

คู่มือนักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ปีการศึกษา 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประวัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	4
- ปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	11
- ความหมายของตราประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	12
ความเป็นมา วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย	13
- สัญลักษณ์ สี และต้นไม้ประจำวิทยาเขต	20
- ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ของวิทยาเขต	21
- ศาสนสุภาชิต ประจำวิทยาเขต	23
- คติพจน์ประจำตัวนักศึกษา	23
- สุภาชิตประจำมหาวิทยาลัย	24
- รายนามผู้บริหารวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย	25
- รายนามอาจารย์ประจำ/อาจารย์ประจำหลักสูตร	26
- รายนามอาจารย์พิเศษ	30
- รายนามบุคลากร/เจ้าหน้าที่	31
- โครงสร้างการบริหารงานวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย	33
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	34
- ปรัชญา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	36
- ระบบการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต	46
- กระบวนการจัดการเรียนรู้	77
- การประเมินผลการเรียน และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา	79
- ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร	93
- การประกันคุณภาพการศึกษา	94
- ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร	111
หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์	116
- ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	117
- โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และ หน่วยกิต	124
- การจัดกระบวนการเรียนรู้	162
- คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	168

เรื่อง	หน้า
- การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา	169
- การประกันคุณภาพหลักสูตร	172
- ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร	185
ภาคผนวก	195
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2559	196
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562	210
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564	211
- ระเบียบการแต่งกายนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	212

ประวัติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยสังเขป

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต งานวิจัย งานบริการ วิชาการแก่ชุมชน และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งวิทยาลัยขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร พระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีพระราชประสงค์เพื่อเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร ทรงอุทิศพระราชทรัพย์บำรุงประจำปีและก่อสร้างสถานศึกษาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้น ครั้นเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พุทธศักราช 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาเปิดมหามกุฏราชวิทยาลัย พระองค์ทรงรับมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์บำรุงประจำปี อาศัยพระราชประสงค์ดังกล่าว สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินกิจการของ มหามกุฏราชวิทยาลัยขึ้น 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณร
2. เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา

เมื่อกิจการของมหามกุฏราชวิทยาลัยได้เปิดดำเนินการแล้ว ปรากฏว่าพระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้รับผลเป็นที่น่าพอใจตลอดมา เพื่อให้พระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้น ในวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2488 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ในฐานะที่ทรงเป็นนายกรัฐมนตรี มหามกุฏราชวิทยาลัยพร้อมด้วยพระเถระนุเถระ จึงได้ทรงประกาศตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงในรูปมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาขึ้น โดยอาศัยนามว่า สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาพระปริยัติธรรม

2. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาวิทยาคารอันเป็นของชาติภูมิและต่างประเทศ
3. เพื่อให้เป็นสถานเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและนอกประเทศ
4. เพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความรู้และความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชน
5. เพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความรู้ และความสามารถในการค้นคว้า โต้ตอบ หรืออภิปรายธรรมได้อย่างกว้างขวางแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ
6. เพื่อให้ภิกษุสามเณรได้เป็นกำลังสำคัญในการจรรโลงพระพุทธศาสนา และเป็นศาสนทายาทที่เหมาะสมแก่กาลสมัย
7. เพื่อความเจริญก้าวหน้า และคงอยู่ตลอดกาลนานของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้

ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า กรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันการศึกษาแห่งนี้ ได้เริ่มเปิดให้การอบรมศึกษาแก่ภิกษุสามเณร ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน เหตุผลที่ทำให้สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ ทรงพระดำริจัดตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯ นั้น ปรากฏในรายงานประจำปีของมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าพระเถรานุเถระทั้งหลาย มีความประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัยเป็นที่ฝึกสอนพระปริยัติธรรมแลอักขระสมัยของภิกษุสามเณรแลศิษย์วัดนั้น ด้วยเห็นว่าธรรมเนียมในประเทศไทยนี้ วัดทั้งหลายเป็นโรงเรียนที่ศึกษาวิชาความรู้ของราษฎรพลเมือง ตั้งต้นแต่เรียนอักขระฝึกกิริยามารยาทตลอดจนถึงเรียนพระปริยัติธรรม บรรดาราษฎรมีบุตรหลานก็นำเข้ามาฝากเป็นศิษย์วัด ให้เรียนวิชาความรู้ จนถึงเติบโตใหญ่อุปสมบทเป็นภิกษุ บางพวกก็ได้เข้าไปจนเป็นคณาจารย์ปกครองกันต่อ ๆ ไป บางพวกอยู่สมควรแก่ศรัทธาแล้ว ก็ลาสิกขาบทสึกไปประกอบกิจการหาเลี้ยงชีพของตนในทางฆราวาส มีธรรมเนียมเป็นพื้นเมืองมาดังนี้

วิธีการปกครองของวัดนั้น ไม่ได้จัดเป็นชั้นตามสถานที่ ว่าสถานที่นั้นสอนชั้นสูง สถานที่นั้นสอนชั้นต่ำ ดูท่วงทีเหมือนในวัดหนึ่งจะมีทั้งชั้นสูงชั้นต่ำ คือราษฎรนำบุตรหลานเข้ามาฝากภิกษุสามเณร ให้เรียนอักขระแลฝึกกิริยามารยาทเป็นต้น การฝึกสอนชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นต่ำ การฝึกสอนภิกษุสามเณรให้เล่าเรียนมคธภาษาก็ดี ให้เล่าเรียนพระปริยัติธรรมก็ดี การศึกษาชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นสูง แต่การหาดำเนินไปโดยเรียบริ้อยดังวิธีที่จัดไม่เพราะข้อขัดขวางดังต่อไปนี้

ราษฎรผู้จะนำบุตรหลานมาฝากต่อภิกษุสามเณรในวัดนั้น ๆ ก็ฝากในสำนักที่ตนรู้จักคุ้นเคย ภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์นั้น บางรูปก็มีความรู้มาก บางรูปก็มีความรู้น้อย ทั้งไม่มีหลักสูตรแห่งการเล่าเรียนว่าถึงไหนจัดเป็นใช้ได้ ความรู้ของศิษย์จึงไม่เสมอกัน ตั้งแต่กรมศึกษาธิการจัดหลักสูตรสำหรับสอนความรู้ขึ้นแล้ว การเล่าเรียนจึงมีกำหนด แต่เพราะความรู้ของภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์ไม่เสมอกัน ทั้งความนิยมของเด็กผู้เล่าเรียนก็ดี ของผู้ใหญ่ของเด็กก็ดี เป็นแต่เพียงอ่านได้เขียนได้เท่านั้นก็พอประสงค์ ความรู้ของนักเรียนที่ออกจากวัดจึงยังจัดว่าถึงกำหนดแท้ไม่ได้

ส่วนการเล่าเรียนมคภาษานั้นแต่เดิมไม่บังคับ แล้วแต่ใครสมัครจะเรียน ในทุกวันนี้ความนิยมในการเล่าเรียนมคภาษาน้อยลง ด้วยผู้ที่มาบวชเป็นภิกษุสามเณรจะหาผู้ที่มีศรัทธาแท้เป็นอันยาก ทั้งพื้นเดิมก็เป็นคนขัดสน ต้องการแต่ความรู้ที่จะให้ผลเป็นเครื่องเลี้ยงชีพได้โดยประจักษ์ตา ไม่ต้องการความรู้ที่เป็นอารมณ์ของบุรุษ หรือความรู้ที่เป็นเครื่องเจริญผล โดยเพิ่มสติปัญญาสามารถ แลวิธีฝึกสอนเด็กก็เป็นการเน้นซ้ำ หากจะมีผู้อุตสาหะเรียนบ้าง จะหาอาจารย์ผู้บอกให้รู้จริงเห็นจริงก็ไต่ยาก ทั้งผู้เรียนจะชำนาญในภาษาของตนมาก่อนก็ได้โดยยาก หลักสูตรก็มากขึ้น แลการสอบความรู้ก็ห่าง ต่อล่วงหลายปีจึงสอบครั้งหนึ่ง ด้วยอาศัยเหตุเหล่านี้ จึงมีอาจารย์สอนให้รู้จริงเห็นจริงได้น้อยตัว เรียนไม่ทันรู้ละทิ้งไปเสียก็มี บางที่เรียนรู้พอจะสอบความรู้ได้ อยู่ไม่ถึงกาลสอบก็มี เข้าสอบจนเป็นบาเรียนแล้วก็มี แต่จะหาผู้สอบได้จนจบหลักสูตรได้น้อยถึงนับตัวถ้วน เพราะหลักสูตรที่ตั้งไว้มากเกินไป เมื่อความเล่าเรียนเสื่อมทรามไป ผู้เป็นบาเรียนเพียง 4 ประโยค 5 ประโยค ก็กว้างขวางมีผู้นับหน้าถือตาแสวงหาลาภผลเลี้ยงตัว พอตั้งตัวได้แล้ว ก็ไม่คิดที่จะเป็นนักเรียนต่อไป บางรูปก็รับตำแหน่งพระราชาคณะปกครองหมู่คณะเสีย ในระหว่างยังไม่ทันได้แปลจบหลักสูตร อาศัยเหตุนี้ การเรียนมคภาษาจึงไม่เจริญทันเวลาที่เป็นอย่างนี้

ส่วนการเรียนพระปริยัติธรรมนั้นเป็น 2 ชั้น คือชั้นต่ำ 1 ชั้นสูง 1 การให้โอวาทสั่งสอน แลให้ศึกษาในตำรับภาษาไทยจัดเป็นชั้นต่ำ สำหรับภิกษุสามเณรบวชใหม่ ตลอดไปจนถึงผู้ไม่ได้เรียนมคภาษา การอ่านการทรงภาษาบาลีไตรปิฎกจัดเป็นชั้นสูง สำหรับผู้รู้ภาษามคธ การฝึกสอนชั้นต่ำไม่เจริญได้ เพราะผู้ที่เข้ามาบวชไม่ชำนาญในภาษาของตนทั่วทุกคน ฟังคำสอนก็จำไม่ได้ อ่านหนังสือก็ไม่ค่อยเข้าใจ แลการฝึกสอนชั้นสูงไม่เจริญได้ โดยเหตุที่หลักสูตรสำหรับมคภาษาเป็นอย่างหนึ่ง พระปริยัติธรรมที่จำเป็นจะต้องรู้เป็นอย่างหนึ่ง ผู้เล่าเรียน ๆ มคภาษาสอบความรู้ได้แล้ว ยังต้องวกมาดูบาลีไตรปิฎกอีกเป็นสองชั่วอายุ จะหาผู้สมัครเรียนแต่ภาษามคธก็ได้โดยยากแล้ว จะหาผู้รู้ภาษามคธแล้วศึกษาพระปริยัติธรรมต่อไป ก็ต้องได้โดยยากเป็นธรรมดา

ถ้าจะคิดบำรุงวิทยาความรู้ให้สมควรกับประเพณีที่เป็นมาแต่เดิมแลให้เจริญทัน เวลา จำเป็นที่จะต้องคิดจัดการแก้ไขตามสมควรแก่เวลา ในการศึกษาของศิษย์วัด จะต้องจัดให้เด็กมีที่เรียนได้ตลอดหลักสูตรของกรมศึกษาธิการทั่วทุกคน แลจะต้องฝึกฝนให้ประพฤติกริยามารยาทให้เรียบร้อย การเรียนมคภาษาจะต้องจัดหลักสูตรให้น้อยชั้นลง แต่ย่นความรู้ให้ลงในชั้นนั้น ๆ ให้เป็นคลองเดียวกันกับการเรียนพระปริยัติธรรมชั้นสูงด้วย ต้องบังคับบรรดาภิกษุสามเณรที่มีอายุควรแก่การเล่าเรียน ให้เล่าเรียนถ้วนทั่วทุกรูป คิดแก้ไขวิธีสอนให้เรียนง่ายขึ้นให้รู้ได้จริง ให้จบหลักสูตรได้ก่อนที่นักเรียนจะเป็นคนกว้างขวางจนตั้งตัวได้ จะต้องจัดการสอบความรู้ทุกปี เปลี่ยนแปลงวิธีสอบให้เป็นไปโดยสะดวก มีใช้เขียนแทนแปลด้วยปากเป็นต้น

การฝึกสอนพระปริยัติธรรมทั้งสองชั้น เมื่อการฝึกสอนภาษาไทยแลมคภาษาเจริญแล้ว ก็คงเจริญตามกัน เมื่อสมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า ทรงพระราชศรัทธาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งมหาจุฬาราชวิทยาลัยขึ้นไว้เป็นที่เล่าเรียนของพระสงฆ์ในคณะธรรมยุติกนิกาย พระเถรานุเถระทั้งหลายได้ชองอันดี จึงได้จัดการเปลี่ยนแปลงวิธีเล่าเรียนในคณะตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ร.ศ. 112 จนถึงบัดนี้

เหตุผลที่ทำให้สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ ทรงพระดำริจัดตั้งมหาวิทยาลัย ฯ นั้น ปรากฏในรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย ฯ ว่า

พระเถรานุเถระทั้งหลาย มีความประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัยเป็นที่ฝึกสอนพระปริยัติธรรมแลอักษรสมัย ของภิกษุสามเณรแลศิษย์วัดนั้น ด้วยเห็นว่าธรรมเนียมในประเทศไทยนี้ วัดทั้งหลายเป็นโรงเรียนที่ศึกษาวิชาความรู้ของราษฎรพลเมือง ตั้งตั้งแต่เรียนอักขระฝึกกีรยามารยาทตลอดจนถึงเรียนพระปริยัติธรรม บรรดาราษฎรมีบุตรหลานก็นำเข้ามาฝากเป็นศิษย์วัด ให้เรียนวิชาความรู้ จนถึงเติบโตใหญ่อุปสมบทเป็นภิกษุ บางพวกก็ได้เข้าไปจนเป็นคณาจารย์ปกครองกัน ต่อ ๆ ไป บางพวกอยู่สมควรแก่ศรัทธาแล้ว ก็ลาสิกขาบทสึกไปประกอบอาชีพเลี้ยงชีพของตนในทางฆราวาส มีธรรมเนียมเป็นพื้นเมืองมาดังนี้

วิธี การปกครองของวัดนั้น ไม่ได้จัดเป็นชั้นตามสถานที่ ว่าสถานที่นั้นสอนชั้นสูง สถานที่นั้นสอนชั้นต่ำ ดูที่วงที่เหมือนในวัดหนึ่งจะมีทั้งชั้นสูงชั้นต่ำ คือราษฎรนำบุตรหลานเข้ามาฝากภิกษุสามเณร ให้เรียนอักขระแลฝึกกีรยามารยาทเป็นต้น การฝึกสอนชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นต่ำ การฝึกสอนภิกษุสามเณรให้เล่าเรียนมคธภาษาก็ดี ให้เล่าเรียนพระปริยัติธรรมก็ดี การศึกษาชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นสูง แต่การหาดำเนินไปโดยเรียบร้อยดังวิธีที่จัดไม่เพราะข้อขัดขวางดังต่อไปนี้

ราษฎรผู้จะนำบุตรหลานมาฝากต่อภิกษุสามเณร ในวัดนั้น ๆ ก็ฝากในสำนักที่ตนรู้จักคุ้นเคย ภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์นั้น บางรูปก็มีความรู้มาก บางรูปก็มีความรู้่น้อย ทั้งไม่มีหลักสูตรแห่งการเล่าเรียนว่าถึงไหนจัดเป็นใช้ได้ ความรู้ของศิษย์จึงไม่เสมอกัน ตั้งแต่กรมศึกษาธิการจัดหลักสูตรสำหรับสอนความรู้ขึ้นแล้ว การเล่าเรียนจึงมีกำหนด แต่เพราะความรู้ของภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์ไม่เสมอกัน ทั้งความนิยมของเด็กผู้เล่าเรียนก็ดี ของผู้ใหญ่ของเด็กก็ดี เป็นแต่เพียงอ่านได้เขียนได้เท่านั้นก็พอประสงค์ ความรู้ของนักเรียนที่ออกจากวัดจึงยังจัดว่าถึงกำหนดแต่ไม่ได้

ส่วนการเล่าเรียนมคธภาษานั้นแต่เดิมไม่บังคับ แล้วแต่ใครสมัครจะเรียน ในทุกวันนี้ความนิยมในการเล่าเรียนมคธภาษาน้อยลง ด้วยผู้ที่มาบวชเป็นภิกษุสามเณรจะหาผู้ที่มิศรัทธาแท้เป็นอันยาก ทั้งพื้นเดิมก็เป็นคนขัดสน ต้องการแต่ความรู้ที่จะให้ผลเป็นเครื่องเลี้ยงชีพได้โดยประจักษ์ตา ไม่ต้องการความรู้ที่เป็นอารมณ์ของบุรุษ หรือความรู้ที่เป็นเครื่องเจริญผล โดยเพิ่มสติปัญญาสามารถ แลวิธีฝึกสอนเด็กก็เป็นการเน้นซ้ำ หากจะมีผู้อุตสาหะเรียนบ้าง จะหาอาจารย์ผู้บอกให้รู้จริงเห็นจริงก็ได้ยาก ทั้งผู้เรียนจะชำนาญในภาษาของตนมาก่อนก็ได้โดยยาก หลักสูตรก็มากขึ้น แลการสอบความรู้ก็ห่าง ต่อล่วงหลายปีจึงสอบครั้งหนึ่ง ด้วยอาศัยเหตุเหล่านี้ จึงมีอาจารย์สอนให้รู้จริงเห็นจริงได้น้อยตัว เรียนไม่ทันรู้ละทิ้งไปเสียก็มี บางทีเรียนรู้พอจะสอบความรู้ได้ อยู่ไม่ถึงกาลสอบก็มี เข้าสอบจนเป็นบาเรียนแล้วก็มี แต่จะหาผู้สอบได้จนจบหลักสูตรได้น้อยถึงนับตัวถ้วน เพราะหลักสูตรที่ตั้งไว้มากเกิน เมื่อความเล่าเรียนเสื่อมทรามไป ผู้เป็นบาเรียนเพียง 4 ประโยค 5 ประโยค ก็กว้างขวางมีผู้ล้มหน้าถี้อตาแสวงหาลาภผลเลี้ยงตัว พอตั้งตัวได้แล้ว ก็ไม่คิดที่จะเป็นนักเรียนต่อไป บางรูปก็รับ

ตำแหน่งพระราชอาณัติปกครองหมู่คณะเสีย ในระหว่างยังไม่ทันได้แปลจบหลักสูตร อาศัยเหตุนี้ การเรียนนคร ภาษาจึงไม่เจริญทันเวลาที่เป็นอยู่บัดนี้

ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนั้นสมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ ได้ทรงวางวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย
2. เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาวิชา ซึ่งเป็นของชาติภูมิและต่างประเทศแห่งกุลบุตร
3. เพื่อเป็นสถานที่จัดการสั่งสอนพระพุทธศาสนา

และพระองค์ได้ทรงอธิบายขยายความของวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ ไว้ดังนี้

1. การเล่าเรียนของภิกษุสามเณรนั้นประเพณีเดิมเคยเรียนมูลปกรณ์ก่อน แล้วจึงเรียนอรรถกถาธรรมบท มงคลัตถทีปนี สารัตถสังคหเป็นต้น ถึงกำหนด 3 ปี มีการสอบปริยัติธรรม ครั้งหนึ่ง บางคราวถ้าขัดข้องก็เลื่อนออกไป ถึง 6 ปีครั้งหนึ่ง หนังสือสำหรับสอบนั้นมี 2 อย่าง สำหรับฝ่ายไทยอย่าง 1 สำหรับฝ่ายรามัญอย่าง 1 สำหรับฝ่ายไทยนั้นจัดเป็น 9 ชั้น อรรถกถาธรรมบทแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ชั้นที่ 3 มงคลัตถทีปนีบันตันชั้นที่ 4 สารัตถสังคหชั้นที่ 5 สารัตถทีปนีฎีกาพระวินัยชั้นที่ 9 ภิกษุสามเณรผู้จะสอบความรู้จับประโยคแล้ว รับหนังสือตามประโยคมาดูเสร็จแล้ว เข้าไปแปลในที่ประชุมพระราชอาณัติด้วยปาก ตามเวลาที่กำหนดให้ ถ้าแปลได้ตลอดประโยคในเวลาที่กำหนดไว้นั้น จัดเป็นได้ ถ้าครบกำหนดเวลาแล้วยังแปลไม่ตลอดประโยค จัดเป็นตก ผู้ที่สอบได้ตั้งแต่ชั้นที่ 3 ขึ้นไป จึงนับว่าเป็นเปรียญ แม้สอบชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 ได้แล้ว ถ้าตกชั้นที่ 3 ก็นับว่าตก ถึงคราวหน้าจะเข้าแปลใหม่ต้องแปลตั้งแต่ชั้นที่ 1 ขึ้นไปอีก ฝ่ายรามัญนั้นจัดเป็น 4 ชั้น บาลีมหาวิภังค์ คืออาทิกัณฑ์ หรือปาจิตติยอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่จะเลือก เป็นชั้นที่ 1 บาลีมหาวิภังค์หรือจุลลวักค์ อย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่จะเลือก เป็นชั้นที่ 2 บาลีมุตตกวินยวินิจฉัยเป็นชั้นที่ 3 ปฐมสมันตปาสาทิกาอรรถกถาพระวินัย เป็นชั้นที่ 4 แปลเป็นภาษารามัญ แต่ต้องบอกสัมพันธด้วย ถ้าแปลได้ตั้งแต่ชั้นที่ 2 ขึ้นไป จึงนับว่าเป็นเปรียญ เปรียญเหล่านี้ถ้ายังไม่ได้แปลถึงชั้นที่สุด หรือยังไม่ได้รับตำแหน่งยศเป็นพระราชอาณัติ แม้ถึงจะมีพรรษาชุกกาลมากก็ยังนับว่ามีหน้าที่จะต้องแปลชั้นสูงขึ้นไปอีก ต่อเมื่อใดแปลถึงชั้นที่สุดแล้วก็ได้ รับตำแหน่งยศเป็นพระราชอาณัติ ในระหว่างนั้นก็จึงนับว่าสิ้นเขตที่จะแปลหนังสืออีก

ภิกษุสามเณรผู้เริ่มเรียน กว่าเรียนจบมูลปกรณ์ก็ช้านาน มักเป็นที่ระอาเบื่อหน่ายแล้วละทิ้งเสีย แม้ถึงเรียนตลอดบ้างก็ไม่เข้าใจตลอดไปได้ เพราะธรรมดาคณเรียนใหม่ ไม่อาจเข้าใจฉบับเรียนที่พิสดารให้ตลอดไปได้ จะกำหนดจำได้แต่เพียงพอแก้สติปัญญา เหมือนเด็กน้อยที่ผู้ใหญ่ป้อนอาหารคำโตกว่าปากขึ้นไปรับบริโภคได้พอประมาณ ปากของตนฉะนั้น ท่านผู้ชำนาญในวิธีสอนบางท่านจึงได้คิดแต่งวิธีสอนผู้เริ่มเรียนใหม่ เรียกชื่อว่าบทมาลา ย่อบ้าง พิศดารบ้าง ตามความประสงค์ของท่าน สำหรับสอนแทนมูลปกรณ์ เพื่อจะให้เวลาเรียนเร็วขึ้น ส่วนการเรียนนั้น สถานที่หนึ่งก็มีครูคนหนึ่งสอนนักเรียนทุกชั้นไม่ได้ปันเป็นแผนก จึงหาครูที่มีความรู้พอจะสอนได้ตลอดเป็นอันยาก ทั้งเป็นที่ลำบากของครูผู้สอนจะสอนนั้นด้วย ส่วนกำหนดเวลาสอบ

ความรู้ 3 ปีครึ่งหนึ่ง หรือ 6 ปีครึ่งหนึ่งนั้น เป็นการนาน ผู้ที่เรียนมีความรู้พอจะสอบได้ แต่ยังไม่ถึงสมัยที่จะสอบ หรือผู้ที่สอบตกแล้ว มักสิ้นหวังที่จะรอคอยคราวสอบครั้งหน้า แลนักเรียนคนหนึ่งสอบคราวหนึ่งก็ได้ไม่ก็ขึ้นนัก จึงไม่มีใครจะมีเปรียญประโยคสูง จะหาครูที่สอนหนังสือชั้นสูง ๆ ได้ก็ยากเข้าทุกที ถึงจะมีผู้สอบชั้นสูงได้บ้าง ก็คงต้องรับตำแหน่งยศพระราชาคณะเสียในระหว่างยังไม่ทันสอบชั้นสูงด้วยเหตุจำ เป็น มีจะต้องเป็นเจ้าอาวาสเป็นต้น เมื่อเป็นฉะนี้ก็ไม่ค่อยมีนักเรียนที่สอบได้ถึงชั้นที่สุดตามแบบที่ตั้งไว้ ส่วนการแปลด้วยปากนั้น สอบวันหนึ่งไม่ได้ก็รูป กว่าจะจบการสอบคราวหนึ่งถึง 3 เดือน เมื่อเป็นเช่นนี้ จะกำหนดการสอบให้เร็วเข้ามาก็ไม่ได้ตัวเอง แลเปรียญที่สอบความรู้ได้ถึงชั้นนั้น ๆ แล้ว ก็มีความรู้พออ่านหนังสือเข้าใจได้เท่านั้น ผู้สอบยังทราบไม่ได้ว่าเป็นผู้ทรงธรรมวินัย สมควรจะปกครองหมู่คณะแล้วหรือไม่ อาศัยเหตุผลที่กล่าวมานี้ การเรียนพระปริยัติธรรมของภิกษุสามเณร จึงนับว่าเจริญดีแล้วยังไม่ได้

เพื่อจะคิดแก้ไขให้การเล่าเรียนพระปริยัติธรรมของภิกษุสามเณรเจริญ ดีขึ้นทันเวลาที่เป็นอยู่บัดนี้ วิทยาลัยจึงได้จัดวิธีสอนแลสอบความรู้ดังนี้ ในเบื้องต้น ให้เรียนบาลีไวยากรณ์ ซึ่งเป็นหนังสือชนิดเดียวกับบทมาลา แล้วจึงขึ้นคัมภีร์ต่อไป แบบที่สำหรับสอบความรู้ชั้น บาลีไวยากรณ์เป็นชั้นนักเรียนที่ 3 อรรถกถาธรรมบท ความนิทาน เป็นชั้นนักเรียนที่ 2 แกกถาธรรมบทชั้นปลาย เป็นนักเรียนชั้นที่ 1 แกกถาธรรมบทชั้นต้น เป็นชั้นเปรียญที่ 3 (ต่อไปถ้ามีกำลังจะพิมพ์มิ่งมงคลทิพย์ได้ จะใช้เป็นแบบสำหรับสอบชั้นเปรียญที่ 3) พระบาลีพระวินัยมหาวิคค์และจุลลวิคค์ กับบาลีพระอภิธรรมบางเล่ม เป็นชั้นเปรียญที่ 1 กำหนดสอบไล่ทุกปี วิธีสอบไล่ นั้นใช้เขียน แต่ยอมให้ผิดได้ไม่เกินกำหนด ถ้าได้ชั้นไหนแล้วก็ป็นอันได้ วิทยาลัยได้รับพระบรมราชานุญาตให้สอบไล่ได้โดยวิธีที่จัดนี้ เป็นส่วนพิเศษ

2. การที่ประชุมชนจะเข้าใจในพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนมีอยู่ 3 ทาง คือ ด้วยได้ฟังธรรมเทศนา ด้วยได้สนทนาธรรม ด้วยได้อ่านหนังสือที่เป็นคำสั่งสอน การเทศนานั้นมีที่วัดตามกำหนดวันพระบ้าง มีที่โรงธรรมในที่นั้น ๆ บ้าง มีด้วยกิจนิมนต์ในมัจฉามังคลสมัยบ้าง เทศที่จัดตามกำหนดวันพระนั้น จะได้ฟังก็แค่คนที่เข้าวัดเท่านั้น ส่วนเทศนาในโรงธรรมนั้นตั้งขึ้นที่ไหนก็มีแต่คนในจังหวัดนั้น และมักจะเทศนาแต่เรื่องนิทานนิยายอะไรต่าง ๆ ไม่เป็นทางที่จะให้เข้าใจในพระพุทธศาสนาดีขึ้น การเทศนาด้วยกิจนิมนต์ในมัจฉามังคลสมัยนั้นก็มักมีแบบไว้สำหรับพิธีนั้น ๆ ใครเคยฟังเรื่องใดก็ฟังเรื่องนั้นซ้ำ ๆ อยู่ นั่น ไม่ค่อยจะได้ฟังเรื่องที่แปลกจากนั้น ส่วนการสนทนาธรรมนั้น เป็นทางที่จะเข้าใจในพระพุทธศาสนาได้ชัดเจน เพราะผู้ฟังถามข้อที่ตัวไม่เข้าใจหรือสงสัยอยู่ได้ แต่จะหาผู้ที่เข้าใจในการสนทนาที่ยากยิ่งนัก ส่วนการอ่านหนังสือที่เป็นคำสั่งสอนนั้น เป็นที่เข้าใจในพระพุทธศาสนาได้ดีกว่าฟังเทศนา เพราะอ่านเองมีเวลาที่จะกำหนดตรึกตรองได้ตามชอบใจ และถ้าจำได้ แล้วลืมเสียกลับดูอีกก็ได้ แต่หนังสือที่สำหรับจะอ่านเช่นนั้นยังไม่มีแพร่หลายพอที่ประชุมชนจะแสวงหา ไว้อ่านได้ หนังสือที่มีอยู่แล้วยังไม่ได้แสดงคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาให้สิ้นเชิง เป็นแต่แสดงบางข้อความตามประสงค์ของผู้แต่งหนังสือ นั้น ๆ ความยินดีในธรรมของคนก็ต่างกัน บางคนยินดีในธรรมที่ลึกซึ้ง บางคนยินดีใน

ธรรมที่ไม่ลึกซึ้ง ถ้าถูกอธยาศัยก็พอใจอ่าน ถ้าไม่ถูกอธยาศัยก็ไม่พอใจอ่าน หนังสือสำหรับสั่งสอนประชุมชน ควรจะมีหลายอย่างตามอธยาศัยของคนต่าง ๆ กัน

ในการที่จะแนะนำให้ประชุมชนเข้าใจในพระพุทธศาสนาชัดเจนดีนั้น เป็นกิจที่วิทยาลัยควรจุด 2 อย่าง คือ มีธรรมเทศนาที่วัดตามกำหนดวันพระอย่างหนึ่ง จัดพิมพ์หนังสือแสดงคำสั่งสอนอย่างหนึ่ง ส่วนการมีเทศนาตามกำหนดวันพระนั้น ได้เคยมีเป็นประเพณีของวัดมาแล้ว ส่วนการพิมพ์หนังสือแสดงคำสั่งสอนนั้น วิทยาลัยจะจัดขึ้นตามกำลังที่จะจัดได้

3. การฝึกสอนเด็กชาวเมืองนั้น วิทยาลัยจะจัดให้มีโรงเรียนสำหรับสอนหนังสือไทยเลขแลฝึกกิริยาเด็กให้ เรียบร้อย สอนให้รู้จักดีชั่วตามสมควร

ใน 3 ข้อที่กล่าวมาแล้วนี้ การเล่าเรียนของภิกษุสามเณร วิทยาลัยได้จัดแล้ว ส่วนอีก 2 ข้อนั้นอาจจัดได้เมื่อใด ก็จะจัดเมื่อนั้นตามลำดับ จากพระอธิบายข้างต้นนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ได้ทรงชี้ให้เห็นว่า การศึกษาของพระสงฆ์เท่าที่ผ่านมาไม่เจริญก้าวหน้า เพราะสาเหตุหลายประการ กล่าวคือ

1) ตำราเรียนบางส่วนไม่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนต้องใช้เวลารเรียนนานเกินจำเป็น จนผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายเรียนไปไม่ค่อยตลอด

2) เนื่องจากตำราเรียนยากเกินความจำเป็น แม้ผู้ที่เรียนผ่านไปได้ก็มักจะไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน

3) การเรียนไม่มีการจัดเป็นชั้นอย่างเป็นระบบ ครูคนเดียวสอนหมดทุกอย่าง เป็นเหตุให้หาครูที่สอนได้อย่างสมบูรณ์ตามหลักสูตรยาก

4) การสอบไม่มีกำหนดที่แน่นอนและทิ้งระยะนานเกินไป คือ 3 ปีครั้งบ้าง 6 ปีครั้งบ้าง

5) วิธีการสอบยังล้าหลัง คือสอบด้วยวิธีแปลด้วยปาก ซึ่งการสอบแต่ละครั้งต้องใช้เวลามาก แต่สอบนักเรียนได้จำนวนน้อยคน

เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นั่นเอง ที่ทำให้ผู้ที่ผ่านการสอบได้แล้วก็มั่นใจไม่ได้ว่าเป็นผู้รู้พระธรรมวินัยดี เพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน และเรื่องที่เรียนในชั้นนั้น ๆ บางทีก็ไม่เข้าใจเรื่องที่เป็นจะต้องรู้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ หากกล่าวโดยสรุปก็คือ เป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนและวิธีสอบนั่นเอง

วิธีที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ทรงพระดำริขึ้นเพื่อแก้ไขการศึกษาของภิกษุสามเณรให้เจริญทันกาลสมัย ดังที่ได้จัดขึ้นในมหามกุฏราชวิทยาลัย ก็คือในด้านการสอนนั้นจัดหลักสูตรให้มีน้อยชั้น สามารถเรียนให้จบได้ในเวลาอันสั้น เรียนได้ง่ายขึ้น แต่ได้ความรู้พอเพียงแก่ความต้องการ ส่วนการสอบนั้น ให้มีการสอบทุกปี และสอบด้วยวิธีเขียน กล่าวโดยสรุปก็คือจัดหลักสูตรให้เหมาะสม ใช้เวลาเรียนสั้น เรียนง่ายได้ความรู้มาก และวัดผลได้แม่นยำ

ปรัชญาการศึกษา
ของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ปรัชญามหาวิทยาลัย
ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความเชื่อมั่นว่า พระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาชีวิตอันประเสริฐสามารถช่วยป้องกันแก้ไขและดับปัญหาอันยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ คือ ความทุกข์ได้สมควรเผยแผ่ให้กว้างขวางออกไปในระดับโลก; พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางปัญญาและทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทย ที่ควรถนอมรักษาไว้แม้ด้วยชีวิต; มนุษย์เกิดมาพร้อมกับด้วยศักยภาพที่จะพัฒนาการเรียนรู้ได้ตั้งแต่ระดับรู้จำ (สัญญา) จนถึงขั้นรู้จบ (โพธิ) และสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเองจากความเป็นปุถุชนไปสู่ความเป็นอริยชนได้ ถ้าได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ คือ มีความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลกมีความสามารถดีในการคิดเป็น พุคเป็น ทำเป็น มีคุณธรรมและจริยธรรมประจำกาย วาจา ใจ มีอุดมคติ และมีอุดมการณ์ มุ่งอุทิศชีวิตบำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านเป็นพุทธบูชา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มุ่งจัดกระบวนการศึกษาให้ครบวงจรตามหลักพุทธธรรมคือให้มีทั้งปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ในด้านปริยัติ จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ทะลุปรุโปร่งด้วยทฤษฎี (ทฤษฎีญา สุปฏิวิธธา) เป็นอย่างต่ำในด้านปฏิบัติจะให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ครบทั้ง 3 คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในด้านปฏิเวธ จะให้นักศึกษาเกิดสัมมาทฤษฎี และ อจลสัทธาในพระพุทธศาสนา เป็นพุทธมามกะชั้นกัลยาณปุถุชนเป็นอย่างต่ำ

ความหมายของตราประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามงกุฏ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ผู้ทรงเป็นที่มาแห่งนาม “มหามกุฏราชวิทยาลัย”

พระเกี้ยวประดิษฐานบนหมอนรอง หมายถึง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นผู้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย และพระราชทานพระราชทรัพย์บำรุงปีละ 60 ชั่ง

หนังสือ หมายถึง คัมภีร์และตำราทางพระพุทธศาสนา โดยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งผลิตคัมภีร์ และตำราทางพระพุทธศาสนาสำหรับส่งเสริมการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ปากกาปากไก่อ่ ดินสอและม้วนกระดาษ หมายถึง อุปกรณ์ในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดถึงอุปกรณ์ในการผลิตคัมภีร์และตำราทางพระพุทธศาสนาเพราะมหามกุฏราชวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นทั้งสถานการศึกษาและแหล่งผลิตตำราทางพระพุทธศาสนา

ช่อดอกไม้แยมกลีบ ในทางการศึกษา หมายถึง ความเบ่งบานแห่งสติปัญญาและวิทยาความรู้ในทางพระศาสนา หมายถึง กิตติศัพท์กิตติคุณที่ฟุ้งจรไปดุจกลีบแห่งดอกไม้ ความหมายรวมก็คือ ความเจริญรุ่งเรืองและเกียรติยศชื่อเสียง เกียรติยศ อสิริยศ บริวารยศ

พานรองรับหนังสือหรือคัมภีร์ หมายถึง มหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันเพื่อความมั่นคงและแพร่หลายของพระพุทธศาสนา ทั้งในด้านการศึกษาและการเผยแผ่

วงรัศมี หมายถึง ความเจริญรุ่งโรจน์ของพระพุทธศาสนา ที่บังเกิดขึ้นจากกิจกรรมของมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ของพระมหากษัตริย์ไทย

มหามกุฏราชวิทยาลัย หมายถึง สถาบันการศึกษาของพระสงฆ์ เปิดการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบัน คือมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ 248 ม.1 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

ความเป็นมา

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

เมื่อปี พ.ศ. 2531 พระครูสถิตสีลวัฒน์ (พระอุดมศีลคุณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบูรณศิริฯ) ได้นำ นางสาว จำรูญ ภูไท และนางจำเริญ ไวทยานุวัต เข้ากราบทูล น้อมถวายที่ดิน จำนวน 62 ไร่เศษ แต่สมเด็จพระญาณสังวร องค์นายกสภามหาวิทยาลัย พร้อมทั้งโอนโฉนดที่ดินแปลงนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย และทางมูลนิธิฯได้มอบที่ดินดังกล่าวให้กับสภาการศึกษา ฯ เพื่อจัดสร้างเป็นวิทยาเขตแห่งที่ 2

การดำเนินการได้เริ่มขึ้นเมื่อ ประธานกรรมการสภาการศึกษา ฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานให้มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง และดำเนินการในด้านต่าง ๆ ระยะเวลาได้สร้างที่พักชั่วคราวคือกุฏิมุงจาก 3 หลัง และศาลา 1 หลัง มีพระภิกษุและสามเณรมาอยู่ประจำ ตอนแรกชาวบ้านเข้าใจว่าจะมีการสร้างวัดใหม่ จึงเรียกสถานที่นี้ว่า “วัดใหม่คลองแค” และเรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้

เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2532 สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ประธานกรรมการได้มาดูที่ดินที่จะสร้างวิทยาเขตฯ อย่างไม่เป็นทางการ พร้อมด้วยพระเถระระดับผู้บริหารของสภาการศึกษา ฯ มีพระญาณวโรดม เป็นต้น

11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ฯ เสด็จทรงเททองหล่อพระประธาน สำหรับประดิษฐาน ณ ศาลาเอนกประสงค์ วังศิลาฤกษ์หอนั่นและกุฏิ ญูสส. และถือวันอันเป็นมงคลนี้ ว่าเป็นวันสถาปนาวิทยาเขต แห่ง นี้

ประธานกรรมการ สภาการศึกษา ฯ ได้มีคำสั่งที่ 21/2533 ให้จัดตั้งเป็นวิทยาเขตแห่งที่ 2 โดยใช้ชื่อว่า “วิทยาเขตอ้อมน้อย” ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 26 หมู่ที่ 7 ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160 และมีคำสั่งที่ 19/2534 แต่งตั้งกรรมการบริหาร วิทยาเขตอ้อมน้อย” ขึ้นหนึ่งชุด

ในปี 2537 วิทยาเขตอ้อมน้อย ได้รับพระราชทานนามใหม่จากสมเด็จพระรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารีว่า “วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์” พร้อมทั้งพระราชทานอักษรพระนามาภิไธย

“สธ” เป็นตราประจำวิทยาเขต และได้รับพระราชทานพุทธลักษณะประจำวิทยาเขตว่า “สิริโศกานมาสโย” แปลว่า “สิริเป็นที่อาศัยแห่งโศกทรัพย์”

อนึ่งได้พระราชทานพระนามาภิไธยให้เป็นนามของมูลนิธิว่า “มูลนิธิสิรินธรราชวิทยาลัย” และศูนย์เด็กเล็กว่า “ศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” กับทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

วิทยาเขตแห่งนี้ตั้งขึ้นมาโดยที่มีได้อาศัยวัดใดวัดหนึ่งเหมือนกับวิทยาเขตแห่งอื่น ๆ จึงต้องสร้างที่พักอาศัยสำหรับอาจารย์เจ้าหน้าที่และนักศึกษา ต่อมาเมื่อมีพระภิกษุสามเณรอยู่ประจำ และเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี จึงขอตั้งเป็นวัด กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งวัด เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2541 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานนามวัดว่า “วัดสิรินธรเทพรัตนาราม” และทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

7 ธันวาคม 2537 พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญอักษรพระปรมาภิไธย จปร. ประดิษฐานที่หน้าบันอาคารเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

6 มีนาคม พ.ศ. 2538 ตั้งสาขาวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ สาขา 1 บ้านแพ้ว (ตามคำสั่ง สภาการศึกษามหาสมุทรราชวิทยาลัยที่ 08/2538 ลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2538)

1 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระประธาน 2 องค์ เป็น พระนาคปรกขนาด 39 นิ้ว กับพระไพรีพินาศ เฉพาะพระเศียรพระนาคปรกนำไปเป็นพระประธาน ณ หอประชุมอาคาร “หอสมุดสิรินธร” พระไพรีพินาศ นำไปประดิษฐาน ณ ศาลากลางสระน้ำวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย สาขา 1 บ้านแพ้วและทรงเปิดอาคารเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและอาคารเรียนศูนย์เด็กเล็ก ๆ

27 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 พระราชทานราชานุญาตให้อันเชิญพระนามาภิไธยเป็นนามของวิทยาเขตสาขาแห่งที่ 1 ว่า “วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” ในพระราชูปถัมภ์ สาขาบ้านแพ้ว

2 มิถุนายน พ.ศ. 2541 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เสด็จทรงรับศาลา 84 พรรษา

9 ตุลาคม พ.ศ. 2541 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดสิรินธรเทพรัตนาราม และทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนศูนย์เด็กเล็ก ๆ

27 สิงหาคม พ.ศ. 2542 พระญาณวโรดม อุปนายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารหอพัก 84 ปี

การจัดการการบริหาร

มีรองอธิการบดี (ปัจจุบันคือ พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.) เป็นผู้บริหารและเป็นแกนนำในการจัดการบริหารการเรียนการสอน ของวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย มีการแบ่งสายงานย่อยเป็น 3 ส่วนงาน คือ

งานสำนักงานวิทยาเขต

มีผู้อำนวยการ (ปัจจุบันคือ พระครูสิทธิธรรมวิธาน) เป็นผู้กำกับดูแล ดำเนินกิจการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยผู้บริหารงบประมาณเพื่อกิจการกองวิทยาเขต บริหารงานบุคคล งานการเงินและบัญชี การติดตามประสานงาน แผนและงบประมาณ ฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริหารงาน บริหารงบประมาณ เพื่อพัฒนาวิทยา”

งานศูนย์บริการวิชาการ

มีผู้อำนวยการ (ปัจจุบันคือ พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร.) คอยกำกับดูแล และรับผิดชอบ มีภารกิจในการให้บริการวิชาการ ประชาสัมพันธ์การวิจัย การเผยแพร่ผลงานการอบรมสัมมนา และข้อมูลสารสนเทศ ดำเนินงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริการวิทยา พัฒนาความรู้ เชิดชูคุณธรรม”

งานวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มีผู้อำนวยการ (ปัจจุบันคือ พระครูปลัด ธนภัทร อภิชาโน, ดร.) คอยกำกับดูแล และรับผิดชอบ มีภารกิจในการจัดการศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยให้ตระหนักถึงหน้าที่ ในฐานะความเป็นครู ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิตออกสู่สังคม การติดตามประเมินผลการศึกษา และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “คุณธรรม นำหน้า วิชาเลิศล้ำขึ้นสู่สังคม”

ในทุก ๆ ส่วนงานจะมีผู้ดูแลรับผิดชอบและประสานงานกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ในแต่ละสาขาวิชามีการขยายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่กำลังมีการปฏิรูปการศึกษากันอยู่ในขณะนี้

นอกจากการจัดการ การบริหาร อันเป็นกิจกรรมภายในแล้ว ยังได้ส่งคณาจารย์ และนักศึกษาออกไปอบรมศีลธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน นักศึกษาข้าราชการ ประชาชน ตามสถานศึกษา ตามหน่วยงานราชการ และชุมชนต่าง ๆ เช่น จัดให้มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนให้กับเยาวชน นักเรียนนักศึกษา โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้งหมด 11 จังหวัด และมีโครงการเข้าค่ายคุณธรรมตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในบริเวณพื้นที่ วิทยาเขต ฯ และในเขตหลาย ๆ จังหวัด ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

การดำเนินงานของวิทยาเขต

มีผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารและการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

- 1) เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรและสาขาต่าง ๆ ดังนี้

ปีการศึกษา 2535	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
ปีการศึกษา 2538	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
ปีการศึกษา 2540	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
ปีการศึกษา 2544	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
ปีการศึกษา 2547	เปิดศูนย์การศึกษาชลบุรี อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
ปีการศึกษา 2548	เปิดศูนย์การศึกษาเพชรบุรี อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
ปีการศึกษา 2550	ขยายห้องเรียนวัดป่าชัยรังสี อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
ปีการศึกษา 2550	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา
ปีการศึกษา 2552	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
	หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาซีพครู (ป.บัณฑิต)
ปีการศึกษา 2553	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
	หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาซีพครู (ป.บัณฑิต)
ปีการศึกษา 2554	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
ปีการศึกษา 2555	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
ปีการศึกษา 2556	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
	คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
ปีการศึกษา 2557	คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาพุทธศาสตร์
	คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

2) เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท ในหลักสูตรและสาขาต่าง ๆ ดังนี้

ปีการศึกษา 2548	สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ปีการศึกษา 2548	สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
ปีการศึกษา 2552	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ปีการศึกษา 2553	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ปีการศึกษา 2554	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
ปีการศึกษา 2555	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
ปีการศึกษา 2556	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
ปีการศึกษา 2557	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ปีการศึกษา 2558	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ปีการศึกษา 2559	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
ปีการศึกษา 2560	หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ได้มีการเจริญเติบโตและพัฒนา มาโดยลำดับ ในทุก ๆ ด้าน 34 ปีที่ผ่านมาถือว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และเป็นสถาบันทางการศึกษาที่มั่นคง เจริญก้าวหน้า และจะมุ่งมั่นพัฒนาต่อไป ให้สมดังปณิธานที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวิทยาเขต

วัตถุประสงค์การจัดตั้งวิทยาเขต

1. เพื่อขยายเขตการศึกษาออกสู่ส่วนภูมิภาค
2. เพื่อบริการทางการศึกษา แก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไป
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาค้นคว้าวิชาการทางพระพุทธศาสนา
4. เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น
5. เพื่อตอบสนองนโยบายทางการศึกษาของคณะสงฆ์และรัฐบาล
6. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบริการสังคม

งานบริการวิชาการแก่สังคม

1. มีหน่วยงานพระธรรมวิทยากรสอนในโรงเรียน
2. มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี
3. มีโครงการเข้าค่ายคุณธรรมอบรมเยาวชนทุกปี
4. เป็นที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอสามพราน
5. เป็นที่ประสานงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสาขาต่างประเทศ ณ วัดญาณประทีป นครโอ๊คแลนด์ ประเทศ

นิวซีแลนด์

6. จัดทำวารสาร “สิรินธรปริทรรศน์” เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและผลการดำเนินงาน
7. โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

สัญลักษณ์ สี และต้นไม้ประจำวิทยาเขต

สัญลักษณ์ ของวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย คือตราประจำวิทยาเขตได้แก่ พระนามาภิไธยย่อ “สธ” สีม่วง เหลือง ประดิษฐานใต้จตุรมงกุฎสีทอง อันหมายถึง “สยามมกุฎราชกุมารี” และมีรัศมี เป็นธรรมจักร หมายถึงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา อันเป็นปรัชญาธรรมและภารกิจหลักในการเผยแผ่พุทธธรรมให้ปรากฏแก่ปวงชนชาวโลก เน้นความเคารพและศรัทธาของบวรพุทธศาสนา และหมายถึง “วงล้อแห่งพระธรรม” และเพ็ญธรรมจักรซึ่งสื่อความหมายถึงจักรแห่งพระธรรมของพระพุทธเจ้าหมุนไปในชุมชนทุกหมู่เหล่า และบ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าที่ไม่มีที่สิ้นสุด

สี ประจำของวิทยาเขต คือ สีม่วง สีทอง สีขาว เป็นสีประจำพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นสีบ่งถึงความเจริญรุ่งเรืองรุ่งโรจน์ และศรัทธา

ต้นไม้ ประจำวิทยาเขต คือ ต้นเสลา อันเป็นไม้ไทยมาแต่โบราณ เป็นไม้ยืนต้นเนื้ออ่อนแต่ทนทานและงดงามดั่งไม้สักทองอันมีค่ามาก กับทั้งดอกมีสีม่วงบานสะพรั่งในคิมหันตฤดูกาล อันเป็นสีบ่งบอกถึงความอดทน กล้าหาญ และหนักแน่นนำยำเกรง

หมายเหตุ ต้นเสลา ชื่อวิทยาศาสตร์ Lagerstroemia loudonii Teijsm & Binn. วงศ์ LYTHMACEAE

ชื่ออื่น ๆ เกரியบ ตะเกரியบ (ของ-จันทบุรี), ตะแบกขน (นครราชสีมา), เสลาใบใหญ่ (ประจวบคีรีขันธ์-สระบุรี), อินทรชิต (ปราจีนบุรี)

ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร เรือนยอดกลม ทึบ กิ่งโน้มลงรอบทรงพุ่ม เปลือกสีเทาดำ มีรอยแตกเป็นทางยาวตลอดลำต้น

ใบ ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปขอบขนาน กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 16-24 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมเป็นติ่ง โคนมน เนื้อใบหนาปานกลาง เส้นใบมีขนนุ่มทั้ง 2 ด้าน

ดอก สีม่วง ม่วงอมชมพู หรือม่วงกับขาว ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 5-8 แฉก กลีบดอกส่วนใหญ่มี 6 กลีบรูปกลมบาง ยับย่น ขอบย้วย โคนคอดเป็นก้านสั้น ๆ เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร เกสรตัวผู้จำนวนมาก

ผล รูปเกือบกลม ผิวแข็ง ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร ผลแห้งแตกตามยาว 5-6 พู

เมล็ด จำนวนมาก มีปีก

นิเวศวิทยา ขึ้นตามป่าเบญจพรรณป่าดิบ และป่าชายหาด พบทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกเฉียง และภาคกลางลงไปถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ออกดอก ธันวาคม ถึง มีนาคม

ขยายพันธุ์ เมล็ด

ประโยชน์ ไม้ค่าเครื่องแกะสลัก ต้มเครื่องมือ ฯลฯ

เสลา มีปรากฏอยู่ในวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตินิโนรส

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์

ปรัชญา มหาวิทยาลัย

“ความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามแนวพระพุทธศาสนา”

ปรัชญา วิทยาลัยศาสนศาสตร์

“คุณธรรมนำหน้า วิทยาเลิศล้ำ ชี้นำสังคม”

ปณิธาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อสังคม เป็นแหล่งวิชาการ และพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ทั้งทางคดีโลก และคดียุติธรรม ประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของสังคม

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยศาสนศาสตร์

1. เพื่อผลิตนักวิชาการทางศาสนาที่มีคุณวุฒิสูง มีอุดมคติสูง มีความประพฤติดี เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาวิชาการสมัยใหม่ อันไม่ขัดต่อสมณวิสัย และสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา
3. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการค้นคว้าวิจัย การธำรงรักษา และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งใน และนอกประเทศ
4. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ และพระศาสนา เหมาะแก่กาลสมัย
5. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการสอน อบรม โต้ตอบ อภิปรายวิชาการทางพระพุทธศาสนา และแนวทางชีวิตที่ถูกต้อง

6. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้นำ และเป็นตัวแทนทางพระพุทธศาสนาเถรวาทได้เป็นอย่างดี

พันธกิจของวิทยาลัยศาสนศาสตร์

1. ผลิตบัณฑิตตามความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้มีความรอบรู้ ทางคติโลกและคติธรรม ประพฤติดี มีความสามารถ
2. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและสร้างองค์ความรู้ ตลอดจนพัฒนาบัณฑิต
3. พัฒนากิจกรรมนักศึกษา ปูปลูกฝังและฝึกฝนให้นักศึกษาได้แสดงออกตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
4. จัดการเรียนการสอนที่มีการพัฒนาคุณภาพ จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐาน

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของศูนย์บริการวิชาการ

1. ใฝ่ศึกษาหาความรู้
2. มีความสามารถในการพัฒนาตน
3. กล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
4. มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

งานบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์บริการวิชาการ

1. หน่วยงานพระธรรมวิทยากรสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนเขตลุ่มแม่น้ำท่าจีน จำนวน 50 โรงเรียน
2. โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทุกปี
3. โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
4. โครงการปฏิบัติกรรมฐานภาคสนามแก่นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทุกปี
5. โครงการเข้าค่ายคุณธรรมอบรมเยาวชนตามโรงเรียนต่าง ๆ กลุ่มโรงเรียนเขตลุ่มแม่น้ำท่าจีน และจังหวัดที่พระนักศึกษาพำนักอยู่
6. สถานที่ประสานงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสาขาต่างประเทศ ณ วัดญาณประทีป นครโอตแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์
7. วารสาร “สิรินธรปริทรรศน์” เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและผลการดำเนินงาน

8. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา และผลการดำเนินงานของวิทยาลัย โดยผ่าน
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

ศาสนสุภาษิต

ศาสนสุภาษิตประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ศาสนสุภาษิตประจำวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

“สิริ โภคานมาสโย”

“สิริเป็นที่อาศัยแห่งโภคทรัพย์”

คติพจน์ประจำตัวนักศึกษา

คติพจน์ประจำตัวนักศึกษา

ระเมียบ สามัคคี บาเพ็ญประโยชน์

ศาสนสุภาสิตประจำมหาวิทยาลัย

ปรัชญามหาวิทยาลัย

รายนามผู้บริหารวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.
รองอธิการบดี

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร.
ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ

พระครูปลัด ชนภัทร อภิชาโน, ดร.
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

พระครูสิทธิรววัฒน์
ผู้อำนวยการในสำนักงานวิทยาเขต

นายมานัส มาละการ
ผู้ช่วยอธิการบดี

รายนามอาจารย์ประจำ/อาจารย์ประจำหลักสูตร

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

รองอธิการบดี

Ph.D. (Philosophy)

M.A. (Philosophy and Religion)

ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)

ปธ. 4, นธ.เอก

พระครูสิทธิธรรมนิเทศ, ผศ.ดร.

อาจารย์ประจำ

Ph.D. (Ancient India and Asian studies)

ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

ป.ธ.3, น.ธ.เอก

พระมหาสุขพล ปุณณสุโข

อาจารย์ประจำ

ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

ป.ธ.6, น.ธ.เอก

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร.

ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ปร.ด. (จริยศาสตร์ศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์กร)

ศศ.ม. (ปรัชญาการเมืองและ เศรษฐศาสตร์)

ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา)

ร.บ. (การปกครอง)

ป.ธ.6, น.ธ.เอก

พระครูอรณณจริยานุวัตร, ดร.

อาจารย์ประจำ

ปร.ด. (ประชากรศึกษา)

สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

น.บ. (นิติศาสตร์)

ป.ธ.3, น.ธ.เอก

พระครูปลัด ธนภัทร อภิชาโน, ดร.

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ป.ธ.3, น.ธ.เอก

พระครูสุภัทรวราทร

อาจารย์ประจำ

รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

น.ธ.เอก

พระครูปลัด ประสิทธิ์ พลิตฺโธ

อาจารย์

ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

ป.ธ.5 น.ธ.เอก

พระวิเชียร อธิปญฺโญ

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ศศ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

น.บ. (นิติศาสตร์)

ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์)

ร.บ. (การปกครอง)

ศน.บ. (พุทธศาสตร์)

พระมหาวีระชาติ ปิยวณฺโณ, ดร.

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ร.ด. (การเมืองการปกครอง)

ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

พธ.บ. (การเมืองการปกครอง)

ป.ธ.3, น.ธ.เอก

พระบุญเสริม ปกสโร

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา)

ศน.บ. (พุทธศาสตร์)

น.ธ.เอก

รศ.ดร.มานพ นักการเรียน

อาจารย์ประจำ

Ph.D. (Ancient India and Asian studies)

ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา)

ศน.บ. (ปรัชญา)

ป.ธ.6, น.ธ.เอก

ผศ.ดร.วิญญู กิณะเสน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

Ph.D. (Buddhist Studies)

ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา)

อ.บ. (บรรณารักษ์)

ป.ธ.6, น.ธ.เอก

ผศ.สุดใจ ภูงกลี

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

M.A. (Buddhist Studies)

ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

ป.ธ.5, น.ธ.เอก

ดร.กรรณา มธุลาภรังสรรค์

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ดร.บานชื่น นักการเรือน

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

ร.ด. (การเมืองการปกครอง)

ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

นายเจริญ ทุนชัย

อาจารย์ประจำ

ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ร.บ. (รัฐศาสตร์)

ศน.บ. (การศึกษานอกระบบ)

นายจักรี บางประเสริฐ

อาจารย์ประจำ

ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)

นางพาฝัน ธนากรเมธา

อาจารย์

ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ)

ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ)

รายนามอาจารย์พิเศษ

รายนาม	วุฒิการศึกษา
พระมหาอุทัย อุทัย	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) รป.ม. (การบริหารจัดการภาครัฐ) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
พระมหาอุตร จารุณโณ	รป.ม. (การบริหารจัดการภาครัฐ) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
แม่ชีนงลักษณ์ พันธุ์ระพุด	Ph.D. (Political Science) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
ดร.วันชัย กิ่งแก้ว	Ph.D. (Sanskrit) M.A. (Sanskrit) พธ.บ. (ครุศาสตร์) ป.ธ.3, น.ธ.เอก
พล.ร.ต.รศ.ทองใบ อีรานันท์ทางกูร	M.A. (Political science) M.Phil. (Political science) พธ.บ. (มานุษยสังคมศาสตร์) ป.ธ.9, น.ธ.เอก
ดร.สุพิชัย ศิริรักษ์	พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) น.ม. (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต) นบ.ท. (เนติบัณฑิตไทย) น.บ. (นิติศาสตร์บัณฑิต)
ดร.วันชัย แสงสุวรรณ	น.ด. (นิติศาสตร์) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) น.บ. (นิติศาสตร์บัณฑิต)
นายสมฤทธิ์ ไซยวงศ์	รป.ม. (การเมืองการปกครอง) น.บ. (นิติศาสตร์)
นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ	น.ม. (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต) น.บ. (นิติศาสตร์บัณฑิต)
นางบุญน้อย พรหมสาส์น	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) น.บ. (นิติศาสตร์) ศษ.บ. (ปฐมวัยศึกษา)
นายอนุรักษ์ มีอิม	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

นางสาวผันทภา หอมเหมือน	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นายสำรวย นักการเรียน	ศศ.ม. (ภาษาสันสกฤต) ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ) ป.ธ.9
พ.อ.ดร.ศิริบุรณ์ จำปาเทศ	Ph.D. (Management Science) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) วศ.บ. (วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ฯ)
นางพฤษักัญญา บุญลบ	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นางสาวนิรมล ยุวภูมิ	น.ม. (นิติศาสตร์) น.บ. (นิติศาสตร์)
นายสมโภชน์ เครือพานิช	น.ม. (กฎหมายมหาชน) น.บ. (นิติศาสตร์)

รายนามบุคลากร/เจ้าหน้าที่

รายนาม	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา
พระครูปลัดวรวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต	ศศ.ม. (การบริหารงานยุติธรรม) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) น.ธ. เอก
พระสมเกียรติ โชติภโร	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) น.ธ.เอก,
พระสมชัย กิตติญาโณ, ดร.	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	Ph.D. (Buddhist Studies) ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) น.ธ.เอก
พระครูสมุห์ พรदनัย จิตตส่วโร	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) น.ธ. เอก
พระกิตติพล กิตติพล	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป เจ้าหน้าที่สารสนเทศ/งานข้อมูล	ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) น.ธ. เอก

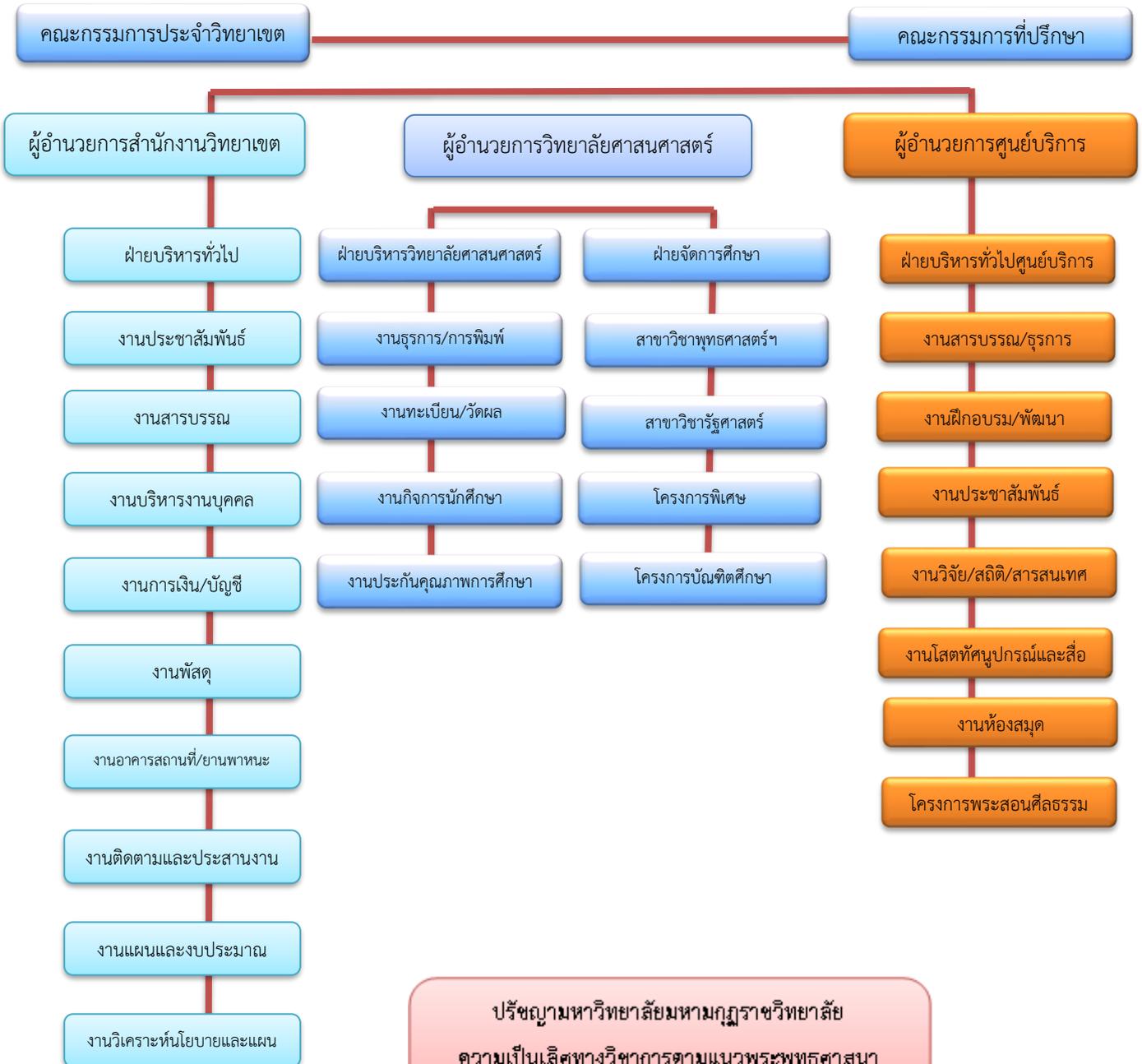
พระสุรนาท ญาณสมปนฺโน	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (พุทธศาสตร์) น.ธ. เอก
พระพงษ์ศิริ สิริสมปนฺโน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่พระสอนศีลธรรม	ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (พุทธศาสตร์) น.ธ. เอก
นายมานิช มาละการ	รท.ผู้ช่วยอธิการบดี นักวิชาการเงินและบัญชี	ศษ.ม. (พัฒนศึกษา) ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ) ป.ธ.6, น.ธ.เอก
นายสุวรรณ์ จันทอนแก่น	เจ้าหน้าที่งานทะเบียน/วัดผล	M.A. (Sanskrit) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ป.ธ.3, น.ธ.เอก
นายเอกวุฒิ สารมาศ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	ศศ.ม. (ไทยศึกษา) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ป.ธ.3, น.ธ.เอก
แม่ชีสุธิพรรณ อินไข่	เจ้าหน้าที่งานทะเบียน/วัดผล	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา)
นางสาวเบญจมาศ ศรีมีงาม	เจ้าหน้าที่ฝ่ายประกันคุณภาพ	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นางสาวอนัญญา เพื่องกิตติ	นักวิชาการศึกษา	ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ศน.บ. (พุทธศาสตร์)
ดร.ฉัฐภางค์ สารมาศ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ดูแล วารสารสิรินธรปริทรรศน์)	ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นางสาวชนัดดา ลิขิตกสมิต	นักวิชาการการเงินและบัญชี	ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) บธ.บ. (การบัญชี)
นางสาวณัฐนันท์ วิจิตรพาที	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นายกำพล ลาภา	นักการภารโรง	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นายกิจเกษม สุขเหลือง	นักการภารโรง	ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นายอริชัย คอนสิงห์	พนักงานขับรถ	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นายวินัย คอนสิงห์	นักการภารโรง	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
นางสาวชนิตา พวงสุวรรณ	นักการภารโรง	ม.6
นายสมศักดิ์ เฟ่งพิศ	นักการภารโรง	ป.4

โครงสร้างการบริหารงาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

รองอธิการบดี

ผู้ช่วยอธิการบดี

ปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา
Academic Excellence based on Buddhism

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย คณะศาสนาและปรัชญา ภาควิชาพุทธศาสตร์
สถานที่จัดการเรียนการสอน	ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :	25631864002596
ภาษาไทย :	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ภาษาอังกฤษ :	Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies for Development

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) :	ศิลปศาสตรบัณฑิต (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
ชื่อย่อ (ภาษาไทย) :	ศศ.บ. (พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) :	Bachelor of Arts (Buddhist Studies for Development)
ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) :	B.A. (Buddhist Studies for Development)

3. วิชาเอก

ไม่มี

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

ปริญาตรี ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต

5. รูปแบบของหลักสูตร

1.1 รูปแบบ

ปริญาตรี 4 ปี

1.2 ประเภทของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

1.3 ภาษาที่ใช้

การจัดการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับเอกสารและตำราเรียนในวิชาของหลักสูตร มีทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 การรับเข้าศึกษา

รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติที่มีทักษะในการใช้ภาษาไทยได้

1.5 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบันที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

1.6 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ / เห็นชอบหลักสูตร

สถานภาพของหลักสูตร

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 กำหนดเปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ปรับปรุงจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563

ปรับปรุงครั้งสุดท้ายปีการศึกษา 2563

การพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

ได้พิจารณาถ้อยแถลงจากสภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2567

ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2567

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

7. สถานที่จัดการเรียนการสอน

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ปรัชญา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

1. ปรัชญาของหลักสูตร

บูรณาการความรู้ด้านพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ใช้จริยธรรมนำการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของตนและสังคม

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) มีความเชื่อว่า การปลูกฝังความสนใจและความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมความรู้สึกรู้สึกเปิดใจ กว้างต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ทักษะใหม่ การปรับมุมมองหรือทัศนคติด้านบวก เช่น มองปัญหาว่าเป็นเรื่องท้าทาย ความสามารถของตนและเป็นโอกาสในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ แทนการมองว่าเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อตนเอง ฯลฯ ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นและเคารพในตนเอง จะนำไปสู่การพัฒนาโดยรวมและความสำเร็จของผู้เรียนในที่สุด หลักสูตรฯ จึงการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยพัฒนาผู้เรียนจากความต้องการ และให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและสังคม โดยการประยุกต์ความรู้ตามหลักพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความประพฤติ (วิชาจรณสมปโน) คือ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในสังคม และเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความประพฤติ มีจริยธรรม ประกอบด้วยคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณที่พึงงามในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในฐานะพลเมืองโลก เอาใจใส่ในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และมุ่งเตรียมความพร้อมสู่การทำงานในองค์กรต่าง ๆ อย่างมืออาชีพ และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม

2. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ได้ศึกษาและพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรกับทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ และตามพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในบริบทโลกที่มีต่อหลักสูตรและการบริหารการจัดการศึกษา ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยได้พิจารณาถึงความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การตอบสนองนโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ดังตารางความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดังนี้

2.1.1. สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ตาราง 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ และความเกี่ยวข้องของหลักสูตร

นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประการ	ความเกี่ยวข้องของหลักสูตร
☐ ความมั่นคง	-
☐ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	-
☒ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	หลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและปัญญาด้วยหลักศาสนา โดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นทั้งที่เป็น Hard Skills และ Soft Skills เพื่อพัฒนาศักยภาพคนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตสาธารณะ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ เช่น จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เช่น วิชาพุทธปฏิบัติ มลทินปัญหา การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ เป็นต้น
☒ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม	หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม เช่น วิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน เช่น วิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ เป็นต้น
☒ 5.การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกับ

	<p>สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น วิถี มร สุความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มงคล สูตรศึกษาเพื่อการพัฒนา วิชาพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ วิชาการท่องเที่ยว ในมิติพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ วิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม เป็นต้น</p>
☒ 6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	<p>หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตที่มีทักษะในการคิดเชิงระบบ ทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ มีทักษะในการประสานงานและการทำงานเป็นทีม ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการ เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ เป็นต้น มุ่งพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ เช่น วิชาพุทธปฏิบัติธรรม มิลินทปัญหา การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ เป็นต้น</p>

ตาราง 2.2 การตอบสนองนโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ

นโยบายการพัฒนากำลังคนของประเทศ	ความเกี่ยวข้องของหลักสูตร
☐ 1. อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่	-
☐ 2. อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ	
☐ 3. อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	
☐ 4. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	
☐ 5. หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม	
☐ 6. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์	
☐ 7. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ	
☐ 8. อุตสาหกรรมดิจิทัล	
☐ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	-
☒ 9. กลุ่มผู้สูงอายุ	<p>มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และความสามารถ มีทักษะในการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ โดยนำหลักการ หลักธรรม เทคนิค วิธีการในการพัฒนาจิตใจให้กลุ่มผู้สูงอายุนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุข พึ่งตัวเองได้มีภูมิคุ้มกัน และมีเหตุผล เช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาสุขภาวะในพระไตรปิฎก ทฤษฎี และการปฏิบัติกรรมฐาน เป็นต้น</p>
☒ 10. soft skill	<p>มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และทักษะหลักเหล่านี้เป็นพื้นฐาน คือ</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Active Learning and Learning Strategies หรือทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้อย่างมีกลยุทธ์ 2. Technology use, Monitoring and Control หรือทักษะการเลือกใช้ ดูแล และควบคุมอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี 3. Critical Thinking and Analysis หรือทักษะการคิดอย่างมีหลักการ หรืออธิบายอย่างง่ายก็คือการคิด และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนและมีเหตุผลที่สุด 4. Complex Problem-solving หรือทักษะการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน 5. ทักษะการสื่อสารและการประสานงาน (Communication Skill) 6. Leadership and Social Influence หรือทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลต่อสังคม 7. Resilience, Stress tolerance and Flexibility หรือทักษะการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลง การควบคุมอารมณ์ และการฟื้นฟูในภาวะวิกฤต <p>โดยให้ฝึกทักษะเหล่านี้ในรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จนมั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถทำได้ปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป และเสริมทักษะอื่น ๆ เท่าที่เห็นว่าสมควรและจำเป็นต่อไป</p>
--	---

2.1.2 การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs

การตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ ของ SDGs แก่นสำคัญของเป้าหมาย SDGs คือ “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เพื่อมุ่งหวังจะช่วยแก้ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียม สภาวะโลกร้อน และสันติสุข

ตารางที่ 2.3 การตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ SDGs

SDGs	คำอธิบาย
เป้าหมายที่ 3 : เป้าหมายที่ 3: สร้างหลักประกันที่มีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย (Good Health and Well-being)	หลักสูตรมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้และทักษะที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีในทุกวัย เช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาพุทธธรรมกับการจัดการความเครียด สุขภาวะในพระไตรปิฎก ทฤษฎี และการปฏิบัติกรรมฐาน
เป้าหมายที่ 4 : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality Education)	หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตมีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้โอกาสทุกคน ไม่แบ่งแยกว่ายาก ดี มี จน ให้ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรทุกช่วงวัย เน้นการจัดการศึกษาแบบไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มีการจัดสรรทุนให้ตามความเหมาะสมเพื่อลดภาระให้ผู้เรียนการ

<p>เป้าหมายที่ 16 : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Peace, Justice, and Strong Institutions)</p>	<p>หลักสูตรมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ไปส่งเสริมความสงบสุขให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมในสังคม และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยอาศัยหลักพุทธบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาสังคม วิชาวิถี มจร สู่วิชาความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก วิชาสัมมนา คัมภีร์พระพุทธศาสนา วิชานวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม วิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วิชาการพัฒนาแนวพุทธเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>
---	---

2.1.3 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

1) สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีความซับซ้อนขึ้น มีแนวคิดที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในสังคม มีโลกทัศน์ที่เหมาะสมในการดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบัน

2) การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันต้องประสบกับภาวะบีบคั้นในหลายด้าน การใช้แนวความคิดทางปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม ไปใช้ในการดำรงชีวิตจะทำให้การใช้ชีวิตมีความสุขมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงให้มีประสิทธิภาพขึ้น และนำไปสู่การเติมเต็มทางด้านศีลธรรมของสังคม

3) มีการเปลี่ยนแปลงของกระแสวัฒนธรรม เทคโนโลยีที่ก้าวล้ำ และสื่อสารมวลชนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์เป็นตัวหลักที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณการรับรู้ข้อมูล

4) ปัญหาชีวิตชุมชนเมืองมีความเครียดเพิ่มขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีวิถีชีวิตที่ถูกต้อง การนำหลักปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม มาบูรณาการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพจิตของตนเองและครอบครัว จะทำให้ตนเองมีความสุขตลอดจนสร้างชุมชนมวลรวมให้น่าอยู่และมีความสุข

2.2 ผลกระทบจาก ข้อ 2.1.1 และ 2.1.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัยและกลุ่มสถาบัน

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้พิจารณาแผนพัฒนาการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิ และแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ภายใต้หลักปรัชญาที่ว่า “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา” (Academic Excellence based on Buddhism) ที่มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ไขปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการ

ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถก้าวเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ในระดับนานาชาติเป็นการเปิดโอกาสให้พลเมืองโลกอันมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม สามารถเข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถบูรณาการองค์ความรู้จากสหวิทยาการให้เกิดงานวิจัยในระดับสากล โดยเน้นการพัฒนาจิตใจและการน้อมนำความรู้ตามหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญา (Human Wisdom) รวมทั้ง การเยียวยาฟื้นฟูจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยสู่วิสัยทัศน์ที่ว่า “ร่วมพัฒนา พลเมืองโลก ด้วยการผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต” ด้วยวิถีแห่งการพัฒนา คือ 1) ปรียัติ : สืบสาน ส่งต่อ ต่อยอด มุ่งประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในแผ่นดินไทยเพื่อเผยแผ่ให้กว้างไกลไปทั่วโลก 2) ประยุกต์ : ผสานสร้างสรรค์ อย่างลึกซึ้ง พระพุทธศาสนาเคียงคู่ไปกับสรรพวิทยาเพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปัญญาปรากฏอยู่ท่ามกลางความเป็นเลิศของสรรพวิชา 3) ปฏิบัติ : ค้นหา เติมนคน เสริมสร้างสังคม เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน มีจิตวิญญาณและสติปัญญาแบบวิถีพุทธ 4) ปฏิบถ : ฟื้นฟูเยียวยา นำพากลับสู่ความสว่าง สงบ ร่วมเติมเต็มและเสริมพลังแก่สังคมทุกภาคส่วนที่อ่อนล้า พลัดหลงเพื่อให้สมาชิกในสังคมฟื้นคืนกลับสู่ความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ 5) ปฏิรูป : พลิก เปลี่ยน ปรับ รับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นองค์กรแห่งความรู้และภูมิปัญญาที่ร่วมพัฒนาสังคมไทยและสังคมโลกที่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ประกาศกำหนดให้จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม 5 กลุ่ม เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มและจัดสรรงบประมาณซึ่งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เป็นอีกหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมตามหลักศาสนา โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนี้

1) การออกแบบ PLOs หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การออกแบบ PLOs หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มาออกแบบรายวิชาและแผนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการของ Bloom's Taxonomy (Revised) ในการจัดแผนการศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ออกแบบหลักสูตรตามที กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลักสูตรเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ Learning Outcomes โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในการ จัดทำ Stakeholders' Requirements and Needs และการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs) ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580
2. ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)
3. นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570
4. กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
5. ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565
6. กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564
7. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540
8. ผู้บริหาร/คณาจารย์ผู้ใช้หลักสูตร
9. ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี 2 ส่วน คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอก มีการเก็บข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กองอนุศาสนาจารย์ วัด โรงเรียนพระปริยัติธรรม และสมาคมศิษย์เก่า ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียภายใน มีการเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร ศิษย์ปัจจุบัน ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตร และผู้บริหารฝ่ายแผนและนโยบาย โดยใช้วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้แล้วเป็นการรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร

2) การสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สำหรับตัวแทนผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

ผลกระทบจากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนา การปรับปรุง หลักสูตรในครั้งนี้ ส่งผลต่อการกำหนดปรัชญา ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs)

2.2.2 ความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสถาบัน

วิสัยทัศน์	ประเด็น	หลักสูตรมีความสอดคล้อง
วิสัยทัศน์ 1	ปรียัติ : มุ่งประดิษฐานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในแผ่นดินไทย เพื่อเผยแผ่ให้กว้างไกลไปทั่วโลก	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความรอบรู้ด้านพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นศาสนทายาทและพุทธศาสนิกชนที่ดี
วิสัยทัศน์ 2	ประยুক্ত : พระพุทธศาสนาได้ยกระดับและเคียงคู่ไปกับสรรพวิทยาของมวลมนุษย์ เพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปัญญาปรากฏอยู่ท่ามกลางความเป็นเลิศของสรรพวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มุ่งพัฒนาบัณฑิต ให้มีองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและบูรณาการกับวิทยาการสมัยใหม่
วิสัยทัศน์ 3	ปฏิบัติ : นำทาง ยกระดับ และพัฒนาจิตใจชาวโลก สู่การเป็นมนุษย์อีกครั้ง เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน มีจิตวิญญาณและสติปัญญา แบบวิถีพุทธ	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตด้านปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนา เพื่อร่วมพัฒนาจิตวิญญาณชุมชน รักษากาย เยียวยาใจ
วิสัยทัศน์ 4	ปฏิบัติ : ร่วมเติมเต็มและเสริมพลังแก่สังคมทุกภาคส่วนที่อ่อนล้า พลัดหลง เพื่อให้สมาชิกในสังคมฟื้นคืนกลับสู่ความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ เกิดความมั่นคงยั่งยืน และก้าวเดินต่อไปอย่างยั่งยืนในทิศทางที่ถูกควรตามทำนองคลองธรรม	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตด้วยการผสมผสานพุทธปรัชญา-พุทธปัญญา กลับสู่จิตความเป็นมนุษย์ที่เข้มแข็ง
วิสัยทัศน์ 5	ปฏิรูป : พัฒนางองค์กร แบบก้าวกระโดดในทุกองค์ภาพ ทั้งบทบาท โครงสร้าง กระบวนการ การบริหาร และทรัพยากร เพื่อเป็นองค์กรอนาคตแห่งความรู้และภูมิปัญญาที่ร่วมพัฒนาอนาคตของสังคมไทยและสังคมโลกซึ่งสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงในอนาคต ด้วยหลักพระพุทธศาสนา ปรัชญา และพหุวัฒนธรรม

2.3 ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

2.3.1 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.2 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาเลือกเสรี

2.3.3 การบริหารจัดการ

2.3.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กำหนดให้อาจารย์ประจำที่สังกัดส่วนงานวิชาการและส่วนงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยเป็นผู้สอน โดยมีรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านวิชาการเป็นผู้กำกับดูแล และฝ่ายวิชาการเป็นผู้ประสานงาน

2.3.3.2 หมวดวิชาเฉพาะ ที่ดำเนินการสอนโดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศาสนาและปรัชญา เป็นผู้สอน โดยมีหัวหน้าภาควิชาปรัชญา และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นผู้ประสานงาน

2.4 ที่มาของการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้ปรับปรุงหลักสูตรและมีกระบวนการได้มาซึ่งกรอบแนวคิดภาพรวมของหลักสูตร โดยยึด 1) ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย 2) รายงานผลการสำรวจรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน และนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนในหลักสูตร 3) รายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา (SAR) และ 4) รายงานผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า

2.4.1 กระบวนการหาความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญของหลักสูตร (Customer Requirement) และกระบวนการเปลี่ยนความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น VOP (Voice of Process) เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Program Educational Objectives: PEOs)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) มี วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้มีความรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาตนเอง และเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล

3.2 เพื่อให้มีทักษะการสื่อสารและทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด

3.3 เพื่อให้มีทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้

3.4 เพื่อให้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ เป็นคนรักในการเรียนรู้ ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับตัวได้เร็ว และมีสติสัมปชัญญะ

4. จุดเด่นของหลักสูตรของหลักสูตร

4.1 การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) โดยใช้หลัก Spiral Curriculum และเป็นแบบ Outcome-based Curriculum เน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Learner-centered Curriculum) คือ การจัดหลักสูตรโดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกประเภทเข้าด้วยกันในแผนการจัดหลักสูตร เน้นการจัดเนื้อหาสาระให้เกี่ยวข้องกัน เชื่อมโยงความหมายและหลากหลายระดับ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

4.2 การจัดกลุ่มวิชาเฉพาะเพื่อส่งเสริมสมรรถนะที่เป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยด้าน GA6 มุ่งมั่นสู่การพัฒนา ตามความสนใจของผู้เรียน

4.3 การเพิ่มวิชาเลือกทางพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาให้มีรายวิชาที่หลากหลายและทันสมัย ตอบโจทย์ผู้ใช้บัณฑิตและผู้เรียน

5. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

5.1 นักวิชาการในหน่วยงานของรัฐ เช่น นักวิชาการวัฒนธรรม นักวิชาการพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) และนักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

5.2 ข้าราชการและพนักงานของรัฐในกระทรวงต่าง ๆ เช่น นักทรัพยากรบุคคล นักจัดการงานทั่วไป และ นักประชาสัมพันธ์

5.3 พนักงานของเอกชน เช่น มัคคุเทศก์ศิลปวัฒนธรรม ล่ามแปลภาษา

5.4 อาชีพอิสระ เช่น นักสร้างแรงบันดาลใจ Content Creator และ Blogger

ระบบการจัดการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและหน่วยกิต

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบ

ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

วัน – เวลาราชการปกติ

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม

1.3 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

ไม่มีภาคฤดูร้อน

1.4 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

สามารถเทียบโอนได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (GE) หรือตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.5 ระบบจัดการศึกษา

แบบชั้นเรียน

แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก

แบบทางไกลผ่านสื่อแพรมภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก

แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-Learning)

แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต

อื่น ๆ (ระบุ)...ระบบออนไลน์...

หมายเหตุ: การจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ (สัดส่วนไม่เกินร้อยละ 60) และให้เป็นไปตามสถานการณ์และ/หรือประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

คุณสมบัติและวุฒิการศึกษาของผู้มีสิทธิสมัครเข้าเป็นนักศึกษา

1.1 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติต้องห้ามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

2) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษาตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ

3) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

1.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. การรับเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัยจะรับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1.1 เข้าศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

4. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

4.1 ความรู้ และทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์

4.2 การปรับตัวจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษา

4.3 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

5. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา

5.1 จัดการปฐมนิเทศ กิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาใหม่ รวมทั้งการแนะนำหลักสูตร การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เทคนิคการเรียนในหลักสูตร และการบริหารเวลาในการศึกษาขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร

5.2 จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทุกชั้นปี เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแล ตักเตือน ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา และการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาตามข้างต้นเป็นกรณีพิเศษ

5.3 จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การติดตามผลการเรียนและการให้คำปรึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1

5.4 การจัดกิจกรรมโครงการด้านการเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ และสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษในรายวิชาที่ทำการเรียนการสอน และหลักสูตรได้จัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาพื้นฐาน บัณฑิต 3 หน่วยกิต 3 รายวิชา ได้แก่ GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 และ GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3

5.5 แนะนำการเดินทาง เช่น รถโดยสารประจำทาง และแนะนำให้นักศึกษาพักที่หอพักของมหาวิทยาลัย

6. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาและแก้ปัญหา มีจริยธรรมยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม 2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาเฉพาะด้านที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งเน้นผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ และรายวิชาต่าง ๆ ต้องกำหนดสอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

ตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ข้อ 10 ที่กำหนดให้กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนานานกับหลักวิชาการ โดยต้อง 1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานศาสนากับหลักวิชาการ 2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนาให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศตะวันตก 3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ โดยรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาได้สอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ จึงจัดโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และ หน่วยกิต ดังนี้

6.1 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร 123 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	24	หน่วยกิต
1) รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)		
2) รายวิชาพื้นฐาน	24	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	93	หน่วยกิต
1) รายวิชาบังคับ	69	หน่วยกิต
2) รายวิชาเลือก	18	หน่วยกิต
3) รายวิชาฝึกประสบการณ์	6	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	123	หน่วยกิต

7. ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร

การใช้รหัสรายวิชา มีวัตถุประสงค์ที่จะสื่อความหมายถึงธรรมชาติและลักษณะของรายวิชา ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องซึ่งเมื่อรวมกับรายวิชาแล้วจะทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประเภทศาสตร์ การจัดหมวดหมู่คณะวิชา ภาควิชาหรือกลุ่มวิชาในแต่ละรายวิชาและลำดับของรายวิชา กำหนดให้มีรหัสประจำ จำนวน 6 หน่วย เป็นอักษร 2 หน่วย และตัวเลข 4 หน่วยโดยมีความหมายดังนี้

7.1 อักษร 2 ตัว เป็นอักษรย่อมาจากคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education)	ใช้คำย่อ	GE
- รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)		GE0xxx
- รายวิชาพื้นฐาน		GE1xxx
คณะศานาและปรัชญา	ใช้คำย่อ	PH
ภาควิชาพุทธศาสตร์		PH1xxx
- สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา		PH11xx
- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา		PH12xx
- สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา		PH13xx
ภาควิชาปรัชญา		PH2xxx
- สาขาวิชาปรัชญา ศาสนาและวัฒนธรรม		PH21xx
- สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา		PH22xx

7.2 ตัวเลข 4 ตัว เป็นตัวเลขประจำภาควิชา และลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา ดังนี้

พยัญชนะตัวที่ 1 และที่ 2 หมายถึง สัญลักษณ์ของคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา

เลขตัวที่ 1 หมายถึง ภาควิชา

เลขตัวที่ 2 หมายถึง สาขาวิชา

เลขตัวที่ 3-4 หมายถึง ลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา ตั้งแต่ 01-99

7.3 ความหมายของเลขรหัสหน่วยกิต

อักษรรหัสหน่วยกิต น (บ-ป-ต) ดังนี้

น หมายถึง หน่วยกิต

บ หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี/แบบเชิงรุก

ป หมายถึง ปฏิบัติ

ต หมายถึง ศึกษาด้วยตนเอง

รหัสหน่วยกิต ดังนี้ เช่น 3 (3-0-6) หรือ (3) (3-0-6)

ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น (3) หมายถึง	จำนวนหน่วยกิต รายวิชาพื้นฐาน บัณฑิต ไม่นับหน่วยกิต
ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น 3 หมายถึง	จำนวนหน่วยกิต รายวิชาบังคับ
ตัวเลขนอกวงเล็บ หมายถึง	จำนวนหน่วยกิต
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 1 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 2 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงภาคปฏิบัติ
ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 3 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาต้องไปศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองนอกเวลา

8. รายวิชา/กลุ่มสาระ/ชุดวิชา (Module)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	24	หน่วยกิต
1.1) รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 Fundamental English I	(3) (3-0-6)
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 Fundamental English II	(3) (3-0-6)
GE0003	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 Fundamental English III	(3) (3-0-6)
1.2) รายวิชาพื้นฐาน	24	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก MBU Way to Thai and Global Citizens	3 (3-0-6)
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล Human and Living in Digital Age	3 (3-0-6)
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร Thai Language for Communication	3 (2-2-5)
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)

GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption	3 (3-0-6)	
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม Research and Innovation	3 (3-0-6)	
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)	
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย History Arts and Thai Culture	3 (3-0-6)	
2. หมวดวิชาเฉพาะ		93	หน่วยกิต
2.1 รายวิชาบังคับ		69	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
PH1301	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา History of Buddhism	3 (3-0-6)	
PH1302	พระไตรปิฎกศึกษา Tipitaka Studies	3 (3-0-6)	
PH1303	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา Pali and Sanskrit in Buddhism	3 (3-0-6)	
PH1304	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	3 (2-2-5)	
PH1305	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา English for Buddhist Studies	3 (3-0-6)	
PH1306	นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม Innovation for Wisdom and Morality Development	3 (3-0-6)	
PH1307	พิธีการในพระพุทธศาสนา Ceremonies in Buddhism	3 (3-0-6)	
PH1308	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย Buddhist Research and Literary Works in Thailand	3 (3-0-6)	
PH1309	ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา Digital for Buddhist Affairs Administration	3 (3-0-6)	

PH1310	สุขภาพในพระไตรปิฎก Health Care in Tipitaka	3 (3-0-6)
PH1311	พุทธปรัชญาเถรวาท Theravada Buddhist Philosophy	3 (3-0-6)
PH1312	พุทธปฏิภาณ Buddhist Eloquence	3 (3-0-6)
PH1313	การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept	3 (3-0-6)
PH1314	ภาวะผู้นำเชิงพุทธ Buddhist Leadership	3 (3-0-6)
PH1315	มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม Mangala Sutta and Morality Development	3 (3-0-6)
PH1316	พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด Mind Development in Buddhistic Approach	3 (3-0-6)
PH1317	ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ The theories of human development	3 (3-0-6)
PH1318	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ Buddhist studies and Personality development	3 (3-0-6)
PH1319	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา Human Behavior and Wisdom development	3 (3-0-6)
PH1320	คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม Morality and Ethics in Organization and Societies	3 (3-0-6)
PH1321	การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ Buddhist problem solving and decision making	3 (3-0-6)
PH1322	การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน Strategic Communication for performance	3 (3-0-6)
PH1323	สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา Seminar on Buddhist Scriptures	3 (3-0-6)

2.2 รายวิชาเลือก		18	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
PH1324	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน Buddhism and Sustainable Development		3 (3-0-6)
PH1325	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล Efficiency Economics in Digital Era		3 (3-0-6)
PH1326	การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา Tourism in Buddhist Dimensions		3 (3-0-6)
PH1327	ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน English for Work		3 (3-0-6)
PH1328	มิลินทปัญหา Questions of King Milinda		3 (3-0-6)
PH1329	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Politics in Buddhist Approach		3 (3-0-6)
PH1330	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาสังคม Buddhism and social development		3 (3-0-6)
PH1331	จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ Psychology in Buddhist Approach		3 (3-0-6)
PH1332	เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Economics in Buddhist Approach		3 (3-0-6)
PH1333	พุทธศาสนากับการสร้างสรรสื่อ Buddhism and Media Content Creation		3 (3-0-6)
PH1334	การสร้างภาพข้อมูลพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล Buddhist Data Visualization in Digital Era		3 (3-0-6)
PH1335	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ Buddhism and Science		3 (3-0-6)
PH1336	พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย Buddhism in Thai Culture		3 (3-0-6)
PH1337	พุทธบริหารการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ Buddhist and Strategic Performance Management		3 (3-0-6)

PH1338	พุทธศิลป์ศึกษา Religious Studies	3 (3-0-6)
PH1339	ศาสนศึกษา Religious Studies	3 (3-0-6)
PH1340	พระพุทธศาสนาเถรวาท Mahayana Buddhism	3 (3-0-6)
2.3 รายวิชาฝึกประสบการณ์		6 หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น(บ-ป-ต)
PH1341	การฝึกภาคสนาม Field Experience	6 (0-18-0)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ตามรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วโดยอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาชั้น ๆ

9. แผนการศึกษา

การจัดแผนการศึกษาในแต่ละปี กำหนดให้ต้องเรียงลำดับรายวิชาจากง่ายไปหายาก แต่ละรายวิชาที่เรียนในแต่ละปี จะต้องนำไปสู่การบรรลุ YLOs และภายหลังจากสิ้นสุดในทุกรายวิชาบังคับและตลอดหลักสูตร นักศึกษาทุกคนจะต้องบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรที่กำหนดทุกข้อ

การระบุรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ไม่ต้องระบุชื่อรายวิชาหรือกลุ่มสาระ โดยให้ระบุดังนี้

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1301	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1302	พระไตรปิฎกศึกษา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1311	พุทธปรัชญาเถรวาท (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1303	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1304	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
PH1312	พุทธปฏิภาณ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE0003	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต)	(3)	3	0	6
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1305	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1306	นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1313	การโคชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		15			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ (วิชาบังคับ)	3	2	2	5
PH1307	พิธีการในพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1308	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1314	ภาวะผู้นำเชิงพุทธ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1315	มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
PH1309	ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1310	สุขภาวะในพระไตรปิฎก (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1316	พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1317	ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1318	พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1319	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
PH1320	คุณธรรมจริยธรรมในองค์การและสังคม (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1321	การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือกเสรี)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
PH1322	การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH1323	สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือก)	3	3	0	6
PH13XX	(วิชาเลือกเสรี)	3	3	0	6
รวม		18			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
PH1341	การฝึกภาคสนาม (วิชาบังคับ)	6	0	18	0
รวม		6	0	18	0

10. คำอธิบายรายวิชา

1.1 คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา น (บ-ป-ต)

GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (3) (3-0-6)

Fundamental English I

โครงสร้างภาษาอังกฤษ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เน้นฝึกทักษะฟัง-พูดเบื้องต้น สามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้

English structure; Buddhist vocabularies; English idioms in daily life; training of listening, speaking, reading, and writing dealing with basic listening and speaking; ability in speaking, writing, and reading for main idea of general message of familiar.

GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (3) (3-0-6)

Fundamental English II

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่มีความซับซ้อนได้ถูกต้องตามหลักภาษา โดยเน้นการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ด้านสังคม การทำงาน หรือ ด้านการศึกษา ในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงและประยุกต์ใช้ในการสอบวัดระดับทางภาษาอังกฤษได้

Development of complex listening, speaking, reading, and writing skills according to language principles, with a focus on everyday English conversations related to the dissemination of Buddhism, social interactions, work, or education, at an intermediate to advanced level, and applying them for test of English language proficiency.

GE0003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (3) (3-0-6)

Fundamental English III

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อการศึกษาค้นคว้าเชิงวิชาการในระดับสูงได้ สามารถใช้ภาษาอังกฤษด้าน สังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษาได้ สามารถพูดและเขียนข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามโครงสร้างไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง

Development of English listening, speaking, reading, and writing; English idioms in relation to Buddhism for high-level academic research; ability in English use in society, working, education; ability in speaking and writing of complex passages with grammatical correction; use of correct conjunctions.

GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 3 (3-0-6)

MBU Way to Thai and Global Citizens

ความเป็นมาของ มมร ความเข้าใจอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญขององค์กร การสร้างจิตวิญญาณความเป็น มมร การพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นสากลแบบ มมร ความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในบริสังคมไทยร่วมสมัยและระดับชาติ รักและศรัทธาในมหาวิทยาลัย การวางแผนชีวิตเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

History of MBU; understanding of organizational identity and expertise; strengthening of MBU spirit; development of MBU personality and universality; omniscience of Buddhist principles and ability in Buddhist propagation to national or international levels; love

and faith of university, Life planning for Valuable citizenship of Thai and global society; citizen rights and responsibilities; pride of Thai and global citizenship.

GE1002 มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6)

Human and Living in Digital Age

ธรรมชาติ ทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ ดิจิทัลกับการเรียนรู้ การคิดเชิงการออกแบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายดิจิทัล หลักศาสนากับดิจิทัล และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศดิจิทัล การแก้ปัญหาสังคมในยุคดิจิทัลและมีสมรรถนะดิจิทัล

Nature, attitude, and behavior of human; digital and learning; design thinking; use of information technology and daily life communication; information technology security; digital laws; religious principles and digital; media literacy and digital information; social problem-solving in digital age and digital competency.

GE1003 ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (2-2-5)

Thai Language for Communication

แนวคิดเบื้องต้นของการสื่อสาร ความสำคัญ ประเภท ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย กระบวนการสื่อสาร ศิลปะการสื่อสาร ทั้งทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน การพูด จริยธรรมการสื่อสารในสังคมยุคดิจิทัล หลักการสื่อสารตามแนวพุทธศาสนา

Basic concepts of communication; importance, types, and particularities of Thai language; communication process and art in listening, reading, writing, and speaking; communication ethics in digital society; communicative principles according to Buddhism.

GE1004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร 3 (2-2-5)

English for Communication

ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

English listening, speaking, reading, and writing for daily life communication based on Communicative Language Teaching (CLT).

GE1005 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3 (3-0-6)

Prevention and Suppression of Corruption

หลักการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การปรับฐานความคิดด้านทุจริตส่วนตนและส่วนรวม สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต หลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล จิตพอเพียงพื้นฐานของการต้านทุจริต การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามหลักพระพุทธศาสนา

Principles of prevention and suppression of corruption; adjustment of self and public understanding of anti-corruption; anti-corruption society; ethics and good governance; anti-corruption based on self-sufficiency; strengthening prevention and suppression of corruption according to Buddhist principles.

GE1006 วิจัยและนวัตกรรม 3 (3-0-6)

Research and Innovation

แนวคิดการวิจัย นวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย การเขียนโครงร่างวิจัย เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการเลือกผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์โดยยึดหลักจริยธรรมการวิจัย และหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

Concepts of research, innovation and process of innovation development, research methodology, writing research proposal, sampling technique, statistics and data analysis, guidelines on utilizing of research reports considering research ethics principles, and basic principles in human research.

GE1007 ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 3 (2-2-5)

21st Century Skills for Living and Occupations

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี บรูณาการ การประยุกต์เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

Theoretical concepts of the 21 st century skills; information and technology skills; integration and application for important skill development for quality of living and occupations in the 21st century.

GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)

History Arts and Thai Culture

ประวัติศาสตร์ไทย แหล่งกำเนิดของชนชาติไทย การแบ่งสมัยของประวัติศาสตร์ไทย การก่อตั้งและพัฒนาของอาณาจักรไทย วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ประวัติศาสตร์ไทยในบริบทประวัติศาสตร์โลก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย

Thai history; origins of Thai nationality; periods of Thai history; establishment and development of the Kingdom of Thailand; Thai evolution of society, economy, culture, and politics; Thai history in world history context, Introduction to arts and Thai culture.

1.2 คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา น(บ-ป-ต)

PH1301 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

History of Buddhism

พุทธประวัติในปฐมกาล มัชฌิมกาล และปัจฉิมกาล การสังคายนาและนิกายต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เส้นทางพุทธอารยธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ

The Buddha's history in the beginning, middle and last times; The Buddhist Rehearsal and Schools of Buddhism; paths of Buddhist civilization and the Buddhist propagation in the land of Suvarnabhumi.

PH1302 พระไตรปิฎกศึกษา 3 (3-0-6)

Tipitaka Studies

ความเป็นมา โครงสร้าง ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สาระตถะในพระวินัยปิฎก สาระตถะในพระสุตตันตปิฎก และสาระตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก

History, structure, significance, and outstanding features of the Tipitaka; the essence in the Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka, and Abhidhamma Pitaka; research related to the Tipitaka.

- PH1303 ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)**
Pali and Sanskrit in Buddhism
ไวยากรณ์เบื้องต้นภาษาบาลีและสันสกฤต การอ่าน การเขียน การแปลคำศัพท์
ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
Basic grammar, reading, writing, and the translation of Pali and Sanskrit
terms existed in Thai and Buddhist literatures.
- PH1304 ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน 3 (2-2-5)**
Theory and Practice of Meditation
หลักการ วิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์สมณะกรรมฐาน และอารมณ์วิปัสสนา
กรรมฐานในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติ
Principles; methods of meditation practice; the senses of tranquility
meditation and insight meditation in Buddhist scriptures; meditation practice in dhamma
retreats.
- PH1305 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)**
English for Buddhist Studies
การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษ การสนทนาและการอธิบายธรรมะด้วย
ภาษาอังกฤษ
Studying of Buddhism Through English; dhamma talks in English.
- PH1306 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม 3 (3-0-6)**
Innovation for Wisdom and Morality Development
แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ประเภทของนวัตกรรม
นวัตกรรมที่พัฒนาปัญญาและคุณธรรม วิเคราะห์โอกาสในการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธ
Concepts, theories, principles, and process of innovative development;
types of innovation; innovations for wisdom and morality development; opportunity analysis
of Buddhist innovative creation.

- PH1307 พิธีการในพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)**
Ceremonies in Buddhism
ศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ปกิณกพิธี ลักษณะและความหมายในการประกอบพิธีการต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
Religious ceremonies; virtue ceremonies; merit-making ceremonies; charity ceremonies; miscellaneous ceremonies; characteristics and meanings of ritualization in Buddhism; Buddhist activity participation.
- PH1308 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย 3 (3-0-6)**
Buddhist Research and Literary Works in Thailand
งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประเภท ความสำคัญ อิทธิพลของวรรณกรรมที่ปรากฏในพุทธศิลป์ คัมภีร์และบทเพลงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือรายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คุณค่าวรรณกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย
Buddhist research; types, significance, and influence of literatures appearing in Buddhist art; Buddhist scriptures and songs; academic articles; research articles, or research reports on Buddhism; literary values in development of life quality in Thai society.
- PH1309 ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)**
Digital for Buddhist Affairs Administration
การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศไทย รูปแบบของการพัฒนาดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน
Administration of Buddhism in Thailand; forms of digital development; digital applications for current Buddhist affairs administration.
- PH1310 สุขภาวะในพระไตรปิฎก 3 (3-0-6)**
Health care in Tipitaka
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลทางด้านร่างกาย จิต อารมณ์ สังคมที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหาร หลักเสขียวัตรเพื่อสุขอนามัย บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสุขภาพ

Concepts and theories of physical, mental, emotional, and social cares appearing in Tipitaka or relating to documents; administrative principles and Sekhiyavatta (rules for training) for sanitations; roles of Buddhist monks in well-being development.

PH1311 พุทธปรัชญาเถรวาท 3 (3-0-6)

Theravada Buddhist Philosophy

แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทที่เกี่ยวกับเรื่องโลก สังสารวัฏ มนุษย์ กรรม ศรัทธา ทาน ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ นิพพาน การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทในชีวิตประจำวัน เทคนิควิธีการเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปรัชญาเถรวาท

Dhamma doctrines on the world, Samsaravatta (the process of Birth and Death), man, Kamma (action), Faith, Charity, Patikkasamuppada (the dependent origination), Tilakkhana (three characteristics), Nibbana (the extinction of all defilements and sufferings) and application of Theravada Buddhist Philosophy in daily life and The story telling techniques and the important English words in Theravada Buddhist Philosophy.

PH1312 พุทธปฏิภาณ 3 (3-0-6)

Buddhist Eloquence

ความหมาย ความสำคัญและวิธีการต่าง ๆ แห่งพุทธปฏิภาณตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา ที่แสดงลักษณะพุทธปฏิภาณ การนำวิธีการพุทธปฏิภาณมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและปัญหาทางสังคม ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ เทคนิคการเล่าเรื่องและศัพท์ภาษาอังกฤษที่สำคัญในพุทธปฏิภาณ

The meaning, importance and various practices of Buddhist Eloquence as evidence in the Buddhist Scriptures, Tipitaka, Buddhist Commentaries, Milindapanha Scripture and other Buddhist Texts as indicated characteristic of Buddhist Eloquence. Capability to apply the method of Buddhist Eloquence to solve problems in the present situation and the story telling techniques and the important English words in Buddhapatipana.

PH1313 การโค้ชชีวิตและการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)

Life and Performance Coaching on the Buddhist Concept

การสร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมายชีวิต การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ตามหลักภavana 4 อริยวัตรธรรม 5 และหลักไตรสิกขา ร่วมกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

ธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้

Inspiration creation of successful life and performance, personel's potential and ability in Poformance based on Bavana 4, Ariyawatthidhamma 5, Trisikkha, and cooperate with Personel development, The conception; theory and principles of human resource management. The Psychology concerned with the nature of a person, sollicitation, morale and satisfaction. Interpersonal relations; the communication in work, applying the principles of psychology to recruiting and selecting people, performance evaluation, analysis and training, along with human resource management in the public sector; business, private sector and applying Buddhist principles.

PH1314

ภาวะผู้นำเชิงพุทธ

3 (3-0-6)

Buddhist Leadership

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำและการบริหาร ภาวะบวณทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำและทฤษฎีองค์การ ภาวะบวณทัศน์ภาวะผู้นำเชิงพุทธ ภาวะบวณทัศน์การพัฒนาภาวะผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ หลักธรรมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ เช่น พรหมวิหาร 4 ปาปณิกธรรม 3 อคติ 4 สังคหวัตถุ 4 สปัปฺริสธรรม 7 ทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบันทศพิธราชธรรม เป็นต้น และผู้นำต้นแบบของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบัน

The concept of leadership and management, the Leadership theory paradigm and organizational theory, the Buddhist leadership paradigm, the Development of leadership qualifications paradigm, Desired characteristics of leaders, Moral principles in reinforcing leadership, such as Four Bharmavihāra, Pāpaṇika-dhamma, Four Agati, Four Saṅgahavatthu, Seven Sappurisa-dhamma, and Rājā-dhamma, etc. Including being exemplary leaders in both past and present.

PH1315 มงคลสูตรกับการพัฒนาคุณธรรม 3 (3-0-6)

Mangalattadipani Sutta and Morality Development

แนวความคิด เนื้อหาสาระ หลักธรรม คำสอนในมั่งคั่งถดถอยที่ปณี การนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย และเทคนิคเล่าเรื่อง (Story telling) และศัพท์ภาษาอังกฤษในมงคลสูตร

The method of thought, the essence, Dhamma principle, teachings in Mangaladipani and application of one's life and society development Knowledge gained from research and The story telling techniques and the important English words in Mangaladipani.

PH1316 พุทธธรรมกับการจัดการความเครียด 3 (3-0-6)

Mind Development in Buddhistic Approach

รูปแบบขั้นตอนการพัฒนาจิตใจที่มาจากพระไตรปิฎก รวมทั้งการฝึกพัฒนาจิตใจตามรูปแบบของสำนักต่าง ๆ ที่โดดเด่นในประเทศไทย เช่น สำนักกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น สำนักหลวงพ่อบราโมทย์ สำนักหลวงพ่อเทียน ศูนย์วิปัสสนาของโกเอ็นก้า สำนักหลวงพ่อด สำนักรีสายดอร์ เป็นต้น เพื่อการพัฒนาจิต และการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมในชีวิตประจำวัน

The model of steps in mental development found in the Tripitaka; including training to develop the mind according to the styles of various forms that are outstanding in Thailand, such as; Luong Pu Man Meditation, Luang Phor Pramote, Luang Phor Thian, Goenka's Vipassana, Luang Phor Sod, Sayador, etc. To mental development and application for personal and social development in daily life.

PH1317 ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ 3 (3-0-6)

The theories of human development

แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของบุคคล การจูงใจ ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การติดต่อสื่อสารในการทำงาน การนำหลักจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการสรรหาคัดเลือกบุคคล การประเมินผลงาน การวิเคราะห์งานและการฝึกอบรม ตลอดจนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐ ภาคธุรกิจและเอกชน และการนำหลักพุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้

The conception; theory and principles of human resource management. The Psychology concerned with the nature of a person, solicitation, morale and satisfaction. Interpersonal relations; the communication in work, applying the principles of psychology to

recruiting and selecting people, performance evaluation, analysis and training, along with human resource management in the public sector; business, private sector and applying Buddhist principles.

PH1318 พุทธศาสตร์กับการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 (3-0-6)
Buddhist studies and Personality development

ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตนเองและขององค์กร บุคคลต้นแบบในพระไตรปิฎกและในปัจจุบัน การค้นหาบุคคลต้นแบบในอดีตและปัจจุบันเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน การสร้างความตระหนักรู้ในบุคลิกภาพของตน เทคนิคการจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตน การสร้างบุคลิกภาพที่สง่างาม การวางท่าทาง การเดิน การยืน การนั่ง การไหว้ และการวางท่วงท่าอิริยาบถที่น่าเชื่อถือ เทคนิคและหลักการการแต่งกายให้ดูดีในโอกาสที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มารยาทและการวางตัวในสังคม เช่น มารยาทบนโต๊ะอาหาร มารยาทในการฟังและการพูด มารยาทในห้องประชุม เป็นต้น หลักธรรมสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น หลักสัพปุริสธรรม เป็นต้น

The meaning and significance of developing personality internally and externally, creating a positive image of oneself and the organization, exemplary role model in the Tripitaka and present, seeking exemplary role models from the past and present to apply in developing one's own character, raising awareness of one's individuality, techniques for managing one's emotions and feelings, creating an admirable personality, posture, walking, standing, sitting, bowing, and performing reliable gestures, techniques and principles of dressing well for formal and informal occasions, etiquette and comportment in society, such as table manners, listening and speaking etiquette, meeting etiquette, and important principles in developing personality, such as the principle of Sappurisa-dhamma, etc.

PH1319 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาปัญญา 3 (3-0-6)
Human Behavior and Wisdom development

การกระทำ ปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อิทธิพลจากปัจจัยมากมายต่อพฤติกรรมมนุษย์ รวมถึงพันธุกรรม การเลี้ยงดู ประสบการณ์ ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม กรณีศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักการทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาในสถานการณ์ปัจจุบัน การบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ และการไตร่ตรองเพื่อตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและเชิงปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาผ่านประสบการณ์ชีวิต การ

วิปัสสนา และการเปิดรับมุมมองใหม่ที่หลากหลาย การปลูกฝังปัญญาด้วยการส่งเสริมความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา และความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว แนวทางการพัฒนาปัญญาด้วยหลักพุทธธรรม

Human Behavior and Wisdom Development: The actions, reactions, and interactions of individuals in social, cultural, and environmental contexts, influences by various factors on human behavior, including genetics, upbringing, experiences, beliefs, and social norms. Case studies on human behavior based on psychological, sociological, and anthropological principles in current situations, integration of knowledge, experiences, and critical thinking to make ethical and practical decisions beneficial to oneself and others, developing wisdom through life experiences, insight, and recognizing diverse perspectives, cultivating wisdom through promoting humility, empathy, compassion, and willingness to learn from both success and failure, guidelines for developing wisdom based on Buddhist principles.

PH1320

คุณธรรมจริยธรรมในองค์กรและสังคม

3 (3-0-6)

Ethics and Morality in Organizations and Society

บรรทัดฐานและค่านิยมทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตามและกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำทางจริยธรรม ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม การฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม

Criteria and cultural values, adherence to and regulations, social responsibility, transparency and accountability, ethical leadership, ethical dilemmas, ethics and morality training, and ethics and morality education.

PH1321

การแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงพุทธ

3 (3-0-6)

Problem-Solving and Decision-Making in a Buddhist Context

กระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ แนวทางในการแก้ปัญหา แนวคิดและเครื่องมือการตัดสินใจ หลักธรรมในการแก้ปัญหา หลักธรรมประกอบการตัดสินใจ แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

Problem analysis process, problem-solving process, decision-making process, problem-solving approaches, concepts and decision-making tools, dhamma principles for problem-solving, dhamma principles for decision-making, integration guidelines of Buddhist principles in problem-solving and decision-making.

PH1322 การสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงาน 3 (3-0-6)

Strategic Communication for performance

แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในงานทรัพยากรมนุษย์และองค์การ ประเภทของการสื่อสาร เช่น การสื่อสารกับตัวเอง การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน การสื่อสารเพื่อการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารแบบกัลยาณมิตร การสื่อสารเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด เป็นต้น เทคนิคการเจรจาต่อรอง การวางแผนการสื่อสาร และการนำเสนอ กรณีศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมทางในการสื่อสาร

Concepts and theories of communication, research related to communication in human resources and organizations, types of communication such as self-communication, communication with colleagues, communication for conflict dispensation, empathetic communication, communication to achieve set goals, negotiation techniques, communication planning, and presentation. Case studies on ethics and morality in communication.

PH1323 สัมมนาคัมภีร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

Seminar on Buddhist Scriptures

สัมมนาความเป็นมา ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สาระตถะในพระวินัยปิฎก สาระตถะในพระสุตตันตปิฎก และสาระตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

Seminar on history, significance, and outstanding features of the Tipitaka; the essence in the Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka, and Abhidhamma Pitaka; research related to the Tipitaka and Buddhist scriptures.

PH1324 พระพุทธศาสนากับการพัฒนาแบบยั่งยืน 3 (3-0-6)

Buddhism and Sustainable Development

ทฤษฎีการพัฒนา เช่น modernization Globalization ทฤษฎีพึ่งพิง ทฤษฎีระบบโลก Basic need เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ (MDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมิกสังคมนิยม การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

Development theories, such as Modernization, Globalization, Dependency theory, World System theory, Basic needs, Millennium Development Goals

(MDGs) and Sustainable Development goals (SDGs), cooperate with Buddhist principles, such as Dharma Socialism and Sustainable Development according to Somdet Phra Buddhahosacariya (P. A. Payotto)'s guideline, Self-Sufficiency Economics, Etc.

PH1325 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6)

Efficiency Economics in Digital Era

ความหมายและความสำคัญ ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมอันเป็นหลักการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นวิธีการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติการแห่งเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ หลักการครอบครัวเข้มแข็งตามแนวพุทธ หลักการสังคมเข้มแข็งตามแนวพุทธ

The meaning and significance of Efficiency economics, principle of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of mean of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of practice of Efficiency Economics on the Buddhist concept, principle of stable family, principle of permanent organization on the Buddhist concept.

PH1326 การท่องเที่ยวในมิติพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

Tourism in Buddhist Dimensions

การจัดการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นโดยใช้ทฤษฎีการจัดการร่วมกับทฤษฎีการพัฒนา Case study ของการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในชุมชน พัฒนาการ ปัจจัย และแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยวแสวงบุญทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับการแสวงบุญ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในบริบทพุทธศาสนาและสังคมไทย

Evolutions, elements and motivations that push humans to engage in domestic and international travel (pilgrimage); the relations between tourism and pilgrimage, politics, economy and society in Buddhist and Thai society contexts.

PH1327 ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน 3 (3-0-6)

English for Work

ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทของการทำงาน เน้นทักษะการฟังและการพูด การเขียน Resume หรือ CV การสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน และบริบทอื่น ๆ ของการทำงาน รวมถึงการอธิบายธรรมะด้วยภาษาอังกฤษโดยใช้ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

ต้น ร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป้าหมาย SDG แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาสังคม ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและชุมชน

The Socially Engaged Buddhism; the person's current role model in past and present, such as; Buddha, Attack Disciple; there are Phra Ananda and Phra Rahul, etc. and current role models are King Rama IX, Somdet Phra Buddhakosajarn (P.A. Payutto), Sucheeep Punyanupap, Vasin Inthasara, etc. Along with participation theory, objective, SDE, the concepts and theories of social development and laws related to social and community development.

PH1331 จิตวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)

Psychology in Buddhistic Approach

ธรรมชาติ ลักษณะองค์ประกอบ ประเภทและหน้าที่ ของจิตตามหลักพระพุทธรศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกาย ตามที่ปรากฏในอภิธรรมปิฎก

General characteristics of mind, analysis of the relation between mind and body as appeared in Abhidhamma.

PH1332 เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ 3 (3-0-6)

Economics in Buddhistic Approach

การประยุกต์ศาสนธรรมเพื่อการเลือกสรรสินทรัพย์ การจัดการความรู้ บริหารความเสี่ยง และจัดวางความคิดที่ถูกต้อง จิตวิทยาการลงทุนตามแนวทางของศาสนา ทรรศนะทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการผลิต การบริโภค วิภาคกรรม ระบบเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจ การลงทุน การออมทรัพย์และการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

Applying religious doctrines and their relevance to asset selection, risk management, and righteous mindset; investment psychology from religious perspectives.

PH1333 พุทธศาสนากับการสร้างสรรสื่อ 3 (3-0-6)

Buddhism and Media Content Creation

การประยุกต์ใช้ข้อมูล เนื้อหาและเหตุการณ์สำคัญในพระไตรปิฎกและเหตุการณ์ในปัจจุบัน วิธีผลิตสื่อรูปแบบต่าง ๆ เทคนิคการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ การเลือกใช้แอปพลิเคชันในสร้างเนื้อหาและการสื่อสาร

The application of data; the contents, important events in the Tripitaka and present events; methods for producing various media, the story telling for interesting and choosing applications to create content and communication.

PH1334 การสร้างภาพข้อมูลพระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล 3 (3-0-6)
Buddhist Data Visualization in Digital Era

ความรู้พื้นฐานในการสร้างภาพข้อมูล ความหมายของ Data Visualization ประเภทของ Data Visualization ประโยชน์ของ Data Visualization และองค์ประกอบสำคัญของ Data Visualization การเตรียมข้อมูล ขั้นตอนและเทคนิคในการเตรียมข้อมูล แนวคิดและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่หลากหลาย และหลักการและเทคนิคการนำเสนอข้อมูลเชิงภาพพระพุทธศาสนา การประเมินข้อมูลเชิงภาพ เกณฑ์การประเมินข้อมูลเชิงภาพ และตัวอย่างการประเมินข้อมูลเชิงภาพ

The basic knowledge of Data Visualization; meaning of Data Visualization, type of Data Visualization, Benefits of Data Visualization and important elements of Data Visualization; data preparation, steps and techniques for preparing data, concepts and analysis's technique of quantitative and qualitative data. Principles and techniques for presenting visual information, evaluations of image data, criterion's evaluations of image data and examples the evaluations of image data.

PH1335 พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ 3 (3-0-6)
Buddhism and Science

เปรียบเทียบระบบการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์และความสอดคล้องกันระหว่างพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ในแง่มุมต่าง ๆ

Comparison of the system of seeking truth of the Buddhism and science and the agreement of the Buddhism and science in the different aspects.

PH1336 พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)
Buddhism in Thai Culture

ลักษณะและรูปแบบ ความเชื่อ ภาษา ความเป็นอยู่ จารีต ประเพณี การเมืองการปกครอง ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมวิถีพุทธ ทศนศึกษาในท้องถิ่น

Characteristics and patterns, beliefs, languages, ways of life, customs, traditions, politics, and government in Buddhist aspects; Buddhist cultures; local study tour.

PH1337 พุทธบริหารการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ 3 (3-0-6)

Buddhist and Strategic Performance Management

ความหมาย ขอบเขต และวิธีการของสังคมวิทยา สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์ เปรียบเทียบกับแนวความคิดพื้นฐานทางสังคมวิทยาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแบ่งช่วงชั้นทางสังคม สถาบันทางสังคมปัญหาทางสังคมและการแก้ปัญหาทางสังคม

The meaning, scope, and method of sociology, sociology in Buddhistic approach compared with the way of social fundamental thought on the social change, social classification, social institute and social problems.

PH1338 พุทธศิลป์ศึกษา 3 (3-0-6)

Buddhist Art Studies

ประวัติและพัฒนาการทางด้านรูปแบบ คติความเชื่อ และเทคนิคการสร้างงานพุทธศิลป์ในอินเดีย ลังกา ขวา ขอม พม่า จาม และในประเทศไทย

History and development of forms, believes, and techniques of creating Buddhist arts in India, Lanka, Jawa, Khmer, Myanmar, Champa, and Thailand.

PH1339 ศาสนศึกษา 3 (3-0-6)

Religious Studies

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎี หลักคำสอนของศาสนาประเภทเทวนิยมและอเทวนิยม วิเคราะห์เปรียบเทียบศาสนาในด้านต่าง ๆ บทบาทและการดำรงอยู่ของศาสนาต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21

Fundamental knowledge of religions; concepts, theories, and doctrines of religion in theism and atheism; comparative analysis of religion in various aspects; roles and existence of various religions in the 21st century.

PH1340 พระพุทธศาสนาหายน 3 (3-0-6)

Mahayana Buddhism

สถานการณ์พระพุทธศาสนาหลังพุทธปรินิพพาน ประวัติและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาหายน ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน แนวคิด

และหลักการสำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท เช่น เรื่องตรีกาย อาติพุทฺธะ ศูนย์ตา โยคจาร โพธิจิต นิกายสำคัญของพระพุทธศาสนาเถรวาท พระพุทธศาสนาเถรวาทในโลกตะวันตก บทบาทขององค์ดาไลลามะ และนักคิดของพระพุทธศาสนาเถรวาท

Situation of Buddhism after the Buddha's life, history and development of Mahayana Buddhism, relationship and difference of Theravada and Mahayana Buddhism, concepts, and principles of Mahayana Buddhism such as Trikaya, Adi-Buddha, Sunyata, Yogacara, Bodhicitta, important sects of Mahayana Buddhism, Mahayana Buddhism in the Western, the 14th Dalai Lama's role, and thinkers in Mahayana Buddhism.

PH1341

การฝึกภาคสนาม

6 (0-18-0)

Field Experience

การปฏิบัติงานในสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในลักษณะพนักงานชั่วคราวตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการจัดทำรายงานและการนำเสนองาน

Performance of appropriate internship facilities as temporary employees according to assigned projects, and preparation and presentation of reports.

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม

1.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

- นักศึกษามีความรู้และทักษะด้านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
- นักศึกษามีทักษะการทำงานด้านการวางแผน การจัดการ และการติดต่อสื่อสาร
- นักศึกษามีการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม จรรยาบรรณ จริยธรรมและการทำงาน

เป็นทีม

- นักศึกษามีความอดทนและรับผิดชอบต่อหน้าที่
- นักศึกษาสื่อสารและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้
- นักศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและนำเสนอ

1.2 ช่วงเวลา

การฝึกปฏิบัติตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยสหกิจศึกษา พ.ศ. 2559 สถานประกอบการที่ดำเนินการเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์ หน่วยงานอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ 2 ชั้นปีที่ 4 ระยะเวลารวม 270 ชั่วโมง (45 x 6 = 270 ชั่วโมง)

1.3 การจัดเวลาและตารางสอน

วันจันทร์-วันศุกร์ เวลาเป็นไปตามตารางเรียนตารางสอนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

1.4 การเตรียมการ

- ประสานงานสถานประกอบการ
- ปฐมนิเทศนักศึกษา
- จัดประชุมผู้บริหารสถานประกอบการ
- ส่งนักศึกษาเข้าฝึกภาคสนาม ณ สถานประกอบการ
- นิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานประกอบการ
- ติดตามและประเมินผล

1.5 การประเมินผล

- มีคณะกรรมการประเมินผลรายงานการฝึกภาคสนาม ประกอบด้วยคณะกรรมการ รวม 3-5 คน ทำหน้าที่ประเมินการฝึกภาคสนาม พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาและรูปแบบ
- คณะกรรมการประเมินผลรายงานการฝึกภาคสนาม ทำหน้าที่ประเมินความก้าวหน้าการทำรายงานการฝึกภาคสนาม พร้อมให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- เมื่อนักศึกษาได้เสร็จสิ้นการฝึกภาคสนาม ให้นักศึกษาทำรายงานการฝึกภาคสนามเล่มสมบูรณ์ เพื่อส่งให้คณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจรายงานฯ และอนุมัติ

- นักศึกษาจะผ่านรายวิชานี้เมื่อคณะกรรมการสรุปความเห็นให้ผ่าน

2. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย (ถ้ามี)

- ไม่มี

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการแนะนำวิธีหรือแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการของผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ผ่านกิจกรรมหรือความสนใจตามกระแสสังคมและประยุกต์นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อให้มีทักษะสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 สร้างบรรยากาศที่ดีส่งเสริมเอื้อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นต้องการค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง ออกแบบกิจกรรม การทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้จากสถานที่จริง จัดการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากสังคมภายนอก

นอกจากนี้เมื่อผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง (self-esteem) และส่งผลต่อความมั่นใจในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองต่อไป และการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผู้สอนไม่ควรบังคับแต่ควรพัฒนาจากความสนใจของผู้เรียนแนะนำวิธีให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้และบุคลิกลักษณะส่วนตัวของผู้เรียนเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจไม่สามารถทำภาระงานให้สำเร็จจุลวงได้ด้วยตนเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์ โดยใช้วิธี 1) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน 2) กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ 3) พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูงด้านอื่นๆ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ 5) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ 6) แก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ 7) ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจะทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้งานได้จริง 8) ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ของผู้เรียน

4. วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการวัดประเมินผลที่ก่อให้เกิดการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ในหมวดที่ 3 ข้อ 5 แผนการศึกษา และแนวคิดของกลยุทธ์ในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs/CLOs) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ และกลยุทธ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในหมวด 1 หัวข้อ 7.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์ / วิธีการสอน และ กลยุทธ์ / วิธีการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามผลลัพธ์ที่หลักสูตรกำหนด (Constructive Alignment) ซึ่งแสดงไว้ในหมวด 4 หัวข้อ 5 การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

การประเมินผลการเรียน และ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์/วิธีการสอน และกลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล

ตารางต่อไปนี้แสดงความสอดคล้องระหว่าง ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร กลยุทธ์การสอน และ กลยุทธ์การวัดและการประเมินผล โดยแสดงข้อมูลแยกในแต่ละ PLOs ดังนี้

ตาราง ความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) กลยุทธ์/วิธีการสอน และกลยุทธ์/วิธีการวัดและการประเมินผล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs)	กลยุทธ์ / วิธีการสอน	กลยุทธ์ / วิธีการวัดและการประเมินผล
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล	การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้	1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้ง

	<p>คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่เป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Key Takeaways) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)</p>	<p>ในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไข</p> <p>ปัญหา</p> <p>4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม</p> <p>5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา</p> <p>6) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น</p> <p>7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน</p> <p>2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้ประกอบด้วย</p> <p>1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-</p>
--	---	--

		Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)
<p>PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด</p>	<p>การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) การใช้กิจกรรมทางกายภาพโดยรวมเป็นฐาน (Total Physical Responsive Learning or TPR) การใช้วิธีการเรียนตามธรรมชาติ (Natural Approach) หรือการเรียนจากชีวิตจริงในการเรียนภาษาอังกฤษ และใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ (Independent Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 40% ให้นักศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนด้วยตนเองตามความสนใจ ความชอบและความสามารถ หรือการระดมสมอง (Brainstorming) แล้วให้ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็น โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 40% นำเสนอโครงงานหรือหัวข้อสารนิพนธ์ ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใช้การแสดงท่าทาง (Mime) หรือการใช้ท่าทาง (Gesture) ประกอบในการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจศัพท์ จำได้อย่างถ่องแท้และนำไปใช้ได้จริง ฝึกการใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI Tool ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) และเทคนิคอื่น ๆ ที่ผู้สอนเห็นสมควร และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)</p>	<p>1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามที่มอบหมาย คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลหรือระดมสมองและนำมาทำเป็นโครงร่างโครงงานหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) รวมถึงการฝึกภาษา การทำงานเป็นทีม และการคิดวิเคราะห์ไปด้วยในการทำโครงงานสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษ 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาทำโครงงานหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) หรือ การฝึกสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4) การฝึกนำเสนอโครงงานหรือหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ 5) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน <p>2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงงาน (Project) เรียงความ การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)

		<p>Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching, Essay, และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/ Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>
<p>PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้</p>	<p>การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่เป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ เช่น ฝึกการใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI Tool ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) และเทคนิคอื่น ๆ ที่ผู้สอนเห็นสมควร ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปรายซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกัน</p>	<p>1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น

	<p>สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)</p>	<p>7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน</p> <p>2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้อย่างน้อย</p> <p>1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>
<p>PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจ</p>	<p>การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก</p>	<p>1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <p>1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม</p>

<p>ในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)</p>	<p>(Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)</p>	<p>2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา</p> <p>4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง</p> <p>5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา</p> <p>6) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น</p> <p>7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน</p> <p>2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้อย่างประกอบด้วย</p> <p>1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test)</p>
---	---	---

		<p>การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>
<p>PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วยการเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัวปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทันต่อการแก้ปัญหา (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness)</p>	<p>การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning) และใช้กรณีศึกษา (Case Study) มี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Exploration ใช้เวลา 60% ให้นักศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นหรือการระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีอาจารย์เป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ในการหาความรู้เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง (Searching information to answer a question โดยอาจารย์สามารถให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลและบริบทต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลที่เป็นและถูกต้องอย่างเป็นระบบ</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 Explanation ใช้เวลา 30% ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 Reflection ใช้เวลา 20% ให้นักศึกษาร่วมกันสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ (Taking home) ด้วยการเขียนหรือการพูดหรือให้ Feedback ข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบ และแนวทางแก้ไขในกิจกรรมการเรียนการสอน (Suggestions, Problems and solutions in learning activities)</p>	<p>1. การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเสนอแนะให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินผลงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การมอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าหรือระดมสมองและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน <p>2. การประเมินสรุปผลการเรียน (Summative Assessment) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยอาจารย์ผู้สอนเลือกวิธีการประเมินตามความเหมาะสมกับรายวิชาที่รับผิดชอบต่อไปนี้ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) ได้แก่ การประเมินความรู้และการประยุกต์ความรู้ในการสอบ เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)

		<p>Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนน แบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>
--	--	---

2. วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถ และหรือผลลัพธ์การเรียนรู้

การวัดและประเมินผลนักศึกษา หลักสูตรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ดังนี้

2.1 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลรายวิชาต่าง ๆ โดยให้ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) ที่กำหนดไว้ในรายวิชาของตน

2.2 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลนักศึกษาก่อนจบการศึกษา โดยหลักสูตรดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

2.3 มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทุกภาคการศึกษา

ตาราง วิธีการวัด (Assessment) ความสามารถและหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs)	สถานการณ์หรือภาระงานที่สะท้อนสมรรถนะของผู้เรียน (Performance Criteria)	เกณฑ์การบรรลุสมรรถนะ Learning Outcomes (Los)
PLO 1 (K: A) สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาใน	1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย	1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม

<p>พระไตรปิฎกและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล</p>	<p>1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม</p> <p>2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา</p> <p>4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกัน</p> <p>5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา</p> <p>6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น</p> <p>7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน</p> <p>2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ</p> <p>1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจแบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>	<p>2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3.การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา</p> <p>4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป</p>
<p>PLO 2 (S: M) สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด</p>	<p>1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <p>1) การมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลหรือระดมสมองและนำมาทำเป็นโครงร่างโครงการหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) รวมถึง</p>	<p>1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม</p> <p>2. การใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool เช่น ChatGPT และการนำเสนอข้อมูล</p>

	<p>การฝึกภาษา การทำงานเป็นทีม และการคิดวิเคราะห์ไปด้วยใน การทำโครงการสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษ</p> <p>2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และ คุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อ ออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นผู้หรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาทำ โครงการหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) หรือ การฝึกสื่อสาร ภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่า เรื่อง (Story telling) เป็นต้น</p> <p>4) การฝึกนำเสนอโครงการหรือหัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ</p> <p>5) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดง ความ คิดเห็น</p> <p>6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดง ความ คิดเห็น</p> <p>7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขใน การเรียนการสอน</p> <p>2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ</p> <p>1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบ เอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การ นำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการ เรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary)</p> <p>2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การ สังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้ เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p> <p>3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การ ปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานใน หน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสม งาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อน ประเมิน (Peer-Assessment)</p>	<p>และสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือ ในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นผู้หรือเป็น กลุ่มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ</p> <p>3. การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดง บทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น</p> <p>4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิ พิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับ พอใช้ (Average) ขึ้นไป</p>
--	---	---

<p>PLO 3 (S: M) สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้</p>	<p>1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือด้วยการฝึกใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะหรือลักษณะบุคคลทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นผู้หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดค้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน <p>2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2. การใช้ Prompt ที่มีคุณภาพในการเรียนด้วย AI Tool เช่น ChatGPT และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นผู้หรือเป็นกลุ่มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3. การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าเรื่อง (Story telling) เป็นต้น 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป
--	---	---

	การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
<p>PLO 4 (A: Resp) สามารถปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมจริยธรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration) ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness)</p>	<p>1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดขึ้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบต่อการทำของตนเอง 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน <p>2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการงาน (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการงาน/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่มโดยแสดงออกให้เห็นการคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล (Individual differences consideration)ทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในกลุ่มด้วยความเคารพ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม และแสดงความรับผิดชอบต่อการทำของตนเอง ความภูมิใจในตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem & Self-confidence) ความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองโลก (Global citizen) ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic integrity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Agreeableness) 2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3. การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป

	<p>งาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)</p>	
<p>PLO 5 (A: Val) สามารถปฏิบัติตามคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย การเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทันท่วงที (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และ ความพิถีพิถัน (Conscientiousness)</p>	<p>1. กระบวนการทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การประเมินการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามที่มอบหมาย ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม 2) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4) การฝึกปฏิบัติทำกิจกรรมที่คิดค้นร่วมกันทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม 5) การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์กรณีศึกษา 6) การซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายและแสดงความคิดเห็น 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขในการเรียนการสอน <p>2. ผลการสอบทั้งสามด้านคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) เช่น ข้อสอบชนิดที่ผู้สอบคิดคำตอบเอง (ตอบสั้น เต็มคำ อัตนัย หรือ Subjective Test) การนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รายงานสรุปการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การถามตอบปากเปล่า โครงการ (Project) เรียงความ (Essay) การประเมินตนเอง (Self-assessment) เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) Multiple Choice (MCQ), True-false, Matching และการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective diary) 2) ด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกรู้สึก/คุณลักษณะ) ได้แก่ การรายงานตนเอง (Self-Report) (แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดเจตคติ แบบวัดค่านิยม) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment) 3) ด้านด้านทักษะพิสัย (ทักษะกระบวนการ การแสดงออก การปฏิบัติ) ได้แก่ การสอบปฏิบัติ (Performance Test) การสาธิต การแสดงละคร บทบาทสมมติ (Role Play) การปฏิบัติงานในหน่วยงาน/สถานประกอบการ (Fieldwork/Field Experience) โครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน (Project) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubrics) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมการที่แสดงออกระหว่างการค้นคว้าหรือระดมสมองและการทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่มโดยแสดงออกให้เห็นการเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่ (Openness to Experience) เป็นคนรักในการเรียนรู้ (Growth Mindset) ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้เร็ว ทันท่วงที (Agile) มีสติสัมปชัญญะ (Emotional Stability) และความพิถีพิถัน (Conscientiousness) 2. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะทั้งในห้องเรียนหรือในสื่อออนไลน์เป็นรายบุคคลและเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม 3. การวิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหา 4. การทำข้อสอบวัดผลทั้งสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผ่านตามเกณฑ์ที่อาจารย์กำหนดในระดับพอใช้ (Average) ขึ้นไป

	การประเมินตนเอง (Self-Assessment) และการให้เพื่อนประเมิน (Peer-Assessment)	
--	--	--

3. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

ระบบประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้ระบบการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามแนว OBE มีรายละเอียด ความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน	เกณฑ์คะแนน (ร้อยละ)
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00	80-100
B+	ดีมาก (Very good)	3.50	75-79
B	ดี (Good)	3.00	70-74
C+	ค่อนข้างดี (Above average)	2.50	65-69
C	พอใช้ (Average)	2.00	60-64
D+	อ่อน (Below average)	1.50	55-59
D	อ่อนมาก (Poor)	1.00	0-54
F	ตก (fail)	0	00-49

4. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

4.1 ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

4.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ก) และเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

4.3 เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต

ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารหลักสูตร

1. คุณวุฒิของอาจารย์

1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ที่	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	สาขาที่สำเร็จการศึกษา	ชื่อสถาบัน
1	ผศ.(สาขาพุทธศาสตร์)	ผศ.ดร.ภาชิต สุขวรรณดี	Ph.D. (Buddhist studies) ศน.ม.(พุทธศาสนาและปรัชญา) ศน.บ.(ปรัชญา)	Magadh University, India ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
2	อาจารย์	พระบุญเสริม ปภสสโร (จันทร์ภักดี)	ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา) ศน.บ.(พุทธศาสตร์)	ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
3	อาจารย์	พระวิเชียร อธิปญโญ (แสนศรี)	ศศ.ม.(ศาสนาเปรียบเทียบ) น.บ.(นิติศาสตร์) ร.บ.(ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) ร.บ.(การปกครอง) ศน.บ.(พุทธศาสตร์)	ม.มหิดล ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช ม.รามคำแหง ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
4	ผศ.(สาขาศาสนาและเทววิทยา)	ผศ.สุดใจ ภูงสิ	M.A. (Buddhist studies) ศน.บ.(ภาษาอังกฤษ)	Magadh University, India ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
5	ผศ.(สาขาศาสนาและเทววิทยา)	ผศ.ดร.วิญญู กิณะเสน	Ph.D. (Buddhist studies) ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา) อ.บ.(บรรณารักษศาสตร์)	Magadh University, India ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.ศิลปากร

2. ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้สำรวจทรัพยากรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แล้วพบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนของหลักสูตรให้บรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลโดยมีห้องสมุดที่มีหนังสือที่เกี่ยวกับรายวิชาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น และภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีหนังสือ ตำราเฉพาะทาง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ได้แก่

- 1) หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาพุทธศาสตร์กับการพัฒนา
- 2) คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา
- 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ฐานข้อมูลเครือข่าย Thalis, ฐานข้อมูล IG Library, Google Scholar

Google Scholar

4) ระบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter University Network) หรือที่เรียกว่า เครือข่าย “UniNet” และ ระบบ Proxy Server

การประกันคุณภาพหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำรูปแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน ตามระบบที่สภาสถาบันอนุมัติ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดทำเกณฑ์และจัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2565 เป็นแนวทางในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับหลักสูตร ระดับคณะ วิทยาเขต วิทยาลัย และระดับสถาบัน โดยมีการปรับปรุงให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ตลอดจน กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยมาตรฐานการศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ส่วนระดับหลักสูตรใช้ตามระบบที่สถาบันอนุมัติ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มหาวิทยาลัยมีแนวทางการปฏิบัติการกำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับกรอบแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล

1. แนวทางการประกันคุณภาพสำหรับระดับหลักสูตร

1.1 มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิเคราะห์และทบทวนจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

1.2 จัดทำแผนดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำหนดค่าเป้าหมายการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร

1.3 ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดเก็บหลักฐานตามพันธกิจในรอบปีการศึกษา (ระยะ 12 เดือน) ตามเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบประกันคุณภาพตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย

1.4 ควบคุม กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร 2 ครั้ง/ปี (ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2) รายงานต่อผู้บริหารหน่วยงานและสภามหาวิทยาลัย รวมถึงมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานประจำไตรมาส หรือเป็นกรณี ตามที่หลักสูตร หรือหน่วยงานต่าง ๆ พบปัญหาหรือต้องการข้อเสนอแนะในการรายงานผลการดำเนินงาน

1.5 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ผ่านระบบ (E – SAR) เพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ระดับหลักสูตร

1.6 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ระดับหลักสูตร ผ่านระบบ CHE QA Online เพื่อรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

1.7 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนด และดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบคุณภาพที่กำหนด ตั้งแต่ระดับหลักสูตร ส่วนงานสนับสนุน และสถาบัน

1.8 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ส่วนงานสถาบัน ต่อผู้บริหารหน่วยงาน และสภามหาวิทยาลัยเพื่อทราบ

1.9 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน มาวางแผนพัฒนาคุณภาพ (Improvement Plan) รวมถึงปรับปรุงการดำเนินงานนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา

1.10 จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ส่งหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ผ่านระบบ CHE QA Online ภายใน 120 วัน และเผยแพร่สู่สาธารณชน

1.11 เตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษานอกต่อไป

2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การกำกับมาตรฐาน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตาม (1) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยกำหนดกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรตามวิธีแบบ PDCA ดังนี้

2.1.1 การวางแผนปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (P)

ขั้นตอนการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดกรอบแนวคิดของหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดประชุมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการมองภาพรวมและกำหนดทิศทางตลอดจนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนของหลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้น

2) ร่างหลักสูตร ที่ประชุมกำหนดภาพรวมของหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาเอกพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ดำเนินการร่างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ โดยยึดหลักการการจัดการศึกษาแบบ Outcome Based Education (OBE) มาเป็นกรอบแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรให้มีหัวข้อของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)

3) เสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร โดยจัดให้มีการวิพากษ์หลักสูตรจัดให้มีการประชุมพิจารณาหลักสูตร เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร เสนอมหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 3 คน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 2 คน ระหว่างการประชุมพิจารณาหลักสูตร เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการทำหน้าที่บันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา นำข้อเสนอแนะที่ได้จากบันทึกรายงานการประชุมของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรมาสรุปประมวลเพื่อนำไปปรับแก้ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

4) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา เมื่อหลักสูตรผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรแล้ว คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาได้นำหลักสูตรเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา กับคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่เป็นผู้จัดทำคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตร เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านปรัชญาศาสนาและวัฒนธรรม สามารถสอบถามให้เกิดความชัดเจนจากผู้จัดทำคำอธิบายรายวิชาได้อย่างครบถ้วน

5) เสนอคณะกรรมการประจำหมวดวิชาเฉพาะ สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

6) เสนอสภาวิชาการพิจารณาก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณา

7) เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร

2.1.1.2 ขั้นตอนการนำเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการ เพื่อพิจารณาก่อนส่งเสนอสมามหาวิทยาลัย และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาจึงดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาก่อนส่งเสนอสมามหาวิทยาลัย และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) เพื่อให้ทันกำหนดการเปิดสอนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 ดังนี้

1) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เสนอหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสภาวิชาการ

2) สภาวิชาการตรวจสอบหลักสูตรในเรื่องความถูกต้องของรูปแบบ หัวข้อ และความสอดคล้องของเอกสารกับรูปแบบของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการสภาวิชาการ

3) แจ้งมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาวิชาการให้ปรับแก้ และ/หรือชี้แจงเหตุผลกรณียืนยันขอไม่แก้ไขคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปรับแก้และส่งคืนสภาวิชาการ คณะกรรมการสภาวิชาการตรวจสอบการแก้ไขหลักสูตรตามมติที่ประชุม คณะกรรมการสภาวิชาการ

4) สภาวิชาการเสนอหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ปรับแก้แล้วสมามหาวิทยาลัย เพื่อเสนอที่ประชุมสมามหาวิทยาลัยพิจารณา

5) สภาวิชาการเสนอหลักสูตรโดยมติสมามหาวิทยาลัยให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) รับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตร

2.1.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (D)

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

2.1.2.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบไปด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2)

2.1.2.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยยึดหลักตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

2.1.2.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประชุมชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ไปจัดทำเป็นรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าว

2.1.3 การตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานที่กำหนด (C)

ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล มีดังนี้

2.1.3.1 ทุกราชวิชาจะต้องมีการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด กล่าวคือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลเป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนด

2.1.3.2 มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 1 สัปดาห์ ก่อนเปิดภาคการศึกษาเพื่อทวนสอบความถูกต้องของรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) และชี้แจงการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

2.1.3.3 ทุกราชวิชาจะต้องมีการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา (มคอ. 5) ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้กำหนดไว้

2.1.3.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 2 สัปดาห์ ภายหลังปิดภาคการศึกษาเพื่อทวนสอบผลการจัดการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการแก้ไขและพัฒนา

2.1.3.5 มีการจัดทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ทุกราชวิชาตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ. 2)

2.1.4 การนำผลการประเมินไปพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผล (A)

ขั้นตอนการดำเนินการการนำผลไปพัฒนา มีดังนี้

2.1.4.1 มีการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อพิจารณานำผลการประเมินของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา มาพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) กลวิธีการสอนและการประเมินผลในปีการศึกษาถัดไป

2.1.4.2 มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี ให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. บัณฑิต

คณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา กำหนดกลไกในการควบคุมคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรให้เป็นไปตาม (1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (3) คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร และ (4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยกำหนดกลไกการควบคุมคุณภาพตามแบบ PDCA ดังนี้

3.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (P)

ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร มีดังนี้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย

3.1.1 แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 2 ข้อ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอน และการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 2 ข้อ

3.1.2 แผนพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านลักษณะบุคคล กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำ (PLOs) ทั้ง 5 ด้าน มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน และกำหนดออกมาเป็นลำดับขั้นในการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอน การประเมินผลในรายวิชา ต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านที่กำหนดไว้

3.1.3 แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุคุณลักษณะพิเศษ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร กำหนดกลยุทธ์และวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้น มาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้น

3.1.4 แผนส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้วางแผน (1) การประชาสัมพันธ์ (2) การสัมมนาและทำวิจัยกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต และ (3) การจัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้นักศึกษาค้นพบแนวทางในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

3.2 การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรตามแผนที่กำหนดไว้ทั้ง 3 แผน (D)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.2.1 ออกแบบรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้กำหนดไว้ทั้งในเรื่อง CLOs กลวิธีการสอนและการประเมินผล

3.2.2 จัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3)

3.2.3 ประเมินผลการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) ซึ่งจะถูกออกแบบให้เป็นเกณฑ์การประเมินที่สามารถวัดพัฒนาการของนักศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ได้

3.2.4 หลักสูตรร่วมกับคณะฯ จัดให้มีสัมมนาและ/หรือส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรเผยแพร่ผลงานวิชาการในการประชุมวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

3.3 การทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตทั้ง 3 แผน (C)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.3.1 ในทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ทวนสอบและดูแลกำกับติดตาม นักศึกษาในหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนา PLOs คุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และคุณลักษณะพิเศษ

3.3.2 ประเมินคุณภาพของบัณฑิตโดยให้บรรลุตามกรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

3.3.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประเมินผลการจัดสัมมนาและการเผยแพร่ผลงาน วิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนเพื่อ การพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป

3.4 การนำผลการประเมินไปพัฒนาแผนการพัฒนาคณาจารย์ของหลักสูตร (A)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

3.4.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำผลการทวนสอบนักศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา มาปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ในรายวิชาต่าง ๆ ในปีการศึกษาถัดมา ให้สอดคล้องกับผลการ เรียนรู้ที่นักศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำจุดแข็งจุดอ่อนที่ค้นพบมาพัฒนาการจัดงานสัมมนา และการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยนำเอาผลด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และความรู้ความสามารถของบัณฑิตในหลักสูตรมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาแผนงานด้านนี้ หากนักศึกษาใน หลักสูตรสามารถบรรลุเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ นักศึกษาเหล่านั้นจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ สอดคล้องกับ (1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (3) คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร และ (4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยบัณฑิตใน หลักสูตรจะสามารถ

1) มีความรู้ความเข้าใจในระบบพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา นำไปปรับใช้ได้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติและความต้องการของสังคม

2) มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในด้านพุทธ ศาสตร์

3) มีจิตสำนึก มีวินัย ซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและจิตสาธารณะต่อสังคม

4) มีความเป็นผู้นำ มีเหตุผล รับฟังความเห็นต่าง เสียสละ

4. นักศึกษา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้กำหนดกลไกการดูแลนักศึกษาในหลักสูตรตามหลักการ PDCA ดังนี้

4.1 การวางแผนรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อม ดังนี้

4.1.1 กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและวิธีการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร และเป็นไปตามคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตร และเป็นไปตามระเบียบการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1.2 กำหนดจำนวนนักศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษาเหล่านั้นให้บรรลุ PLOs ของหลักสูตร และงบประมาณในการบริหารหลักสูตร

4.1.3 ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนในข้อ 3.1.2 กล่าวคือ จำนวนผู้สมัครไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้ปรับแผนงบประมาณการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่

4.2 การดำเนินงานดูแลนักศึกษาระหว่างการเรียนการสอน (D)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

4.2.1 กระบวนการให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนว

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ นักศึกษาทุกคน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวทางต่าง ๆ ในการเรียน

2) อาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าวจะต้องกำหนดชั่วโมงให้คำปรึกษา พร้อมจัดทำตารางการทำงานติดไว้หน้าห้องทำงานและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหลักสูตร

4.2.2 กระบวนการรักษานักศึกษาให้คงอยู่

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมรายงานผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ข้อร้องเรียนของนักศึกษา และปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาทุกภาคการศึกษา

2) อาจารย์ที่ปรึกษารายงานผลการให้คำปรึกษา สถานภาพ ปัญหาและข้อร้องเรียนของนักศึกษาในที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ รายงานพัฒนาการของนักศึกษาและปัญหาที่ค้นพบในระหว่างการจัดการเรียนการสอน

4.2.3 กระบวนการอุทธรณ์และร้องเรียนของนักศึกษา

1) ในคาบแรกของการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชาต้องแจกและชี้แจงรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ทั้งในเรื่องวัตถุประสงค์ของรายวิชา CLOs ที่นักศึกษาต้องบรรลุ กลวิธีการ

สอน วิธีการเก็บคะแนน และวิธีการประเมินผล ซึ่งต้องมีการแสดงเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) หรือเกณฑ์และเงื่อนไขการให้คะแนนที่ชัดเจน

2) รายงานหรือการเก็บคะแนนระหว่างเรียนในรูปแบบอื่น ๆ จะต้องแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษารับทราบภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากนักศึกษาได้ส่งงาน เพื่อนักศึกษาจะได้นำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงงานในครั้งต่อไป

3) ในการสอบกลางภาค และปลายภาค หากนักศึกษาไม่พอใจในผลการประเมินนักศึกษาสามารถยื่นคำร้องขอดูกระดาษคำตอบในการสอบ คะแนน และวิธีการประเมินของอาจารย์ในแต่ละรายวิชาได้

4.3 การทวนสอบแผนการดูแลนักศึกษา (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการทวนสอบแผนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

4.3.1 กระบวนการทวนสอบผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และแนวทางแก้ไข

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินด้านต่าง ๆ ดังกล่าว มากำหนดแนวทางการแก้ไขและแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรชี้แจงแนวทางการแก้ไขและพัฒนาให้อาจารย์และนักศึกษารับทราบทุกภาคการศึกษา

4.3.2 กระบวนการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับรายวิชาทุกภาคการศึกษา

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับหลักสูตรก่อนจบการศึกษา

4.3.3 กระบวนการสำเร็จการศึกษา

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในเรื่อง การบรรลุ PLOs กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 4 ด้าน และคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร

3) นักศึกษาดำเนินตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการสำเร็จการศึกษา

4.3.4 การนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษา (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

1) กระบวนการปรับปรุงแผนการรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

1.1) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำแผนการรับนักศึกษา และจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจริงมาทบทวนเพื่อปรับแผนการรับนักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

1.2) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาและผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลในรายวิชาเหล่านั้นมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในปีการศึกษาถัดไป

2) กระบวนการปรับปรุงแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการให้คำปรึกษาและแนะแนวของอาจารย์ที่ปรึกษา และข้อร้องเรียนของนักศึกษามาทบทวนเพื่อปรับแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนวในปีการศึกษาถัดไป

3) กระบวนการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ รายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา รายงานการประเมินผลการสอนของนักศึกษา และรายงานความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไป

5. อาจารย์

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้กำหนดกลไกการบริหารและพัฒนาอาจารย์ตามหลักการ PDCA ดังนี้

5.1 การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนอัตรากำลังอาจารย์ในหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และสอดคล้องกับแผนการรับนักศึกษา และจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจริง

5.2 การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ และการรับอาจารย์ใหม่ (D)

5.2.1 การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ประชุมร่วมกันและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร ดังนี้

1) สรรหาอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

2) ดำเนินการสรรหาและออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

3) ชี้แจงบทบาทและหน้าที่การเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

5.2.2 การแต่งตั้งอาจารย์พิเศษ

อาจารย์พิเศษซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติให้กับนักศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงได้กำหนดนโยบายการเชิญอาจารย์พิเศษ ดังนี้

1) ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง และมีความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ

2) ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรทั้งนี้ต้องเสนอประวัติและผลงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ/รายวิชาที่จะให้สอน

3) ให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์พิเศษทุกภาคการศึกษา/ทุกครั้งที่มีการสอน

4) อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น ๆ

5.2.3 การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่เพื่อมาเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยโดยอาจารย์ใหม่ดังกล่าวจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร

5.3 การพัฒนาอาจารย์ (D)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ดำเนินการพัฒนาอาจารย์ในหลักสูตร ดังนี้

5.3.1 กำหนดให้อาจารย์ในหลักสูตรทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

5.3.2 จัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการสรรหาแหล่งเผยแพร่ผลงานวิชาการให้แก่อาจารย์ในหลักสูตร

5.3.3 กระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ในหลักสูตรขอตำแหน่งทางวิชาการ

5.3.4 กำหนดให้อาจารย์ในหลักสูตรเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

5.4 การมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการวางแผน การติดตามและทบทวนหลักสูตร (D)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาต้องประชุมร่วมกัน
ดังนี้

5.4.1 วางแผนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลก่อนเปิดภาคการศึกษา

5.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของหลักสูตรเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุง
หลักสูตร

5.4.3 ปรัชญาหรือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตาม
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

5.5. การทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์
ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อ
ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไข
รวมทั้งสรรหาอาจารย์ใหม่ ๆ มาประจำหลักสูตร

5.6. การพัฒนาแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์มาเป็น
ข้อมูลในการปรับแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ได้
ค้นพบ

6. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำ
หลักสูตรได้วางกลไกการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรให้สามารถ
บรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ และมีประสิทธิผลในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของตลาด มี
คุณลักษณะพิเศษที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 อีกทั้งกลไกดังกล่าวยังใช้หลักการ PDCA มาขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการ
พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง ดังนี้

6.1 การออกแบบหลักสูตรและวางระบบการจัดการเรียนการสอน (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนและออกแบบปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้ทันสมัยและตอบ
โจทย์ความต้องการของประเทศ ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำหลักการ
จัดการศึกษาแบบ Outcomes Based Education (OBE) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.
2565 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.
2565 มาเป็นเกณฑ์หลักในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

6.1.1 ออกแบบ PLOs คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 นำ PLOs คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มาออกแบบรายวิชาและแผนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการของ Bloom's Taxonomy (Revised) ในการจัดแผนการศึกษา

6.1.3 ออกแบบ CLOs วิธีการสอน และการประเมินผลในทุกรายวิชา โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) CLOs ในแต่ละรายวิชาจะต้องผลักดันให้นักศึกษาสามารถบรรลุ PLOs ในส่วนที่ รายวิชานั้น ๆ รับผิดชอบมา

2) วัตถุประสงค์ของรายวิชา เนื้อหาวิชา บทเรียน วิธีการและเกณฑ์ในการประเมินผลต้องสอดคล้องและผลักดันให้นักศึกษาบรรลุ CLOs ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น ๆ

3) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับหลักการสอนแบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้ตลอดชีพ

4) การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

6.1.4 จัดประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อร่วมกันกำหนดผู้รับผิดชอบในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร และชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) แผนการจัดการศึกษา และแนวทางในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

6.1.5 อาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาต่าง ๆ จัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และส่งให้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อทวนสอบความถูกต้องอย่างน้อย 1 อาทิตย์ก่อนเปิดภาคการศึกษา

6.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน (D)

ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควบคุม กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน ดังนี้

6.2.1 จัดให้มีการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน อย่างน้อย 1 รายวิชา 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา

6.2.1 จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา

6.3 การดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา ดังนี้

6.3.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาต่าง ๆ ต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ. 5) ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนให้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

6.3.2 จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา โดยนำเอา รายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (มคอ.5) ในรายวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อทวนสอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

6.3.3 จัดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชา

6.4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงกลวิธีการสอน (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ในรายวิชานั้น ๆ ในปีการศึกษาถัดไป

6.5 การประกันผลลัพธ์การเรียนรู้

6.5.1 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนระดับภาควิชา จัดทำร่างรายการวิชาตามแผนการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพิจารณาความถูกต้องและประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.5.2 มีการประชุมคณาจารย์เพื่อพิจารณากำหนดผู้สอน ตามความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาและประสบการณ์การทำงานของแต่ละคนให้เหมาะสมกับสาระรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย

6.5.3 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนระดับภาควิชารวบรวมข้อมูล เพื่อนำเข้าประชุมภาควิชาโดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง นอกจากนี้หลักสูตรได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก หรือผู้เชี่ยวชาญมาเป็นอาจารย์พิเศษในบางหัวข้อ บางรายวิชา กำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจัดทำ มคอ.3/4 ก่อนเปิดภาคการศึกษา

6.5.4 อาจารย์ผู้สอนชี้แจงแผนการเรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบในวันแรกของการเรียนการสอน

6.5.5 หลังปิดภาคการศึกษา นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์

6.5.6 คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรร่วมกันกำหนดแนวทางในการกำหนดอาจารย์ผู้สอนในแต่ละปีการศึกษา

7. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ในการจัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาให้นักศึกษาใน หลักสูตรสามารถบรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อได้ ดังนี้

7.1 การบริหารงบประมาณ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา จัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้เพื่อจัดซื้อทรัพยากรการเรียนการสอนที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีมติเห็นชอบว่าจำเป็นต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา และสามารถพัฒนาให้นักศึกษابرลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อได้

7.2 ทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้สำรวจทรัพยากรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แล้วพบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนของหลักสูตรให้บรรลุ PLOs ทั้ง 5 ข้อ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลโดยมีห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาการสอนพระพุทธศาสนา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น และภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีหนังสือ ตำราเฉพาะทาง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ได้แก่

- 1) หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา
- 3) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ระบบเครือข่าย

7.3 การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม

นอกจากนี้แล้ว เพื่อสร้างความมั่นใจว่า นักศึกษาในหลักสูตรจะได้ตำราและสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องต่อการพัฒนา PLOs ทั้ง 5 ข้อ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้วางแผนการจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในแต่ละปีการศึกษา โดยมีกลไกดังต่อไปนี้

7.3.1 มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอน

7.3.2 ให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเสนอรายชื่อสื่อ และตำราที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการวิจัยต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

7.3.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดสรรงบประมาณประจำปีและจัดซื้อตำราและสื่อต่าง ๆ

7.3.4 ประสานงานกับห้องสมุดในการจัดซื้อหนังสือ และตำราที่เกี่ยวข้อง

7.3.5 สำรวจความต้องการและการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

7.4 การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผนจัดหาและติดตามการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอน และเจ้าหน้าที่ด้านโสตทัศนูปกรณ์ซึ่งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อของอาจารย์ร่วมกันประเมินความพอเพียงและความต้องการใช้สื่อของอาจารย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.4.1 เป้าหมาย จัดให้มีห้องเรียน สื่อการสอน ระบบเครือข่ายและช่องทางการเรียนรู้ที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการศึกษาในห้องเรียน นอกห้องเรียนและเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

7.4.2 การดำเนินการ 1) จัดให้มีห้องเรียนที่มีความพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) จัดให้มีเครือข่ายและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง 3) จัดให้มีห้องสมุดให้บริการทั้งหนังสือ ตำรา โสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้

7.4.3 การประเมินผล 1) สถิติของจำนวนหนังสือ ตำราและโสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้ที่มีให้บริการ และสถิติการใช้งานหนังสือ ตำรา และโสตทัศนวัสดุเพื่อการเรียนรู้ 2) ผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการให้บริการทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และปฏิบัติการ

8. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

8.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา

กำหนดให้มีระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งในระดับรายวิชาทุกรายวิชาและในระดับหลักสูตร ดังนี้

8.1.1 การทวนสอบฯ ระดับรายวิชา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) ซึ่งต้องกำหนดตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้รับมอบหมายมาจากหลักสูตร (ดังแสดงในตารางแสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา) จำแนกตามรายวิชา กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร PLOs : Program Learning Outcomes)

2) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องจัดทำเกณฑ์การประเมินผล (Assessment Rubric) โดยนำ CLOs ในรายวิชามาเป็นเกณฑ์ในการจัดทำ และชี้แจงให้นักศึกษารับทราบในเกณฑ์ดังกล่าวในช่วงแรกของจัดการเรียนการสอน

3) ทุกรายวิชาในหลักสูตรต้องประเมินผลและให้ระดับคะแนน (เกรด) ตาม Assessment Rubric ที่กำหนดไว้

4) ในทุกภาคการศึกษา ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนและการประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จะต้องจัดประชุมเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ รายงานผลการประเมินและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ชี้แจงกำหนดการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

5) ให้จัดการทวนสอบฯ ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในภาคการศึกษาต้นในภาคการศึกษาปลาย และรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในภาคการศึกษาปลายในภาคการศึกษาต้นของปีการศึกษาถัดมา โดยในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะกำหนดวิธีการทวนสอบฯ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ให้ดำเนินการทวนสอบฯ ในรายวิชาที่เป็นรายวิชาลำดับถัดไปของรายวิชานั้น ๆ เช่น ทวนสอบรายวิชา เพราะถ้านักศึกษาไม่บรรลุ CLOs ของรายวิชา ก็ไม่สามารถมีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะเรียนวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับมติในที่ประชุม

(2) ให้ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) นั้นมาเป็นเกณฑ์ในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ โดยจัดทวนสอบฯ ในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอน

(3) ในการทวนสอบฯ หากพบว่านักศึกษายังไม่บรรลุ CLOs ข้อใด ให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่ถูกกำหนดให้เป็นวิชาทวนสอบฯ พัฒนาเพิ่มเติม CLOs ข้อนั้น ๆ ให้แล้วเสร็จภายในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุ CLOs ในวิชาลำดับถัดไปได้

8.1.2 การทวนสอบฯ ระดับหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดให้มีการทวนสอบฯ ระดับหลักสูตรในรายวิชา

2) จัดทำเกณฑ์การประเมินผลคุณภาพ หรือในรูปแบบ Assessment Rubric ที่ใช้ CLOs ที่กำหนดในหลักสูตรเป็นเกณฑ์หลักในการวัดผล

3) นักศึกษาต้องบรรลุเกณฑ์ขั้นต่ำสุดของ CLOs ที่กำหนดในหลักสูตรจึงจะสามารถได้ระดับผ่าน (pass) ในรายวิชา

8.2 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา

เน้นการทำวิจัยคุณสัมฤทธิ์ของการประกอบอาชีพของบัณฑิต และนำผลวิจัยที่ได้ย้อนกลับมาปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) กระบวนการเรียนการสอนและหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยอาจดำเนินการได้ดังนี้

8.2.1 การรวบรวมภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยประเมินจากบัณฑิตแต่ละรุ่นที่สำเร็จการศึกษาในด้านของระยะเวลาในการหางานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

8.2.2 การสำรวจความเห็นของผู้ใช้บัณฑิต โดยการสัมภาษณ์หรือการส่งแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ

8.2.3 การเปิดโอกาสให้บัณฑิตเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

8.2.4 ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ประเมินหลักสูตรหรืออาจารย์พิเศษต่อความพร้อมของนักศึกษาในการเรียน และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนักศึกษา

ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม

การวางแผนคุณภาพมีการดำเนินการต่อไปนี้

1.1 ชั้นการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมินการสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-study Report)

1.1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

1.2 ชั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยชั้น 4 ขั้นตอน

1.2.1 การวางแผน จะต้องมีกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

1.2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร วิทยากร รายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

1.2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

1.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

1.3 ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

2. การควบคุมคุณภาพ

2.1 มหาวิทยาลัยมีกลไกกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจะต้องส่ง มคอ.5 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษา

2.2 หลักสูตรภายใต้การบริหารงานของภาควิชามีการกำหนดให้มีคณะกรรมการงานวิชาการ กำกับให้ผู้สอนจัดทำ มคอ. 5/6

2.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรตรวจสอบรายงาน มคอ. 5/6 ของแต่ละรายวิชาในหลักสูตร เพื่อพิจารณาความสอดคล้องตามคำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่ใน มคอ. 2

2.4 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ. 7 ภายใน 60 วัน หลังปีการศึกษา และมีการประเมินหลักสูตร

2.5 เสนอที่ประชุมภาคพิจารณาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนาผลการดำเนินงานต่อไป

3. การจัดการกับความเสี่ยงของหลักสูตร

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	แผนรับมือความเสี่ยง
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ลาออกและพันสภาพจำนวนมาก	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจ และเชื่อมั่นในเส้นทางอาชีพแก่นักศึกษาและผู้ปกครอง - สร้างความรักและความผูกพันระหว่างนักศึกษากับคณะสถาบัน - สร้างระบบการติดตามให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาผลการเรียน และปัญหาการปรับตัวเข้ากับสถาบันการศึกษา - จัดให้ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในสายอาชีพ มาพูดให้นักศึกษาและผู้ปกครองได้ฟังและรับทราบข้อมูล - จัดประชาสัมพันธ์การรับเข้าศึกษาต่อ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	แผนรับมือความเสี่ยง
นักศึกษาที่สนใจสมัครเรียนมีจำนวนน้อย	- จัดประชาสัมพันธ์การรับเข้าศึกษาต่อ - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในบรรยากาศการเรียน เพื่อลดกลัวของนักศึกษาไทย
การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	ให้คณาจารย์ทุกท่านศึกษามาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 อย่างละเอียดและลึกซึ้งเพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินได้ถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุม นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมนิเทศผู้สอนแต่ละภาคการศึกษาก่อนปฏิบัติการสอนในภาคการศึกษานั้น ๆ
ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนยังไม่เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนด	- หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ หรือสนับสนุนให้อาจารย์ศึกษาต่อ - จัดระบบพัฒนาอาจารย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

4. การจัดการข้อร้องเรียน

การดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษามีระบบและกลไกการจัดการข้อร้องเรียน เพื่อให้การจัดการข้อเรียนจากนักศึกษาของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนของระบบและกลไกการจัดการข้อร้องเรียน ดังนี้

4.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรรับเรื่องร้องเรียนของนักศึกษา จากกล่องรับเรื่องร้องเรียน กระดานสนทนา ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะฯ รวมถึงผ่านระบบ Social Network ต่าง ๆ ฯลฯ

4.2 หลังจากอาจารย์ประจำหลักสูตรได้รับข้อร้องเรียนของนักศึกษาแล้ว จึงทำการบันทึกข้อร้องเรียนลงระบบและส่งต่อไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารรับทราบ

4.3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบข้อร้องเรียน และดำเนินการติดต่อนักศึกษาเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน

4.4 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาในข้อร้องเรียน พร้อมทั้งแจ้งให้นักศึกษาทราบ และบันทึกข้อมูลผลการแก้ไขลงในระบบ จากนั้นจึงรายงานผลการดำเนินงานให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร รวมถึงผู้บริหารรับทราบ

4.5 อาจารย์ประจำหลักสูตรประชุมสรุปรายงานการร้องเรียนของนักศึกษา และผลการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา เพื่อประเมินความเสี่ยงและหาแนวทางการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และรายงานให้แก่ผู้บริหารรับทราบ

4.6 จัดเก็บผลการจัดการข้อร้องเรียนลงระบบ เพื่อเผยแพร่และแบ่งปันเป็นกรณีศึกษา (Knowledge Sharing) ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกับข้อร้องเรียนของนักศึกษาในกรณีต่อไป

5. การอุทธรณ์และการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

นักศึกษาอุทธรณ์ผลการเรียนผ่านช่องทางการส่งเอกสารขออุทธรณ์ผลการศึกษา โดยนำส่งที่เลขานุการหลักสูตร ประธานหลักสูตรตรวจสอบผลการอุทธรณ์แล้วดำเนินการ 2 แนวทาง ดังนี้

5.1 แก้ไขผลการเรียน โดยให้อาจารย์ประจำรายวิชาแก้ไข แจ้งผลการแก้ไขแก่นักศึกษา แก้ไขผลการเรียนในระบบบริการการศึกษา

5.2 คงผลการเรียนเดิมแล้วแจ้งผลการอุทธรณ์แก่ผู้ร้องเรียน
กระบวนการพิจารณาข้อร้องเรียนอยู่ภายใต้คณะกรรมการอุทธรณ์ที่แต่งตั้งจากผู้เป็นกลางและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

7. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

7.1 การปรับปรุงรายวิชา

จากการรวบรวมข้อมูลและการประเมินการสอนของอาจารย์ อาจนำผลที่ได้มาปรับปรุงรายวิชาหรือเพิ่มรายวิชาเลือก ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร การปรับปรุงเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งถือเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร

7.2 การปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับถือเป็นการปรับปรุงมาก และมีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร จะทำทุก 5 ปีเมื่อครบรอบระยะเวลาการใช้หลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีขั้นตอนดังนี้

7.2.1 คณะกรรมการประเมินหลักสูตร จัดทำรายงานการประเมินผล และเสนอประเด็นที่จำเป็นในการปรับปรุง

7.2.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

7.2.3 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะ

7.2.4 หลักสูตรที่ได้ปรับปรุงเสนอให้สภาวิชาการพิจารณาก่อนนำเสนอสภามหาวิทยาลัยให้
ความเห็นชอบ

6. การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

หลักสูตรฯ มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี โดยใช้เกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัยกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดย
องค์ประกอบ คุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นไปตามที่
มหาวิทยาลัยกำหนด ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนา
หลักสูตรอย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

6.1 โดยนักศึกษาและบัณฑิต

6.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้แทนบัณฑิต ผู้แทนนักศึกษา
ปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต

6.1.2 คณะกรรมการฯ วางแผนประเมินอย่างเป็นระบบ

6.1.3 ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากผู้เรียนปัจจุบัน และจาก
ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการศึกษาในหลักสูตรทุกรุ่น

6.2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือจากผู้ประเมินภายนอก

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรทำการวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรในภาพรวมและใช้
ข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตประกอบการประเมิน

6.3 โดยผู้ใช้บัณฑิตและ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

6.3.1 ติดตามบัณฑิตใหม่โดยสำรวจข้อมูลจากนายจ้างและ/หรือผู้บังคับบัญชาโดย
แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

6.3.2 ติดตามจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ถ้ามี)

**หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)**

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์
สถานที่จัดการเรียนการสอน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย เลขที่ 26 หมู่ที่ 7 ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160

ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรชั้นสูง และสาขาวิชา

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร	: xxxxxxxxxxxxxx
ภาษาไทย	: หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)
ภาษาอังกฤษ	: Bachelor of Political Science Program in Political Science

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย)	: รัฐศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ชื่อย่อ (ภาษาไทย)	: ร.บ. (รัฐศาสตร์)
ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)	: Bachelor of Political Science (Political Science)
ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ)	: B.Pol.Sc. (Political Science)

3. วิชาเอก

ไม่มี

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

ปริญญาตรี 134 หน่วยกิต

5. รูปแบบของหลักสูตร

5.1 รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี

5.2 ประเภทของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

5.3 ภาษาที่ใช้

จัดการเรียนการสอนภาษาไทย

5.4 การรับนักศึกษา

รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศที่ใช้ภาษาไทยได้

5.5 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/มติเห็นชอบหลักสูตร

6.1 เป็นหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567)

6.2 เปิดดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เป็นต้นไป

6.3 ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2554 ปรับปรุงครั้งล่าสุด พ.ศ. 2563

7. การพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

7.1 ได้รับการพิจารณาก่อนการออกจากรองจากคณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์ เมื่อการประชุม ครั้งที่ 2/2567 วันที่ 23 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

7.2 ได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อการประชุม ครั้งที่ x/2567 วันที่ xx เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

7.3 ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อการประชุม ครั้งที่ x/2567 วันที่ xx เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

7.4 ปรับปรุงจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

7.5 รหัสอ้างอิงใช้ประกอบการยื่นขอเสนอหลักสูตรปรับปรุงแบบแยก 25631864000717

ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้

1. ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) มีความเชื่อว่า บริบทสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจัดการศึกษาตามแนวทางพัฒนาการนิยม เพื่อผลิตบัณฑิตเป็นนักปกครองที่มีธรรมาภิบาล มีความสามารถในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพได้ โดยการใช้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นำมาประยุกต์ให้เกิดการพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณตามหลักวิชาการและวิชาชีพ มุ่งเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียนเป็นหลัก ผ่านกระบวนการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบเชิงรุก และการบูรณาการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาและค้นคว้าด้วยตนเอง กระบวนการที่ต้องลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2. ความสำคัญของหลักสูตร

2.1 สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

2.1.1 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

1) การตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การขับเคลื่อน การดำเนินงาน 6 ยุทธศาสตร์ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้ประเทศชาติมั่นคง โดยการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้มีเจตนารมณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งกลุ่มของผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการ หรือกลุ่มเปราะบางทางสังคมให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมบนพื้นฐานแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพุทธ รวมทั้งได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รวมทั้งออกแบบรายวิชาให้มีการฝึกภาคสนามให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้กับการบริหารภาครัฐในอนาคต หลักสูตรมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาให้เข้าใจและยึดหลักว่า “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” โดยนักศึกษาต้องเข้าใจถึงบทบาทที่เหมาะสมของภาครัฐ ทั้งด้าน ภารกิจ บทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการและที่สำคัญที่นักศึกษาต้องเข้าใจถึงหลักธรรมาภิบาลเพื่อในอนาคตนักศึกษาจะสามารถปรับตัวสู่วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และเน้นผลประโยชน์ส่วนรวม และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา นักศึกษาต้องเรียนรู้เพื่อที่จะสามารถทำงานในระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล โดยนำความรู้ที่เรียนประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล

2) การตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นแม่แบบ

ของการวางแผนด้านเศรษฐกิจและสังคมในประเทศ รวมถึงเป็นเป้าหมายร่วมที่คนในสังคมพยายามขับเคลื่อน เศรษฐกิจให้เดินไปในทิศทางเดียวกัน หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้มีเจตนารมณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยมีเป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนาระดับหมุดหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

เป้าหมายที่ 2 กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

เป้าหมายที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3) การตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาในระดับชาติและระดับสากลขององค์การสหประชาชาติ (SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นชุดเป้าหมาย การพัฒนาระดับโลก มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มุ่งตอบสนองต่อเป้าหมาย 2 เป้าหมาย ได้แก่ (1) เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อ 4.3 ให้ชายและหญิงทุกคน เข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ ภายในปี 2573 (2) เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ ข้อ 16.3 ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน ข้อ 16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุก ระดับ ข้อ 16.7 สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วมและเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ และข้อ 16.8 ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล

4) การตอบสนองต่อกฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564

เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 เพื่อให้การพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทาง ตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จึงจัดแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

พ.ศ. 2564 ข้อ 10 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนานานกับหลักวิชาการ ดังนี้

1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานหลักศาสนากับหลักวิชาการ

2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนาให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศตะวันตก

3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ

2.1.2 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

ในสถานการณ์ปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างทางสังคม สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง วิถีชีวิตแบบสังคมเกษตรกรรมลดลงสู่วิถีชีวิตแบบเมืองหรือมหานครที่พึ่งพิงระบบอุตสาหกรรมและบริการ ตลอดจนผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในประเทศในหลายด้าน การลดผลกระทบของสถานการณ์ดังกล่าวอาจทำได้โดยสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องมีการออกแบบหลักสูตรใหม่ หรือมีการปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดทำการเรียนการสอน เช่น การปรับปรุงเนื้อหาสาระในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยมุ่งหวังผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถในการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน ภาคเอกชนหรือองค์กรระหว่างประเทศ ให้มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะของมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตในกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ตลอดจนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งภายในหรือต่างประเทศ การเรียนการสอนในหลักสูตร มุ่งเน้นการบูรณาการ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ ความสามารถ เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เคารพกฎกติกาสากล และหลักสิทธิมนุษยชนสากล สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องเน้นการสร้างพหุวิทยาการและกระบวนการต่าง ๆ ทางด้านรัฐศาสตร์ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคมทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

ดังนั้น หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง โดยมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และความเข้าใจวิชาการทางรัฐศาสตร์และทางพระพุทธศาสนา และสามารถพัฒนางาน พัฒนาอาชีพ ตลอดจนพัฒนาตนและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

2.2 ผลกระทบจาก ข้อ 2.1.1 และ 2.1.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสถาบัน

การปรับปรุงหลักสูตรได้ออกแบบให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง เรื่องการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 และประกาศ เรื่อง “การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566 ที่ได้จัดให้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มจร) สังกัดในกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา นอกจากนี้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 มาตรา 6 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้ปรับปรุงหลักสูตรโดยมุ่งเน้นการออกแบบ PLOs (Program Learning outcomes) ของหลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ และตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้การปรับปรุงหลักสูตรได้ออกแบบ PLOs ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งผลิตบัณฑิตมีความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนาและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

1) ผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดี มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีความเป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้เป็น “สังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท”

2) พัฒนาองค์ความรู้ ผลิตผลงานวิจัย และวิชาการ สร้างสรรค์นวัตกรรม บูรณาการศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำพาสังคมด้วยองค์ความรู้บนวิถีธรรมตามศาสตร์สาขาของตน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลกในที่สุด

3) เผยแผ่ องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ด้านพระพุทธศาสนาที่แท้จริง ให้แก่พลเมืองโลก สืบสาน ส่งต่อ โดยศาสนทายาทที่เข้มแข็ง แดกฉานในพระธรรมขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ให้ดำรงทรงไว้ในฐานะสมบัติที่ล้ำค่าของโลก

4) บริการวิชาการ บริการสังคม ด้วยสรรพกำลัง และทุกองคาพยพของพระพุทธศาสนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เจริญวัฒนาสถาพร เป็นประจักษ์ชัดเจนนต่อสังคมไทยและสังคมโลก

5) สร้างพลวัตในการพัฒนามหาวิทยาลัยและภาคีเครือข่ายทางพุทธศาสนาให้มีโครงสร้าง ระบบ และกระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เน้นการควบคุมกระบวนการสำคัญสู่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสมประโยชน์

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร

ผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอก และสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรอย่างบูรณาการ และมีศักยภาพในเชิงรุกสู่การผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการขององค์การทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสนับสนุนการเป็นนักรัฐศาสตร์ที่มีความสามารถที่หลากหลาย ทั้งในด้านการปกครองท้องถิ่น การจัดการภาครัฐ และการจัดกิจกรรมระหว่างประเทศ ที่มีวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์พร้อมด้วยคุณธรรม และจริยธรรมให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นวิวัตน์ ซึ่งมีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้เท่าทัน และสามารถดำเนินชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาให้มีความรอบรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็นและสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ทั้งด้านศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และเทคโนโลยี และให้นักศึกษาตระหนักถึงบทบาทของนักรัฐศาสตร์ที่ต้องยึดมั่นหลักการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน

2.2.2 ความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสถาบัน

ยุทธศาสตร์	ประเด็น	หลักสูตรมีความสอดคล้อง
วิสัยทัศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	ร่วมพัฒนาพลเมืองโลก ด้วยการผสมผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาที่มั่นคงให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต	1. ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้และความเข้าใจวิชาการทางรัฐศาสตร์และทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาอาชีพหรือวิชาการ หรือความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
พันธกิจ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนา แก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้ง การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	1. ผลิตบัณฑิตที่มีทักษะของนักรัฐศาสตร์สามารถพัฒนางาน พัฒนาอาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

ยุทธศาสตร์	ประเด็น	หลักสูตรมีความสอดคล้อง
		2. ผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงมีความรู้ความสามารถด้าน Soft Skills ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง “การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566”	กลุ่มที่ 4 พัฒนาปัญญาและคุณธรรม ด้วยหลักศาสนา	1. ผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของนักรัฐศาสตร์

2.3 ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย (ถ้ามี)

2.3.1 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

ไม่มี

2.3.2 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

ไม่มี

2.3.3 การบริหารจัดการ (ถ้ามี)

ไม่มี

3. วัตถุประสงค์ (Program Educational Objectives: PEOs) เพื่อผลิตบัณฑิตที่ :

3.1 มีความรู้และความเข้าใจวิชาการทางรัฐศาสตร์และทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาอาชีพหรือวิชาการ หรือความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3.2 มีทักษะทางรัฐศาสตร์ ที่เป็นนักปกครองตามหลักธรรมาภิบาล สามารถพัฒนางาน พัฒนาอาชีพ หรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

3.3 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของนักรัฐศาสตร์

3.4 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงมีความรู้ความสามารถด้าน Soft Skills ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

4. จุดเด่นเฉพาะของหลักสูตร

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตนักรัฐศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนางาน พัฒนาตนและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

5. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

5.1 เจ้าหน้าที่งานปกครองปฏิบัติการ (ปลัดอำเภอ) นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ นักการทูตปฏิบัติการ นักวิชาการศึกษา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักทรัพยากรบุคคล ตำรวจ ทหาร

5.2 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารทรัพยากรมนุษย์

5.3 เจ้าหน้าที่งานในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรมหาชน และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร

5.4 นักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

5.5 ประกอบอาชีพอิสระที่นำความรู้ ความสามารถทางรัฐศาสตร์ไปประกอบอาชีพอิสระได้

โครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และ หน่วยกิต

1. แนวคิดในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา

การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ซึ่งหมวดวิชาเฉพาะ เป็นหมวดรายวิชาที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ โดยกำหนดประเภทของค์ความรู้ที่ต้องมี แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ความรู้เฉพาะตามศาสตร์สาขาวิชา นั้น ๆ (Disciplinary Knowledges) นำไปกำหนดกลุ่มรายวิชาเฉพาะ 2) ความรู้สหวิทยาการ (Interdisciplinary) นำไปกำหนดกลุ่มรายวิชาเลือก 3) ความรู้ในเชิงปฏิบัติ (Practical Knowledges) นำไปกำหนดกลุ่มรายวิชาฝึกภาคสนามหรือฝึกงาน และรายวิชาต่าง ๆ ต้องกำหนดสอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

ตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ข้อ 10 ที่กำหนดให้กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตามข้อ 3 (4) มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนานานกับหลักวิชาการ โดยต้อง 1) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญาและคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอน ที่ผสมผสานหลักศาสนา กับหลักวิชาการ 2) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนาให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนา เป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการ

ของประเทศตะวันตก 3) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ

นอกจากนี้ออกแบบโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตาม ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ตั้งไว้รวมถึงแนวคิดในการออกแบบ Outcome - Based Education Module (OBEM) กล่าวคือ หลักสูตรมีเป้าประสงค์ผลิตบัณฑิตเป็นนักปกครองที่มีธรรมาภิบาล วิธีการวัด/ประเมินผล ได้แก่ การวัดผลสัมฤทธิ์จากผู้เรียนเป็นหลัก กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ประกอบด้วย กระบวนการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบเชิงรุก และการบูรณาการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา

โดยรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้สอดคล้องสัมพันธ์กับ PLOs ของหลักสูตรซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ จึงจัดโครงสร้างหลักสูตร รายวิชา และหน่วยกิต ดังนี้

2. โครงสร้างหลักสูตร

2.1 จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตร	134	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	24	หน่วยกิต
1) รายวิชาพื้นฐาน บัณฑิตเรียน	ไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา	
2) รายวิชาบังคับเรียน 8 รายวิชาจำนวน	24	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	110	หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา	30	หน่วยกิต
1.1) รายวิชาบังคับเรียน	12	หน่วยกิต
1.2) รายวิชาเลือกเรียน	18	หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชาเอกรัฐศาสตร์	74	หน่วยกิต
2.1) รายวิชาบังคับเรียน	60	หน่วยกิต
2.2) รายวิชาเลือกเรียน	6	หน่วยกิต
2.3) รายวิชาการฝึกภาคสนาม	8	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

2.2 รายวิชา/กลุ่มสาระ/ชุดวิชา (Module) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา

2.2.1 ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาที่ใช้ในหลักสูตร

การใช้รหัสรายวิชามีวัตถุประสงค์ที่จะสื่อความหมายถึงธรรมชาติและลักษณะของรายวิชา ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องซึ่งเมื่อรวมกับรายวิชาแล้วจะทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประเภท ศาสตร์ การจัดหมวดหมู่คณะวิชา ภาควิชาหรือกลุ่มวิชาในแต่ละรายวิชาและลำดับของรายวิชา กำหนดให้มี รหัสประจำ จำนวน 6 หน่วย เป็นอักษร 2 หน่วย และตัวเลข 4 หน่วยโดยมีความหมายดังนี้

2.2.1.1 อักษร 2 ตัว เป็นอักษรย่อมาจากคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) ใช้คำย่อ GE

- รายวิชาพื้นฐาน บัณฑิตเรียน ไม่นับหน่วยกิต GE0xxx

- รายวิชาบังคับเรียน GE1xxx

- กลุ่มวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนา (Buddhism) BU5xxx

คณะสังคมศาสตร์ ใช้คำย่อ SO

- ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ SO2xxx

- สาขาวิชารัฐศาสตร์ SO21xx

- สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ SO22xx

2.2.1.2 ตัวเลข 4 ตัว เป็นตัวเลขประจำภาควิชา และลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา

ดังนี้

พยัญชนะตัวที่ 1 และที่ 2 หมายถึง สัญลักษณ์ของคณะวิชาหรือหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา

เลขตัวที่ 1 หมายถึง ภาควิชา

เลขตัวที่ 2 – 4 หมายถึง ลำดับวิชาในแต่ละภาควิชา ตั้งแต่ 001–999

2.2.1.3 ความหมายของเลขรหัสหน่วยกิต

อักษรรหัสหน่วยกิต น (บ-ป-ต) ดังนี้

น หมายถึง หน่วยกิต

บ หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี/แบบเชิงรุก

ป หมายถึง ปฏิบัติ

ต หมายถึง ศึกษาด้วยตนเอง

รหัสหน่วยกิต ดังนี้ เช่น 3 (3-0-6) หรือ (3) (3-0-6)

ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น (3) หมายถึง จำนวนหน่วยกิต รายวิชาพื้นฐาน ไม่นับหน่วยกิต

ตัวเลขนอกวงเล็บ เช่น 3 หมายถึง จำนวนหน่วยกิต รายวิชาบังคับเรียน

ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 1 หมายถึง จำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้แบบเน้นทฤษฎี

ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 2 หมายถึง จำนวนชั่วโมงภาคปฏิบัติต่อสัปดาห์

ตัวเลขในวงเล็บตัวที่ 3 หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาต้องไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
นอกเวลา

3. ระบบการจัดการศึกษา

3.1 ระบบ

ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.2 วัน - เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

วัน - เวลาราชการปกติ

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน - เดือนมีนาคม

ภาคฤดูร้อน เดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน

นอกวัน - เวลาราชการ (เสาร์ - อาทิตย์)

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน - เดือนมีนาคม

ภาคฤดูร้อน เดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน

3.3 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

มีภาคฤดูร้อน

3.4 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ตามระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.5 ระบบจัดการศึกษา

แบบชั้นเรียน

แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก

แบบทางไกลผ่านสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก

แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-Learning)

แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต

อื่น ๆ (ระบุ)...ระบบออนไลน์...

หมายเหตุ: การจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ ให้เป็นไปตามสถานการณ์และ/หรือ

ประกาศของมหาวิทยาลัย

3.6 การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา (ถ้ามี)

ตามระเบียบหรือประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

4. แผนการศึกษา

การจัดแผนการศึกษาได้เรียงลำดับรายวิชาจากง่ายไปหายาก โดยแต่ละรายวิชาที่เรียนในแต่ละปีจะต้องนำไปสู่การบรรลุ YLOs และภายหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนในทุกรายวิชาบังคับ และตลอดหลักสูตร นักศึกษาทุกคนจะต้องบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรที่กำหนดทุกข้อ

การระบุรายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ไม่ต้องระบุชื่อรายวิชาหรือกลุ่มวิชา โดยให้ระบุดังนี้

รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (บังคับ) น (บ-ป-ต)

รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (เลือก) น (บ-ป-ต)

หรือ จัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษา ดังนี้

4.1 แผนการศึกษา

4.1.1 รายวิชาพื้นฐาน บังคับเรียน		ไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 Fundamental English I		(3) (3-0-6)
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 Fundamental English II		(3) (3-0-6)
4.1.2 รายวิชาบังคับเรียน 8 รายวิชา		จำนวน	24 หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
GE1001	วิถี มจร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก MBU Way to Thai and Global Citizens		3 (3-0-6)
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล Human and Living in Digital Age		3 (3-0-6)
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร Thai Language for Communication		3 (2-2-5)

GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption	3 (3-0-6)
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม Research and Innovation	3 (3-0-6)
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย History Arts and Thai Culture	3 (3-0-6)

ข. หมวดวิชาเฉพาะ (กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (BU) และกลุ่มวิชารัฐศาสตร์ (SO))

1) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (BU) และกลุ่มวิชารัฐศาสตร์ (SO)

1.1) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา		หน่วยกิต
รายวิชาบังคับเรียน		12 หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
BU5001	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา History of Buddhism	3 (3-0-6)
BU5002	พระไตรปิฎกศึกษา Tipitaka Studies	3 (3-0-6)
BU5003	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา Pali and Sanskrit in Buddhism	3 (3-0-6)
BU5004	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	3 (2-2-5)

รายวิชาเลือกเรียน

คณะศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 หน่วยกิต

คณะอื่น ๆ ที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 18 หน่วยกิต

BU5005	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา English for Buddhist Studies	3 (3-0-6)
BU5006	ศาสนศึกษา Religious Studies	3 (3-0-6)

BU5007	นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม Innovation for Wisdom and Morality Development	3 (3-0-6)
BU5008	พิธีการในพระพุทธศาสนา Ceremonies in Buddhism	3 (3-0-6)
BU5009	พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย Buddhism in Thai Culture	3 (3-0-6)
BU5010	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย Buddhist Research and Literary Works in Thailand	3 (3-0-6)
BU5011	ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา Digital for Buddhist Affairs Administration	3 (3-0-6)
BU5012	สุขภาพในพระไตรปิฎก Health Care in Tipitaka	3 (3-0-6)

1.2) กลุ่มวิชาเอกรัฐศาสตร์	74	หน่วยกิต
1.2.1) รายวิชาบังคับเรียน	60	หน่วยกิต
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2101	ปรัชญาการเมือง Political Philosophy	3 (3-0-6)
SO2102	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ Introduction to Political Science	3 (3-0-6)
SO2103	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ Introduction to Public Administration	3 (3-0-6)
SO2104	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ Introduction to International Relations	3 (3-0-6)
SO2105	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย Introduction to Law	3 (3-0-6)
SO2106	การปกครองคณะสงฆ์ไทย Thai Sangha Administration	3 (3-0-6)
SO2107	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง Political Parties, Interest Groups and Elections	3 (3-0-6)
SO2108	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์	3 (3-0-6)

	Politics in Buddhist Approach	
SO2109	หลักรัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง	3 (3-0-6)
	Constitution Principle and Political Institutions	
SO2110	การเมืองการปกครองไทยร่วมสมัย	3 (3-0-6)
	Contemporary Thai Politics	
SO2111	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ	3 (3-0-6)
	Comparative Government and Politics	
SO2112	การสื่อสารทางการเมืองและวาทกรรมทางการเมือง	3 (3-0-6)
	Political Communication and Political Discourses	
SO2113	การเมืองและการปกครองท้องถิ่น	3 (3-0-6)
	Politics and Local Administration	
SO2114	กฎหมายปกครอง	3 (3-0-6)
	Administrative Laws	
SO2115	กฎหมายลักษณะพยาน	3 (3-0-6)
	Law of Evidence	
SO2116	กฎหมายอาญา	3 (3-0-6)
	Criminal Law	
SO2117	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3 (3-0-6)
	Criminal Law trial	
SO2118	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์	3 (3-0-6)
	English for Political Science	
SO2119	เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเขียนและการสืบค้นทางรัฐศาสตร์	3 (3-0-6)
	Technology and Digital for Writing and Searching on Political Science	
SO2120	ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์	3 (3-0-6)
	Social Science Research Methodology	
1.2.2) รายวิชาเลือกเรียนไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
SO2121	สัมมนาศาสนากับการเมือง	3 (3-0-6)
	Seminar on Religion and Politics	
SO2122	การเคลื่อนไหวทางสังคม	3 (3-0-6)
	Social Movement	

SO2123	พลเมืองดิจิทัล Digital Citizen	3 (3-0-6)
SO2124	การกระจายอำนาจและการบริหารปกครองท้องถิ่น Decentralization and Local Governance	3 (3-0-6)
SO2125	การจัดการความขัดแย้ง Conflict Management	3 (3-0-6)
SO2126	พหุวัฒนธรรมในสังคมไทย Multicultural in Thai Society	3 (3-0-6)
SO2127	การสืบสวนและสอบสวน Investigation	3 (3-0-6)
SO2128	การเมืองกับกฎหมายมหาชน Politics and Public Law	3 (3-0-6)
SO2129	กฎหมายระหว่างประเทศ International Laws	3 (3-0-6)
SO2130	นโยบายสาธารณะและการวางแผน Public Policy and Planning	3 (3-0-6)
SO2131	การจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ Human Resource Management and Development	3 (3-0-6)
SO2132	ระบบบริหารราชการไทย Thai Public Administration Systems	3 (3-0-6)
SO2133	พลเมืองกับจิตสาธารณะ Citizenship and Public Consciousness	3 (3-0-6)
SO2134	ศาสนพิธีการศึกษา Ordinance Study	3 (2-2-5)
SO2148	สันติวิธีและสมานฉันท์ Peaceful and Reconciliation methods	3 (3-0-6)
1.2.3) รายวิชาฝึกภาคสนาม		8 หน่วยกิต
SO2146	เตรียมฝึกภาคสนาม Preparation of Field Specification	2 (2-0-4)
SO2147	การฝึกภาคสนาม	6 (0-36-0)

Field Specification

1.2.4) หมวดวิชาเลือกเสรี

6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ตามรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว โดยอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาชั้น ๆ

5. เส้นทางการเรียนรู้ (Learning Path) และแผนการศึกษา

การจัดแผนการศึกษาในแต่ละปี กำหนดให้ต้องเรียงลำดับรายวิชาจากง่ายไปหายาก แต่ละรายวิชาที่เรียนในแต่ละปี จะต้องนำไปสู่การบรรลุ YLOs และภายหลังจากสิ้นสุดในทุกรายวิชาบังคับ และตลอดหลักสูตร นักศึกษาทุกคนจะต้องบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรที่กำหนดทุกข้อ

การระบุรายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ไม่ต้องระบุชื่อรายวิชาหรือกลุ่มสาระ โดยให้ระบุดังนี้

รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	น (บ-ป-ต)
รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (บังคับ)	น (บ-ป-ต)
รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (บังคับ)	น (บ-ป-ต)
รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (เลือก)	น (บ-ป-ต)

หรือ จัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษา ดังนี้

5.1 แผนการศึกษา สำหรับนักศึกษาภาคปกติ

ปีที่ 1

ภาคการศึกษาที่ 1	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 Fundamental English I	(3) (3-0-6)
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก MBU Way to Thai and Global Citizens	3 (3-0-6)
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล Human and Living in Digital Age	3 (3-0-6)
BU5001	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา History of Buddhism	3 (3-0-6)
BU5002	พระไตรปิฎกศึกษา	3 (3-0-6)

	Tipitaka Studies		
SO2102	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์	3 (3-0-6)	
	Introduction to Political Science		
SO2105	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	3 (3-0-6)	
	Introduction to Law		
	รวม	18	หน่วยกิต
ภาคการศึกษาที่ 2			จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา		น (บ-ป-ต)
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	(3) (3-0-6)	
	Fundamental English II		
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร	3 (2-2-5)	
	Thai Language for Communication		
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	3 (3-0-6)	
	History Arts and Thai Culture		
BU5003	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา	3 (3-0-6)	
	Pali and Sanskrit in Buddhism		
BU5004	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน	3 (2-2-5)	
	Theory and Practice of Meditation		
SO2101	ปรัชญาการเมือง	3 (3-0-6)	
	Political Philosophy		
SO2103	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ	3 (3-0-6)	
	Introduction to Public Administration		
	รวม	18	หน่วยกิต

ปีที่ 2

ภาคการศึกษาที่ 1		จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption	3 (3-0-6)
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม Statistics for Research and Learning	3 (3-0-6)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2104	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ Introduction to International Relations	3 (3-0-6)
SO2106	การปกครองคณะสงฆ์ไทย Thai Sangha Administration	3 (3-0-6)
SO2107	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง Political Parties, Interest Groups and Elections	3 (3-0-6)
	รวม	21 หน่วยกิต
ภาคการศึกษาที่ 2		จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2108	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Politics in Buddhist Approach	3 (3-0-6)
SO2109	หลักรัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง Constitution Principle and Political Institutions	3 (3-0-6)
	รวม	18 หน่วยกิต

ปีที่ 3

ภาคการศึกษาที่ 1

จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2110	การเมืองการปกครองไทยร่วมสมัย Contemporary Thai Politics	3 (3-0-6)
SO2111	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ Comparative Government and Politics	3 (3-0-6)
SO2112	การสื่อสารทางการเมืองและวาทกรรมทางการเมือง Political Communication and Political Discourses	3 (3-0-6)
SO2116	กฎหมายอาญา Criminal Law	3 (3-0-6)
	รวม	18 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2

จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2113	การเมืองและการปกครองท้องถิ่น Politics and Local Administration	3 (3-0-6)
SO2114	กฎหมายปกครอง Administrative Laws	3 (3-0-6)
SO2117	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา Criminal Law trial	3 (3-0-6)
SO2118	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ English for Political Science	3 (3-0-6)
SO2119	เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเขียนและการสืบค้นทางรัฐศาสตร์ Technology and Digital for Writing and Searching on Political Science	3 (3-0-6)
SO2120	ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ Social Science Research Methodology	3 (3-0-6)
	รวม	18 หน่วยกิต

ปีที่ 4

ภาคการศึกษาที่ 1	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2115	กฎหมายลักษณะพยาน Law of Evidence	3 (3-0-6)
SO2148	สันติวิธีและสมานฉันท์ Peaceful and Reconciliation methods	3 (3-0-6)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือกเสรี)	น (บ-ป-ต)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือกเสรี)	น (บ-ป-ต)
SO2146	เตรียมฝึกภาคสนาม Preparation of Field Specification	2 (0-2-4)
	รวม	17 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2147	การฝึกภาคสนาม Field Specification	6 (0-36-0)
	รวม	6 หน่วยกิต

5.2 แผนการศึกษา สำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ

ปีที่ 1

ภาคการศึกษาที่ 1	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE0001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 Fundamental English I	(3) (3-0-6)
GE1001	วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก MBU Way to Thai and Global Citizens	3 (3-0-6)
GE1002	มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล Human and Living in Digital Age	3 (3-0-6)

BU5001	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา History of Buddhism	3 (3-0-6)
BU5002	พระไตรปิฎกศึกษา Tipitaka Studies	3 (3-0-6)
SO2102	ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ Introduction to Political Science	3 (3-0-6)
รวม		15 หน่วยกิต
ภาคการศึกษาที่ 2	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE0002	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 Fundamental English II	(3) (3-0-6)
GE1003	ภาษาไทยเพื่อทักษะการสื่อสาร Thai Language for Communication	3 (2-2-5)
GE1008	ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย History Arts and Thai Culture	3 (3-0-6)
BU5003	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา Pali and Sanskrit in Buddhism	3 (3-0-6)
BU5004	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation	3 (2-2-5)
SO2101	ปรัชญาการเมือง Political Philosophy	3 (3-0-6)
รวม		15 หน่วยกิต
ภาคการศึกษาฤดูร้อน	จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)	
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2118	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ English for Political Science	3 (3-0-6)
รวม		9 หน่วยกิต

ปีที่ 2

ภาคการศึกษาที่ 1

จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption	3 (3-0-6)
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม Statistics for Research and Learning	3 (3-0-6)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2103	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ Introduction to Public Administration	3 (3-0-6)
SO2105	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย Introduction to Law	3 (3-0-6)
รวม		18 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2

จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2104	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ Introduction to International Relations	3 (3-0-6)
SO2106	การปกครองคณะสงฆ์ไทย Thai Sangha Administration	3 (3-0-6)
รวม		18 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาฤดูร้อน		จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2148	สันติวิธีและสมานฉันท์ Peaceful and Reconciliation methods	3 (3-0-6)
GE1004	ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการสื่อสาร English for Communication	3 (2-2-5)
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations	3 (2-2-5)
รวม		9 หน่วยกิต

ปีที่ 3

ภาคการศึกษาที่ 1		จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
BU50xx	รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา (เลือก)	น (บ-ป-ต)
SO2107	พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง Political Parties, Interest Groups and Elections	3 (3-0-6)
SO2108	รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ Politics in Buddhist Approach	3 (3-0-6)
SO2109	หลักรัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง Constitution Principle and Political Institutions	3 (3-0-6)
SO2116	กฎหมายอาญา Criminal Law	3 (3-0-6)
รวม		18 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2		จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2110	การเมืองการปกครองไทยร่วมสมัย Contemporary Thai Politics	3 (3-0-6)
SO2111	การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ Comparative Government and Politics	3 (3-0-6)

SO2112	การสื่อสารทางการเมืองและวาทกรรมทางการเมือง Political Communication and Political Discourses	3 (3-0-6)
SO2113	การเมืองและการปกครองท้องถิ่น Politics and Local Administration	3 (3-0-6)
SO2114	กฎหมายปกครอง Administrative Laws	3 (3-0-6)
SO2117	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา Criminal Law trial	3 (3-0-6)
รวม		18 หน่วยกิต

ปีที่ 4

ภาคการศึกษาที่ 1 จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2115	กฎหมายลักษณะพยาน Law of Evidence	3 (3-0-6)
SO2119	เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเขียนและการสืบค้นทางรัฐศาสตร์ Technology and Digital for Writing and Searching on Political Science	3 (3-0-6)
SO2120	ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ Social Science Research Methodology	3 (3-0-6)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือกเสรี)	น (บ-ป-ต)
SO21xx	รายวิชาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (เลือกเสรี)	น (บ-ป-ต)
SO2146	เตรียมฝึกภาคสนาม Preparation of Field Specification	2 (0-2-4)
รวม		17 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ 2 จำนวนหน่วยกิต (ทฤษฎี - ปฏิบัติ - ศึกษาด้วยตนเอง)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2147	การฝึกภาคสนาม Field Specification	6 (0-36-0)
รวม		6 หน่วยกิต

6. คำอธิบายรายวิชา/ชุดวิชา

1. รายวิชาบังคับเรียน พื้นฐานไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา น (บ-ป-ต)

GE0001 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 (3) (3-0-6)

Fundamental English I

โครงสร้างภาษาอังกฤษ คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เน้นฝึกทักษะฟัง-พูดเบื้องต้น สามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้

English structure; Buddhist vocabularies; English idioms in daily life; training of listening, speaking, reading and writing dealing with basic listening and speaking; ability in speaking, writing, and reading for main idea of general message of familiar

GE0002 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 (3) (3-0-6)

Fundamental English II

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่มีความซับซ้อนได้ถูกต้องตามหลักภาษา โดยเน้นการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสังคม การทำงาน หรือ ด้านการศึกษา ในระดับกลางไปจนถึงระดับสูงและประยุกต์ใช้ในการสอบวัดระดับทางภาษาอังกฤษได้

Development of complex listening, speaking, reading, and writing skills according to language principles, with a focus on everyday English conversations related to the dissemination of Buddhism, social interactions, work, or education, at an intermediate to advanced level, and applying them for test of English language proficiency

2. รายวิชาบังคับเรียน 8 รายวิชา จำนวน 24 หน่วยกิต

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา น (บ-ป-ต)

GE1001 วิถี มมร สู่ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 3 (3-0-6)

MBU Way to Thai and Global Citizens

ความเป็นมาของ มมร ความเข้าใจอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญขององค์กร การสร้างจิตวิญญาณความเป็น มมร การพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นสากลแบบ มมร ความรอบรู้ในหลักพระพุทธศาสนา และสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่สังคมในบริสังคมไทยร่วมสมัยและระดับชาติ รักและศรัทธาในมหาวิทยาลัย การวางแผนชีวิตเพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ความภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

GE1005	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต Prevention and Suppression of Corruption หลักการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การปรับฐานความคิดด้านทุจริตส่วนบุคคล และส่วนรวม สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต หลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล จิตพอเพียงพื้นฐานของการต้านทุจริต การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามหลักพระพุทธศาสนา Principles of prevention and suppression of corruption; adjustment of self and public understanding of anti-corruption; anti-corruption society; ethics and good governance; anti-corruption based on self-sufficiency; strengthening prevention and suppression of corruption according to Buddhist principles	3 (3-0-6)
GE1006	วิจัยและนวัตกรรม Research and Innovation แนวคิดการวิจัย นวัตกรรมและกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย การเขียนโครงสร้างวิจัย เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการเลือกผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์โดยยึดหลักจริยธรรมการวิจัย และหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Concepts of research, innovation and process of innovation development, research methodology, writing research proposal, sampling technique, statistics and data analysis, guidelines on utilizing of research reports considering research ethics principles, and basic principles in human research	3 (3-0-6)
GE1007	ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ 21st Century Skills for Living and Occupations แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี บูรณาการ การประยุกต์เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 Theoretical concepts of the 21st century skills; information and technology skills; integration and application for important skill development for quality of living and occupations in the 21st century	3 (2-2-5)

GE1008 ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3 (3-0-6)

History Arts and Thai Culture

ประวัติศาสตร์ไทย แหล่งกำเนิดของชนชาติไทย การแบ่งสมัยของประวัติศาสตร์ไทย การก่อตั้งและพัฒนาของอาณาจักรไทย วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง ประวัติศาสตร์ไทยในบริบทประวัติศาสตร์โลก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย

Thai history; origins of Thai nationality; periods of Thai history; establishment and development of the Kingdom of Thailand; Thai evolution of society, economy, culture, and politics; Thai history in world history context, Introduction to arts and Thai culture

คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ

ก) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา น (บ-ป-ต)

BU5001 ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3 (3-0-6)

History of Buddhism

พุทธประวัติในปฐมกาล มัชฌิมกาล และปัจฉิมกาล การสังคายนาและนิกายต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เส้นทางพุทธอารยธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ

The Buddha's history in the beginning, middle and last times; The Buddhist Rehearsal and Schools of Buddhism; paths of Buddhist civilization and the Buddhist propagation in the land of Suvarnabhumi

BU5002 พระไตรปิฎกศึกษา 3 (3-0-6)

Tipitaka Studies

ความเป็นมา โครงสร้าง ความสำคัญ จุดเด่นของพระไตรปิฎก สารัตถะในพระวินัยปิฎก สารัตถะในพระสุตตันตปิฎก และสารัตถะในพระอภิธรรมปิฎก งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก

History, structure, significance, and outstanding features of the Tipitaka; the essence in the Vinaya Pitaka, Suttanta Pitaka, and Abhidhamma Pitaka; research related to the Tipitaka

BU5003	ภาษาบาลีและสันสกฤตในพระพุทธศาสนา Pali and Sanskrit in Buddhism ไวยากรณ์เบื้องต้นภาษาบาลีและสันสกฤต การอ่าน การเขียน การแปลคำศัพท์ ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและวรรณกรรมพระพุทธศาสนา Basic grammar, reading, writing, and the translation of Pali and Sanskrit terms existed in Thai and Buddhist literatures	3 (3-0-6)
BU5004	ทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน Theory and Practice of Meditation หลักการ วิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์สมณะกรรมฐาน และอารมณ์วิปัสสนา กรรมฐานในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกรรมฐานในสำนักปฏิบัติ Principles; methods of meditation practice; the senses of tranquility meditation and insight meditation in Buddhist scriptures; meditation practice in dhamma retreats	3 (2-2-5)
BU5005	ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา English for Buddhist Studies การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านภาษาอังกฤษ การสนทนาและการอธิบายธรรมะด้วย ภาษาอังกฤษ Studying of Buddhism Through English; dhamma talks in English	3 (3-0-6)
BU5006	ศาสนศึกษา Religious Studies ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา แนวคิด ทฤษฎี หลักคำสอนของศาสนาประเภทเทวนิ ยมและอเทวนิยม วิเคราะห์เปรียบเทียบศาสนาในด้านต่าง ๆ บทบาทและการดำรงอยู่ของศาสนาต่าง ๆ ใน ศตวรรษที่ 21 Fundamental knowledge of religions; concepts, theories, and doctrines of religion in theism and atheism; comparative analysis of religion in various aspects; roles and existence of various religions in the 21st century	3 (3-0-6)

BU5007	<p>นวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม</p> <p>Innovation for Wisdom and Morality Development</p> <p>แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมที่พัฒนาปัญญาและคุณธรรม วิเคราะห์โอกาสในการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธ</p> <p>Concepts, theories, principles, and process of innovative development; types of innovation; innovations for wisdom and morality development; opportunity analysis of Buddhist innovative creation</p>	3 (3-0-6)
BU5008	<p>พิธีการในพระพุทธศาสนา</p> <p>Ceremonies in Buddhism</p> <p>ศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ปกิณกพิธี ลักษณะและความหมายในการ ประกอบพิธีการต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา</p> <p>Religious ceremonies; virtue ceremonies; merit-making ceremonies; charity ceremonies; miscellaneous ceremonies; characteristics and meanings of ritualization in Buddhism; Buddhist activity participation</p>	3 (3-0-6)
BU5009	<p>พระพุทธศาสนาในวัฒนธรรมไทย</p> <p>Buddhism in Thai Culture</p> <p>ลักษณะและรูปแบบ ความเชื่อ ภาษา ความเป็นอยู่ จารีต ประเพณี การเมืองการปกครอง ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมวิถีพุทธ ทักษะศึกษาในท้องถิ่น</p> <p>Characteristics and patterns, beliefs, languages, ways of life, customs, traditions, politics and government in Buddhist aspects; Buddhist cultures; local study tour</p>	3 (3-0-6)
BU5010	<p>งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของไทย</p> <p>Buddhist Research and Literary Works in Thailand</p> <p>งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา ประเภท ความสำคัญ อิทธิพลของวรรณกรรมที่ปรากฏในพุทธศิลป์ คัมภีร์และบทเพลงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือรายงานการวิจัยทางพระพุทธศาสนา คุณค่าวรรณกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมไทย</p> <p>Buddhist research; types, significance, and influence of literatures appearing in Buddhist art; Buddhist scriptures and songs; academic articles; research articles, or research reports on Buddhism; literary values in development of life quality in Thai society</p>	3 (3-0-6)

BU5011	<p>ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา</p> <p>Digital for Buddhist Affairs Administration</p> <p>การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศไทย รูปแบบของการพัฒนาดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน</p> <p>Administration of Buddhism in Thailand; forms of digital development; digital applications for current Buddhist affairs administration</p>	3 (3-0-6)
BU5012	<p>สุขภาพในพระไตรปิฎก</p> <p>Health care in Tipitaka</p> <p>แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลทางด้านร่างกาย จิต อารมณ์ สังคมที่ปรากฏในพระไตรปิฎกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักการบริหาร หลักเสขียวัตรเพื่อสุขอนามัย บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสุขภาพ</p> <p>Concepts and theories of physical, mental, emotional, and social cares appearing in Tipitaka or relating to documents; administrative principles and Sekhiyavatta (rules for training) for sanitations; roles of Buddhist monks in well-being development</p>	3 (3-0-6)
<p>ข) กลุ่มวิชาเอกรัฐศาสตร์</p>		
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา	น (บ-ป-ต)
SO2101	<p>ปรัชญาการเมือง</p> <p>Political Philosophy</p> <p>ความหมาย ประเด็นที่สำคัญ ๆ ในปรัชญาการเมือง เช่น จุดมุ่งหมายของรัฐ ความยุติธรรม จุดมุ่งหมายของมนุษย์ เป็นต้น วิเคราะห์ข้อแตกต่างระหว่างการมองปัญหาและการแก้ปัญหาของปรัชญาการเมือง ความคิดและปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ นำแนวคิดของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออกใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิชาอื่น ๆ ต่อไป เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ปรัชญากับศาสนา</p> <p>The significant concepts in political philosophy, such as the purpose of the state, justice, and the goal of human beings, among others, analyze the differences in problem perception and problem-solving in political philosophy, ideas, and modern political philosophy. Applying the thoughts of Western and Eastern philosophers as guidelines for further studies in other subjects, compare the differences between philosophy and religion</p>	3 (3-0-6)

SO2102 ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ 3 (3-0-6)

Introduction to Political Science

ความหมาย ความเป็นมา และขอบข่ายทางรัฐศาสตร์ แนวคิดหลักในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบุคคล รัฐกับระบบราชการ สถาบันการเมืองการปกครอง การปกครองท้องถิ่น พลังทางการเมือง กระบวนการทางการเมือง ลัทธิและอุดมการณ์ทางการเมือง การเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนา

The meaning, history, and scope of political science, the main concepts in studying political science, the relationship between the state and individuals, the state and the bureaucratic system, political institutions and governance, local administration, political power, political processes, political ideologies and ideals, and the government in line with Buddhist principles

SO2103 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ 3 (3-0-6)

Introduction to Public Administration

แนวคิด ทฤษฎี และขอบเขตของการบริหารรัฐกิจ สภาพแวดล้อมทางการเมือง และการบริหาร กระบวนการบริหาร นโยบายสาธารณะ การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ การคลังและงบประมาณ การกำกับการตรวจสอบการบริหารภาครัฐ และคุณธรรมจริยธรรมของนักบริหาร หลักพุทธธรรมในการบริหารรัฐกิจ

Concepts, theories, and scope of public administration, the political and administrative environment, administrative processes, public policy, management of state human resources, finance and budgeting, oversight and auditing of state administration, and ethics and morality of administrators, with the principles of Buddhism in public administration

SO2104 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 3 (3-0-6)

Introduction to International Relations

ความหมาย วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบและแนวทางการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตัวแสดงที่เป็นรัฐและมิใช่รัฐ อำนาจและผลประโยชน์แห่งชาติ นโยบายต่างประเทศ การทูต กฎหมายระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ เศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ ภูมิภาคศึกษา และตลอดจนถึงความท้าทายใหม่ในสังคมการเมืองโลกร่วมสมัย

The meaning, evolution, concepts, theories, models, and approaches to studying international relations, state and non-state actors, national power and interests,

foreign policy, diplomacy, international law, international organizations, international political economy, regional studies, and the ongoing challenges in contemporary global politics

SO2105 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย 3 (3-0-6)

Introduction to Law

ลักษณะทั่วไปของกฎหมาย ความสัมพันธ์ของวิชากฎหมายกับศาสตร์อื่น ๆ นัยของกฎหมาย ระบบกฎหมายที่สำคัญของโลก ระบบกฎหมายไทย ลำดับศักดิ์ของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย วิธีการทางกฎหมาย หลักการใช้และการตีความกฎหมายโดยเน้นการศึกษาจากกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน หลักธรรมสำคัญทางศาสนาสำหรับนักกฎหมาย

General characteristics of the law, the relationship between the field of law and other disciplines, the essence of law, significant legal systems of the world, the Thai legal system, the hierarchy of rules, types of laws, legal methods, principles of using and interpreting the law with a focus on studying real-life examples from everyday life, and fundamental religious principles for legal professionals

SO2106 การปกครองคณะสงฆ์ไทย 3 (3-0-6)

Thai Sangha Administration

ประวัติศาสตร์การปกครองของคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ไทย กฎหมาย ระเบียบและคำสั่ง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์ไทย บทบาท หน้าที่ของคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบัน

The history of the governance of the Thai Sangha, from the past to the present, including the governance structure of the Thai Sangha, its laws, regulations, and orders, organizations related to the governance of the Thai Sangha, and the roles and responsibilities of the Sangha in the modern era

SO2107 พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้ง 3 (3-0-6)

Political Parties, Interest Groups and Elections

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ การเลือกตั้ง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองที่สำคัญอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และการเลือกตั้งโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ จริยธรรมทางการเมือง

SO2116 กฎหมายอาญา 3 (3-0-6)

Criminal Law

ลักษณะของกฎหมายอาญา ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบ ขอบเขตบังคับของกฎหมายอาญา การบังคับใช้กฎหมายอาญาทั่วไปและบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ ครบทุกลักษณะความผิด คุณธรรมและจริยธรรมในทางกฎหมาย

Characteristics of criminal law, theories regarding liability, the scope of enforcement of criminal law, the general application of criminal law and provisions for penal offenses encompassing all types of crimes, and ethics and morality in the field of law

SO2117 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 3 (3-0-6)

Criminal Law trial

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตั้งแต่หลักพื้นฐาน และโครงสร้างของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักทั่วไป อำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ พนักงาน อัยการ และศาล การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา มาตรการบังคับทางอาญา วิธีปฏิบัติตามมาตรการบังคับทางอาญา อำนาจสั่งคดีของพนักงานอัยการ การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา วิธีพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้น วิธีพิจารณาคดีอาญาในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา การบังคับคดีตามคำพิพากษา การอภัยโทษ การเปลี่ยนโทษ ลดโทษและค่าธรรมเนียมศาล

Code of Criminal Procedure, from its basic principles and structure to general provisions, powers of administrative and police officers, prosecutors, and courts, procedures for investigating criminal cases, enforcement measures in criminal matters, methods of implementing illegal enforcement measures, prosecutorial discretion, prosecution of criminal and civil cases related to criminal issues, procedures for hearing criminal cases at the trial court level, appellate and supreme court procedures for criminal cases, execution of judgments, pardons, sentence alterations, reductions, and court fees

SO2118 ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐศาสตร์ 3 (3-0-6)

English for Political Science

ฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์ สนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผ่านสื่อ หนังสือ ตำรา และบทความวิชาการ

Listening, speaking, reading, and writing academic English in political science; conversing to exchange opinions through media, books, textbooks, and scholarly articles

SO2119 เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเขียนและการสืบค้นทางรัฐศาสตร์ 3 (3-0-6)

Technology and Digital for Writing and Searching on Political Science

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษารัฐศาสตร์ การจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาดิจิทัล ทักษะการเขียน การอ่าน การฟัง การสืบค้น การอ้างอิง และการนำเสนอความคิด และข้อถกเถียงทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์ สามารถสืบค้น แสวงหาความรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ เผยแพร่และตีพิมพ์งานวิชาการ โดยคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณ และไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาผู้อื่น

General knowledge about information technology; applying online social networks to political participation; information technology in the study of political science; managing the dissemination of Buddhism in the digital age; skills in writing, reading, listening, researching, referencing, and presenting ideas and academic arguments in the field of political science; ability to independently search and seek knowledge through various channels; publishing and printing scholarly works while considering ethics, morality, and not infringing on others' intellectual property

SO2120 ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3 (3-0-6)

Social Science Research Methodology

แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีในการวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถเชื่อมโยงประเด็นทางสังคมเข้าร่วมกับการตั้งประเด็นปัญหาการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัย การเลือกเครื่องมือ และเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ และขั้นตอนการแปลความหมายข้อมูล การอ่านและวิเคราะห์ผล การรายงานการวิจัย จริยธรรมในการวิจัย

Concepts, theories, and primary methodologies in social science research; quantitative and qualitative research approaches; ability to link social issues with research problem formulation; writing a research outline; selecting tools and techniques for collecting various types of data and the process of interpreting data; reading and analyzing results; reporting research findings; and ethics in research

SO2121	สัมมนาศาสนากับการเมือง Seminar on Religion and Politics สัมมนาแนวความคิดทางการเมืองในศาสนาหลักของโลก เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ไทยกับรัฐไทยที่มุ่งให้เข้าใจการเมืองที่มองจากทัศนะของศาสนาในสังคมในอุดมคติที่ก่อให้เกิดสันติสุข	3 (3-0-6)
<p>A seminar on political ideas in major world religions, such as Buddhism, Hinduism, Christianity, and Islam, analyzes the relationship between the Thai clergy and the Thai state and aims to understand politics from a religious perspective in an ideal society that promotes peace and harmony</p>		
SO2122	การเคลื่อนไหวทางสังคม Social Movement แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ วิเคราะห์การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มทางสังคม กระบวนการนโยบายสาธารณะ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ในประเทศโลกที่ 3 รวมทั้งการเคลื่อนไหวทางด้านพุทธศาสนา	3 (3-0-6)
<p>Concepts and theories related to old and new forms of social movements; analyzing political activities of social groups, public policy processes, and new social movements in third world countries, including actions related to Buddhism</p>		
SO2123	พลเมืองดิจิทัล Digital Citizen ความหมาย ความสำคัญและแนวคิดของความเป็นพลเมืองดิจิทัล ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล การรักษาข้อมูลส่วนตัว การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การจัดสรรเวลาหน้าจอ การรับมือการคุกคามทางโลกออนไลน์ การจัดการข้อมูลที่ทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ การรักษาความปลอดภัยในโลกออนไลน์ ทักษะและการรู้เท่าทันสารสนเทศ สื่อ และดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม การใช้เครื่องมือสื่อสารในการร่วมมือในชีวิตประจำวันของพลเมืองดิจิทัล	3 (3-0-6)
<p>The meaning, significance, and concepts of digital citizenship; skills of digital citizenship including personal data protection, critical thinking, screen time management, dealing with online threats, managing digital footprints, ensuring online safety, staying updated with information, media, and digital tools, using technology ethically, and utilizing communication tools for daily collaboration in the life of a digital citizen</p>		

SO2124 การกระจายอำนาจและการบริหารปกครองท้องถิ่น 3 (3-0-6)

Decentralization and Local Governance

ความเป็นมาและพัฒนาการ แนวคิดทฤษฎี หลักการ ตัวแบบต่าง ๆ และลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการปกครองตนเอง การจัดการปกครอง และประชาธิปไตยในท้องถิ่น และศึกษาความเป็นมา ความสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญในการวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนในท้องถิ่น

History and development of concepts, theories, principles, various models, and essential characteristics of local government. Both self-government administration and regional democracy study the historical importance of decentralization theory as a critical part of laying the foundation for democratic governance for local people

SO2125 การจัดการความขัดแย้ง 3 (3-0-6)

Conflict Management

มูลเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้ง องค์ประกอบของความขัดแย้ง ความคิด วิธีการ กระบวนการ และผู้กระทำการในการจัดการความขัดแย้ง เงื่อนไขความสำเร็จและอุปสรรคในการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี วิเคราะห์การจัดการความขัดแย้งภายในองค์กร ระหว่างองค์กร ชุมชนและสังคม การจัดการความขัดแย้งตามแนวทางพระพุทธศาสนา

The underlying causes, components of conflict, ideas, methods, processes, and actors involved in conflict management. Conditions for success and obstacles in peaceful conflict resolution. Analysis of conflict management within organizations, between organizations, communities, and societies. Conflict management in the context of Buddhist principles

SO2126 พหุวัฒนธรรมในสังคมไทย 3 (3-0-6)

Multicultural in Thai Society

ประวัติศาสตร์และความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม ของแต่ละภูมิภาคในสังคมไทย วิเคราะห์กรณีศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค

The history and diversity of culture, economy, and society in various regions of Thailand. Analysis of cultural case studies from each region

SO2127	การสืบสวนและสอบสวน Investigation ระบบยุติธรรมในคดีอาญาในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ การสืบสวนและสอบสวน การกระทำความผิดทางอาญา สิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ	3 (3-0-6)
	The criminal justice system at the police officer level: investigation and inquiry processes, the commission of criminal offenses, and the rights of the accused under the constitution	
SO2128	การเมืองกับกฎหมายมหาชน Politics and Public Law ลักษณะหลักปรัชญา ขอบข่าย เทคนิค และกระบวนการตลอดจนผลของการก่อ กำหนดกฎหมายมหาชนประเภทต่าง ๆ ในระบบการเมืองการปกครองไทย การดำเนินงานทางของฝ่าย ปกครอง รวมทั้งกระบวนการ กลไก และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนศึกษาถึงข้อเสนอแนะที่มุ่งแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายมหาชนไปในทางที่จะสร้างประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะ	3 (3-0-6)
	The main philosophy, scope, techniques, processes, and outcomes of enacting public laws of various types within the Thai political and administrative system. The operations of the administrative sector, including the processes, mechanisms, and challenges that arise, and a study of recommendations aimed at addressing these issues to ensure that public laws are enforced to maximize public benefit.	
SO2129	กฎหมายระหว่างประเทศ International Laws ลักษณะ ความสัมพันธ์กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศกับ เทศบัญญัติ และกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง และกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	3 (3-0-6)
	The characteristics and relationships of international law, the law between nations and domestic law, international law in public cases, and international law in personal instances	

from the past to the present, challenges in the Thai bureaucratic system, and the reform of the Thai bureaucratic system, including the integration of Buddhist innovations into participatory public administration

SO2133 พลเมืองกับจิตสาธารณะ 3 (3-0-6)

Citizenship and Public Consciousness

แนวคิดและทฤษฎีความเป็นพลเมือง แนวคิดจิตสาธารณะ การสร้างและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางสังคมของพลเมือง มีความเข้าใจกระบวนการพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับจิตสาธารณะในการพัฒนาประชาธิปไตย สามารถแก้ไขปัญหาสังคม การเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศและต่างประเทศกับการสร้างความเป็นพลเมืองและจิตสาธารณะ

The concept and theory of citizenship, the idea of public spirit, the creation and transmission of social ideals of citizens, understanding the development process, the relationship between citizenship and public spirit in democratic development, the ability to address social issues, social movements in both domestic and international contexts, and the fostering of citizenship and public spirit

SO2134 ศาสนพิธีการศึกษา 3 (3-2-5)

Ordinance Study

ธรรมเนียมและแบบแผนที่ถือปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา ขั้นตอนในพิธีกรรมทางศาสนา วิธีการปฏิบัติศาสนพิธีต่าง ๆ พัฒนาทักษะการเผยแพร่สำหรับบรรพชิต และการพัฒนาทักษะการพูดของศาสนพิธีกรสำหรับคฤหัสถ์

Customs and practices based on Buddhist principles, steps in religious ceremonies, methods of conducting various religious rites, development of dissemination skills for the departed, and the development of speaking skills for religious officiants during funerals

SO2137 สันติวิธีและสมานฉันท์ 3 (3-0-6)

Peaceful and Reconciliation methods

ศึกษาสาเหตุและปัญหาความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ การจัดการความขัดแย้งโดยใช้วิธีการส่วนร่วม การขอโทษ การให้อภัย การสื่อสารอย่างสันติ การฟื้นคืนดีและการเยียวยาตามหลักพุทธศาสนา

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับการฝึกภาคสนาม

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องสอบผ่านรายวิชาเตรียมฝึกภาคสนาม และผ่านการฝึกภาคสนาม เพื่อให้ศึกษามีประสบการณ์ก่อนเข้าสู่ระบบการทำงานจริง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของการฝึกภาคสนาม

การเตรียมการ

มหาวิทยาลัยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฝึกภาคสนามประจำคณะประกอบด้วย

- 1) ประธานกรรมการ ได้แก่ รองอธิการบดี/ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์หรือผู้ได้รับ

มอบหมาย

- 2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานหลักสูตรแต่ละหลักสูตร
- 3) กรรมการ ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรตามคำแนะนำของประธานกรรมการ
- 4) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบการฝึกภาคสนามประจำหลักสูตร

คณะกรรมการฝึกภาคสนามประจำคณะ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) แต่งตั้งอาจารย์ประสานการฝึกภาคสนามประจำคณะจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- 2) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา
- 3) แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ให้กับนักศึกษา
- 4) จัดตารางการนิเทศรายวิชาการฝึกภาคสนาม

คณะหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบการฝึกภาคสนาม ดำเนินการดังนี้

- 1) ติดต่อหน่วยงานสำหรับฝึกภาคสนาม เพื่อขอรายละเอียดของตำแหน่งงานและลักษณะงานที่ต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติ รวมทั้งอัตราค่าตอบแทน (ถ้ามี) ให้แก่มหาวิทยาลัย ทราบล่วงหน้า

- 2) รับสมัครนักศึกษาตามคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนดเข้าเป็นนักศึกษาการฝึกภาคสนาม

- 3) ส่งใบสมัครให้หน่วยงานสำหรับฝึกภาคสนาม คัดเลือกหน่วยงานสำหรับฝึกภาคสนาม

พิจารณาใบสมัครและส่งผลกลับมายังคณะหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบการฝึกภาคสนาม ประกาศผลการคัดเลือกการฝึกภาคสนาม

- 4) นักศึกษาการฝึกภาคสนาม ลงทะเบียนฝึกภาคสนาม
- 5) จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศงานการฝึกภาคสนาม ให้กับอาจารย์นิเทศก์
- 6) อบรมสัมมนาและปฐมนิเทศนักศึกษาการฝึกภาคสนาม ก่อนออกปฏิบัติงานล่วงหน้าไม่

เกิน 1 ภาคการศึกษา

- 7) แจ้งนักศึกษาการฝึกภาคสนาม ให้ไปรายงานตัวที่หน่วยงานต่าง ๆ

8) ประสานงานให้หน่วยงานสำหรับฝึกภาคสนาม จัดการปฐมนิเทศแก่นักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงาน การปรับตัว ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ฯลฯ พนักงานที่เลี้ยงจะต้องแจ้งรายละเอียดหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานให้นักศึกษาการฝึกภาคสนามทราบ พนักงานที่เลี้ยงมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบนักศึกษาการฝึกภาคสนาม โดยให้คำปรึกษา แนะนำตลอดระยะเวลาการปฏิบัติการฝึกภาคสนาม นักศึกษาส่งแบบฟอร์มเอกสารการฝึกภาคสนามที่เกี่ยวข้อง กลับมายังคณะหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบการฝึกภาคสนาม

9) อาจารย์นิเทศก์การฝึกภาคสนาม ออกนิเทศนักศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง

10) จัดกิจกรรมปฐมนิเทศการฝึกภาคสนาม เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์นิเทศก์การฝึกภาคสนาม สัมภาษณ์นักศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ จัดให้นักศึกษาได้รายงานผลการปฏิบัติการฝึกภาคสนาม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน จัดพิธีมอบเกียรติบัตร

11) คณะกรรมการประเมินผล ประเมินการฝึกภาคสนาม

ความคาดหวังของหลักสูตรที่มีต่อรายวิชาสหกิจศึกษาหรือการฝึกภาคสนาม ครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1) มีทักษะในการปฏิบัติงานจากหน่วยงานทางศาสนา หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ องค์กรหรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจำเป็นในการต่อยอดหรือสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้

2) สามารถประยุกต์หรือบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีเพื่อนำไปปฏิบัติงานหรือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3) มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4) มีระเบียบ วินัยต่อตนเองและผู้อื่น เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับองค์กรที่เข้ารับการฝึกภาคสนามได้

5) กล้าคิด กล้าแสดงออกบนพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ ความจริงตามศาสตร์หรือบริบทของวัฒนธรรมองค์กร

การประเมินผล

1) มีคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วยอาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่ปรึกษาการฝึกภาคสนาม อาจารย์นิเทศก์การฝึกภาคสนาม (รวม 3 - 5 คน) ทำหน้าที่ประเมินผลการฝึกภาคสนาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะทำให้การฝึกภาคสนามเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2) อาจารย์นิเทศก์การฝึกภาคสนาม ทำหน้าที่ประเมินความก้าวหน้าของการฝึกภาคสนาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (หากมี)

3) เมื่อนักศึกษาได้เสร็จสิ้นการฝึกภาคสนาม และรายงานผลการปฏิบัติการฝึกภาคสนาม และส่งเอกสารบันทึกการฝึกภาคสนาม และรายงานการฝึกภาคสนาม คณะกรรมการประเมินผลทำหน้าที่ตรวจเอกสารบันทึกการฝึกภาคสนาม และรายงานการฝึกภาคสนาม และประเมินผลรายวิชา

4) ให้คะแนนนักศึกษาการฝึกภาคสนาม ตามรายการต่อไปนี้

- 4.1) ผลการประเมินจากหน่วยงานที่ปฏิบัติการฝึกภาคสนาม 50 เปอร์เซ็นต์
- 4.2) ผลการประเมินจากอาจารย์นิเทศก์ 20 เปอร์เซ็นต์
- 4.3) การร่วมกิจกรรมและส่งเอกสารรายงานการฝึกภาคสนาม ครบ 10 เปอร์เซ็นต์
- 4.4) เอกสารบันทึกการฝึกภาคสนาม และรายงานการฝึกภาคสนาม 10 เปอร์เซ็นต์
- 4.5) การนำเสนอรายงานผลการฝึกภาคสนาม 10 เปอร์เซ็นต์

1.2 ช่วงเวลา

1. นักศึกษาที่จะลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกภาคสนาม จะต้องเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4 โดยสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกภาคสนาม ในการศึกษาภาคฤดูร้อนได้

2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการฝึกภาคสนาม ในการศึกษาภาคฤดูร้อน จะไม่สามารถลงทะเบียนเรียนในรายวิชาอื่นใดในช่วงเวลาเดียวกันได้

1.3 การจัดเวลาและตารางสอน

1. หลักสูตรจัดการศึกษาเต็มเวลาใน 1 ภาคการศึกษา ไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์
2. การฝึกงานหรือฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ไม่มี

3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset)

หลักสูตรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยพัฒนากำลังคนของประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคน อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักสูตรจึงได้จัดการกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ โดยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดกรอบคิดแบบเติบโต

(Growth Mindset) โดยการจัดให้กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักแสวงหาความรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณ ทักษะในการรับและประมวลผลข้อมูล และการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและกระบวนการคิดสร้างสรรค์
3. พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูงด้านอื่น ๆ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ
5. ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิด

แนวคิดใหม่ๆ

6. แก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์
7. ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจะทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้งานได้จริง

8. ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้มั่นใจว่าผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้และตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้มีการกำหนดผลการเรียนรู้ระดับรายวิชาและระดับชั้นปี เพื่อใช้ในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษาในแต่ละรายวิชาและระดับชั้นปี เพื่อให้มั่นใจว่านักศึกษาจะบรรลุผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ในกรณีที่นักศึกษามีผลลัพธ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด นอกจากหลักสูตรมีแนวทางในจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ดังนี้

- 1) จัดสอนเสริมให้แก่ นักศึกษาที่มีผลลัพธ์การเรียนรู้ต่ำกว่าที่หลักสูตรกำหนด
- 2) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด

3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning activities) หรือ การดำเนินการเรียนการสอน (Teaching/learning approaches) เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4) สํารวจและประเมินความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้

5. แนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้การออกแบบการเรียนรู้ ตามโมเดล TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) Model ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Matthew J. Koehler และ Punya Mishra โดยนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ดังนี้

1. ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge) หรือ TK ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้สื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ทั้งในเรื่องของซอฟต์แวร์ (Software) และ ฮาร์ดแวร์ (Hardware) ต่าง ๆ รวมไปถึงอุปกรณ์ต่อพ่วงที่เกี่ยวข้อง (Associated peripherals) เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและ ผู้เรียน เช่น ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีจากเว็บ 2.0 ต่าง ๆ เช่น Blogs, Facebook เป็นต้น

2. ความรู้ด้านวิธีการสอน (Pedagogical Knowledge) หรือ PK ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน หรือที่เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน รวมไปถึงกลยุทธ์ หรือ กระบวนการ การปฏิบัติ หรือวิธีการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน เช่น การเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem – based Learning: PBL) วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem – based Learning: PBL) การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นหลัก (Brain – Based Learning) วิธีสอนแบบโครงงาน (Project Method) การจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery Method) วิธีสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง (Self - Study Method) เป็นต้น

3. ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge) หรือ CK ผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับสาระ ข้อมูลแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการในหลักสูตรที่ต้องการที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน เช่น รัฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ หรือวิชาอื่น ๆ

โดยใช้ (Technological Content Knowledge) หรือ TCK เป็นเครื่องมือช่วยในการนำเสนอความรู้ ซึ่งจะทำให้น่าสนใจ เข้าใจง่าย เชื่อมโยงความรู้ จัดระบบช่วยจำได้ง่ายขึ้น เข้าถึงง่าย และสะดวก และคำนึงถึงลำดับกิจกรรมการเรียน การสอน และการประเมินผู้เรียนซึ่งจะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามหลักสูตร ซึ่งกำกับโดยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. ผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) และวัตถุประสงค์ (Objective) หรือเฉพาะผลการเรียนรู้
2. วิธีการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Assessment method)

3. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning activities) หรือ การดำเนินการเรียนการสอน (Teaching/Learning approaches) เพื่อให้การออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ที่	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล	สาขาที่สำเร็จการศึกษา	ชื่อสถาบัน
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร. (แม่น์ คุปตรัสี)	ปร.ด. (จริยศาสตร์ศึกษาเพื่อการ พัฒนาองค์กร) ศศ.ม. (ปรัชญาการเมืองและ เศรษฐศาสตร์) ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) ร.บ. (การปกครอง)	ม.มหิดล ม.เกริก ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.รามคำแหง
2	อาจารย์	พระครูปลัดธนภัทร อภิชาโน,ดร.	ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	ม.ศรีปทุม ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
3	อาจารย์	พระมหาวิระชาติ ปิยวัฒน์, ดร.	ร.ด. (การเมืองการปกครอง) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) พธ.บ. (รัฐศาสตร์การเมืองการปกครอง)	ม.ราชภัฏสวนสุนันทา ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4	อาจารย์	ดร.บานชื่น นักการเรือน	ร.ด. (การเมืองการปกครอง) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	ม.ราชภัฏสวนสุนันทา ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย
5	อาจารย์	ดร.กรุณา มธุลาภรังสรรค์	ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)	ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

คุณสมบัติและวุฒิการศึกษาของผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าเป็นนักศึกษา

1.1 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติต้องห้ามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

(1) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

(2) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษาตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ

(3) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

1.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

2.1 ความรู้ และทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์

2.2 การปรับตัวจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษา

2.3 ขาดทักษะการใช้ตัวเลขและเทคโนโลยีในระดับอุดมศึกษา

3. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ 2

3.1 จัดการปฐมนิเทศ กิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาใหม่ รวมทั้งการแนะนำหลักสูตร การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เทคนิคการเรียนในหลักสูตร และการบริหารเวลาในการศึกษาขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร

3.2 จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทุกชั้นปี เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแล ตักเตือน ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา และการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่นักศึกษามีปัญหาตามข้างต้นเป็นกรณีพิเศษ

3.3 จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การติดตามผลการเรียนและการให้คำปรึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1

3.4 การจัดกิจกรรมโครงการด้านการเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ และสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษในรายวิชาที่ทำการเรียนการสอน

3.5 การจัดกิจกรรมโครงการที่ส่งเสริมกระบวนการใช้ตัวเลขและเทคโนโลยีในระดับอุดมศึกษา

การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

1. แนวคิดในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.1 แนวคิดในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา ตลอดจนการสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ใช้หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ Outcome - based assessment มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาตาม Learning outcomes เมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาตาม Course learning outcomes หรือในหลักสูตรตาม Program learning outcomes โดยที่วิธีการวัดผลต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน และ Learning outcomes ที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือหลักสูตร นอกจากนี้ยังต้องเป็นวิธีการวัดผลที่มี Validity มี Reliability ตามมาตรฐานการวัดผลด้วย

การออกแบบวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Assessment method) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ มี 2 รูปแบบ คือ Formative assessment หรือการประเมินผลย่อยซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียนตลอดเวลา และเป็นฐานของการประเมินที่นำไปสู่ Summative assessment หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นขั้นการประเมินที่สรุปการเรียนการสอนแล้ว

1) Formative เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ช่วยกำหนดมาตรฐาน เนื้อหา และมีเกณฑ์เป็นตัวกำหนด ทำให้การประเมินแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบ การประเมินนี้ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัย สามารถประเมินเป็นระยะ ๆ ได้ตลอดเวลา

2) Summative เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ที่อาจารย์ประเมินจากข้อมูลของนักศึกษา ตามความแตกต่างแต่ละคน ทำให้มีการออกแบบเฉพาะสิ่งที่ต้องการประเมิน เพื่อให้อาจารย์สามารถวินิจฉัยการเรียนรู้นักศึกษาแต่ละคนได้

การเรียนรู้ เริ่มจากการประเมินแบบ Formative ก่อน และไปสิ้นสุดที่การประเมินแบบ Summative เป็นการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทักษะและความรู้ที่จำเป็น มุ่งเน้นให้อาจารย์จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา

การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญค่อนข้างมากกับการให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric scoring) ซึ่งมีความเป็นปรนัยสูง และใช้ประโยชน์ในด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับได้ดี แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าในการประเมินจะต้องใช้การให้คะแนนแบบรูบริกเสมอไป เนื่องจากในการประเมินบางกรณี เช่น การสอบด้วยข้อสอบแบบปรนัย อาจต้องใช้การให้คะแนนแบบถูกผิดชัดเจน (ระบบ 0 - 1) การประเมินคุณภาพหรือคุณลักษณะบางอย่างอาจใช้มาตราประมาณค่า (Rating scales) เป็นต้น ทั้งนี้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาและข้อตกลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในรายวิชานั้น ๆ

2. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคผนวก ญ) หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทาง Outcome - based Education (OBE) มีรายละเอียด ความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน	เกณฑ์คะแนน (ร้อยละ)
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.00	80 - 100
B+	ดีมาก (Very good)	3.50	75 - 79
B	ดี (Good)	3.00	70 - 74
C+	ค่อนข้างดี (Above average)	2.50	65 - 69
C	พอใช้ (Average)	2.00	60 - 64
D+	อ่อน (Below average)	1.50	55 - 59
D	อ่อนมาก (Poor)	1.00	50 - 54
F	ตก (Fail)	0.00	0 - 49

3. การวัดผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลนักศึกษา หลักสูตรได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ดังนี้

3.1 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลรายวิชาต่าง ๆ โดยให้ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับรายวิชา (CLOs) ที่กำหนดไว้ในรายวิชาของตน

3.2 นำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลนักศึกษาก่อนจบการศึกษา โดยหลักสูตร ดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment) ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

3.3 มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทุกภาคการศึกษา

4. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ระดับรายวิชา (Course Learning Outcomes, CLOs) ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะดำเนินการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (CLOs) ตามขั้นตอนดังรูป และได้ทำการสอน การวัดและประเมินผลตามกลยุทธ์และวิธีการที่ระบุเอาไว้ในแบบฟอร์ม มคอ.3/มคอ.4 หลังจากนั้นก็จะทำการทวนสอบผลสัมฤทธิ์

ของนักศึกษาตาม CLOs ที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชาจากผลการสอบ ผลกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ แล้วสรุปผลการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม CLOs ในแบบฟอร์ม OBE5/OBE6

4.2 ระดับชั้นปีการศึกษา (Yearly Learning Outcomes, YLOs) ผ่านการประเมินคะแนนหรือผลการเรียนของนักศึกษาจากกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของรายวิชา (Course Learning Outcomes, CLOs) ตามรายวิชาที่ได้ทำแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเมื่อสิ้นปีการศึกษา (YLOs) จากหลักสูตรสู่อายวิชา ในองค์ประกอบที่ 3 ด้วยวิธีการที่ระบุเอาไว้ในแบบฟอร์ม OBE3/OBE4 และการทวนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม CLOs ในแบบฟอร์ม OBE5/OBE6

4.3 ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes, PLOs) จะดำเนินการด้วยวิธีประเมินทั้งแบบทางตรง (Direct Assessment) และแบบทางอ้อม (Indirect Assessment) โดยแบบทางตรง (Direct Assessment) ผ่านการประเมินคะแนนหรือผลการเรียนของนักศึกษาจากกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของรายวิชา (Course Learning Outcomes, CLOs) ตามรายวิชาที่ได้ทำแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) จากหลักสูตรสู่อายวิชา ในองค์ประกอบที่ 3 ด้วยวิธีการที่ระบุเอาไว้ในแบบฟอร์ม OBE3/OBE4 และการทวนผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตาม CLOs ในแบบฟอร์ม OBE5/OBE6 ดังแสดงในรูป ในส่วนของการประเมินทางอ้อม เป็นการประเมินผ่านแบบสำรวจจากกลุ่มนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วไม่เกิน 1 ปี (กลุ่มบัณฑิต) ต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs) ซึ่งจะเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) โดยจะช่วยเหลือระดับความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การปรับตัวในสถานที่ทำงาน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษากลุ่มนี้จะดำเนินการภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปีหลังจบการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการทำแบบสำรวจ เพื่อทราบความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะการดำเนินการของหลักสูตรให้กับกลุ่มอาจารย์ นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต อีกด้วย

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และความพึงพอใจจะถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับรายวิชาและการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

5. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

5.1 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

- 1) นักศึกษาต้องศึกษาครบตามจำนวนหน่วยกิตและสอบผ่านทุกรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรที่ศึกษา โดยต้องได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตามโครงสร้างหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี
- 2) นักศึกษาต้องผ่านการทำกิจกรรมครบถ้วนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 3) นักศึกษาต้องสอบผ่านการประเมินผลความรู้และทักษะตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- 4) นักศึกษาต้องไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันกับมหาวิทยาลัย

5) นักศึกษาที่สมควรได้รับการเสนอชื่อให้สำเร็จการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ไม่ขัดต่อกฎหรือระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยวินัยนักศึกษา

6) นักศึกษาที่ได้รับการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษา ต้องมีระยะเวลาศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษาขึ้นไป

7) นักศึกษามีจำนวนหน่วยกิตจากการเทียบโอน รวมแล้วไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร

8) หลักเกณฑ์อื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

5.2 เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ก) และเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

5.3 เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร 134 หน่วยกิต

5.4 ต้องสอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของรายวิชาบังคับทุกวิชา ไม่น้อยกว่า 2.00

การประกันคุณภาพหลักสูตร

1. การกำกับมาตรฐานหลักสูตรตามที่กำหนดโดย สป.อว.

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ได้ดำเนินการประกันคุณภาพตามนโยบายสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยกำหนดให้มีประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรใช้เกณฑ์ ASEAN University Network - Quality Assurance (AUN - QA) เป็นแนวทางในการวางแผน ควบคุม ดำเนินงาน และปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ตลอดระยะเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ซึ่งครอบคลุมดังต่อไปนี้

- 1) ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2) ด้านโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
- 3) ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอน
- 4) การประเมินผู้เรียน
- 5) ด้านบุคลากรสายวิชาการ
- 6) การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน
- 7) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน

8) ด้านผลผลิตและผลลัพธ์

การดำเนินงานของหลักสูตรมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีหน้าที่ออกแบบหลักสูตรตามแนวทางการศึกษามุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (แนวทาง OBE) กำหนดผู้มีส่วนได้เสีย และวิธีการได้มาซึ่งความต้องการและความคาดหวังที่นำมาสู่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่ครอบคลุมตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ และสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว นำมาสู่การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา และรายวิชาที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้ รวมทั้งการมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ ปลุกฝังผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต

นอกจากนี้หลักสูตรมีการกำกับติดตาม การกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) ระดับรายปี (YLOs) และระดับรายวิชา (CLOs) โดยประจําส่วนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ในการเลือกวิธีการ เครื่องมือที่เหมาะสม และกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถือที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน มีระบบกลไกในการ ทบทวน ตรวจสอบ กำกับการเก็บข้อมูลป้อนกลับ และการรายงานผลการเรียนรู้ที่นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่ หลักสูตรและรายวิชาคาดหวังของหลักสูตร โดยกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร ตาม กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1.1 แต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจากอาจารย์ประจำ หรืออาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมี ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการเผยแพร่ตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง

1.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีภาระหน้าที่ในการบริหาร และพัฒนาหลักสูตรและการ เรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร โดย การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ OBE7 นำผลมาพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้ ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

1.3 มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อยทุก 5 ปี โดยนำความคิดเห็นของคณะกรรมการวิพากษ์ และพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ บัณฑิตใหม่ ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต รวมถึงการเปลี่ยนแปลง ของนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางวิชาการ มาประกอบการพิจารณาด้วย

1.1 เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ตามรูปแบบของ AUN-QA

เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes)

1.1 หลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่เหมาะสมเป็นไปตามการกำหนดของอนุกรมวิชาการเรียนรู้ ที่ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย และสะท้อนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

1.2 หลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ของรายวิชาทั้งหมดอย่างเหมาะสม โดยต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

1.3 หลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ทั่วไป (เกี่ยวข้องกับการเขียนและการสื่อสาร, การแก้ปัญหา, เทคโนโลยีสารสนเทศ) และผลการเรียนรู้เฉพาะทาง(เกี่ยวข้องกับความรู้อะกัษะของสาขาวิชา)

1.4 หลักสูตรแสดงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่ถูกรวบรวมและสะท้อนให้เห็นในผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.5 หลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่บรรลุได้ของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาเกณฑ์

คุณภาพที่ 2 โครงสร้างโปรแกรมและเนื้อหา (Programme Structure and Content)

2.1 ข้อกำหนดของหลักสูตรและรายวิชาทั้งหมดต้องมีความครบถ้วน ทันสมัย พร้อมใช้งาน และมีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

2.2 การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องหรือนำไปสู่การบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.3 การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรต้องมาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่รวบรวมมาโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

2.4 แต่ละรายวิชามีส่วนร่วมในการผลักดันผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บรรลุได้อย่างชัดเจน

2.5 โครงสร้างหลักสูตรต้องแสดงรายวิชาอย่างสมเหตุสมผล การลำดับรายวิชา (Basic -> Intermediate ->Specialised courses) และรายวิชาบูรณาการ

2.6 โครงสร้างหลักสูตรมีตัวเลือกให้ผู้เรียนในการศึกษาวิชาเอก และ/หรือวิชารองที่เป็นความเชี่ยวชาญพิเศษ

2.7 หลักสูตรแสดงการทบทวนโครงสร้างหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมการทำงาน

เกณฑ์คุณภาพที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน (Teaching and Learning Approach)

- 3.1 มีปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ต้องถูกแสดงไว้อย่างชัดเจนและมีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และถูกนำไปใช้ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2 มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
- 3.3 มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.4 มีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (เช่น ทักษะการสอบสวนเชิงวิพากษ์ ทักษะการประมวลผลข้อมูล ทักษะการทดลองหาความคิดและวิธีปฏิบัติใหม่)
- 3.5 มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม และแนวคิดของผู้ประกอบการ
- 3.6 กระบวนการเรียนการสอนมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการทำงาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน (Student Assessment)

- 4.1 มีวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย โดยสอดคล้องกับการบรรลุผลสำเร็จของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และวัตถุประสงค์การเรียนการสอน
- 4.2 นโยบายการประเมินผู้เรียน การอุทธรณ์ผลการประเมินถูกแสดงไว้อย่างชัดเจน มีการสื่อสารไปยังผู้เรียน และนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ
- 4.3 การประเมินผู้เรียนต้องมีมาตรฐานและกระบวนการที่แสดงความก้าวหน้าและการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน มีการสื่อสารไปยังผู้เรียน และนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ
- 4.4 วิธีการประเมินผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นถึงเกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) การเฉลยคำตอบ (Marking schemes) เวลาในการประเมิน (Timelines) และกฎระเบียบในการประเมิน (Regulations) โดยวิธีการประเมินเหล่านี้ต้องมีความเที่ยงตรง คงเส้นคงวา และยุติธรรม
- 4.5 วิธีการประเมินผู้เรียนต้องแสดงถึงการบรรลุผลสำเร็จของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับหลักสูตร และผลการเรียนรู้ระดับรายวิชา
- 4.6 มีการป้อนกลับผลการประเมินให้แก่ผู้เรียนอย่างทันท่วงที
- 4.7 การประเมินผู้เรียนและกระบวนการ มีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการทำงาน และสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เกณฑ์คุณภาพที่ 5 คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ (Academic Staff)

5.1 หลักสูตรมีแผนอัตรากำลังอาจารย์ (รวมถึงการสืบทอดตำแหน่ง การเลื่อนชั้น การโยกย้ายกำลังคน การเลิกจ้าง และแผนเกษียณอายุ) ที่ต้องมีการดำเนินการตามแผน เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพและปริมาณอาจารย์ให้เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

5.2 หลักสูตรมีการแสดงภาระงานของอาจารย์ (Staff workload) โดยมีการวัดและกำกับติดตามเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

5.3 หลักสูตรมีการแสดงสมรรถนะของอาจารย์ โดยมีการกำหนด ประเมิน และสื่อสารไปยังอาจารย์ทุกคน

5.4 หลักสูตรมีการจัดสรรภาระงานที่เหมาะสมกับคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความถนัดของอาจารย์

5.5 หลักสูตรมีการเลื่อนตำแหน่งอาจารย์ที่อยู่บนฐานของคุณธรรม โดยพิจารณาจากผลงานด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

5.6 หลักสูตรมีการระบุและสื่อสารให้อาจารย์ได้เข้าใจถึงสิทธิและสิทธิพิเศษ สิทธิประโยชน์ บทบาทและความสัมพันธ์ และความรับผิดชอบ ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงจริยธรรมทางวิชาชีพและความอิสระทางวิชาการ

5.7 หลักสูตรมีการระบุความต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาของอาจารย์อย่างเป็นระบบ และมีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมและการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเหล่านั้น

5.8 หลักสูตรแสดงถึงการจัดการประสิทธิภาพของอาจารย์ รวมถึงการให้รางวัล และการได้รับการยอมรับ โดยต้องมาจากการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนและการวิจัยของอาจารย์

เกณฑ์คุณภาพที่ 6 การบริการและการช่วยเหลือผู้เรียน (Student Support Services)

6.1 นโยบายการรับนักศึกษา เกณฑ์การรับเข้า และกระบวนการรับเข้าของหลักสูตร ต้องมีการระบุไว้อย่างชัดเจน มีการสื่อสาร เผยแพร่ และข้อมูลเป็นปัจจุบัน

6.2 มีแผนระยะสั้นและระยะยาวในการให้บริการสนับสนุนทั้งแก่อาจารย์และผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าเพียงพอและนำไปสู่คุณภาพของการให้บริการเพื่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

6.3 ระบบที่เพียงพอในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ และภาระการเรียนรู้ โดยความก้าวหน้า ผลการเรียนรู้ และภาระการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องได้รับการบันทึกและติดตามอย่างเป็นระบบ มีการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปแก้ไขตามความเหมาะสม

6.4 มีการแสดงถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตร การร่วมประกวดแข่งขัน และบริการสนับสนุนต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อเพิ่มการเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพในการทำงานของผู้เรียน

6.5 สมรรถนะของเจ้าหน้าที่ให้บริการสนับสนุนผู้เรียน (ตามข้อ 6.1 - 6.4) ต้องมีการระบุเพื่อใช้ในการสรรหาและการปฏิบัติงาน และสมรรถนะเหล่านั้นต้องได้รับการประเมินเพื่อให้มั่นใจว่าเป็นสมรรถนะตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของบุคลากรกลุ่มนี้ไว้เป็นอย่างดีเพื่อให้มั่นใจว่าการส่งมอบบริการเป็นไปอย่างราบรื่น

6.6 บริการสนับสนุนผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน การเทียบเคียง และการเพิ่มประสิทธิภาพ

เกณฑ์คุณภาพที่ 7 สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน (Facilities and Infrastructure)

7.1 ทรัพยากรทางกายภาพที่หลักสูตรส่งมอบ รวมถึงอุปกรณ์ วัสดุ และเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีเพียงพอ

7.2 ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือปฏิบัติการต้องทันสมัย พร้อมใช้งาน และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 จัดให้มีห้องสมุดดิจิทัลตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

7.4 มีการจัดหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้เรียน

7.5 มหาวิทยาลัยมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายที่เข้าถึงได้ง่ายสามารถส่งถึงชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเต็มที่สำหรับการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ

7.6 มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัย และการเข้าถึงสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีการกำหนดและดำเนินการ

7.7 มหาวิทยาลัยจัดให้มีสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ สังคม และจิตวิทยา อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งต่อการเรียนรู้ การวิจัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

7.8 สมรรถนะของเจ้าหน้าที่สนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีการระบุ และประเมิน เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นทักษะตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

7.9 คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และบริการผู้เรียน) ต้องได้รับการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพ

เกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิตและผลลัพธ์ (Output and Outcomes)

8.1 อัตราการสำเร็จการศึกษา อัตราการออกกลางคัน และเวลาเฉลี่ยในการสำเร็จการศึกษา ต้องมีการแสดงข้อมูล กำกับติดตาม และมีการเทียบเคียงเพื่อการปรับปรุง

8.2 อัตราการได้งานทำ การประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบการ และการศึกษาต่อ ต้องมีการแสดงข้อมูล กำกับติดตาม และมีการเทียบเคียงเพื่อการปรับปรุง

8.3 ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของอาจารย์และผู้เรียน ต้องมีการแสดงข้อมูล กำกับติดตามและมีการเทียบเคียงเพื่อการปรับปรุง

8.4 ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร ต้องมีการแสดงข้อมูลและกำกับติดตาม

8.5 ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ต้องมีการแสดงข้อมูล กำกับติดตามและมีการเทียบเคียงเพื่อการปรับปรุง

2. บัณฑิต

2.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (P)

ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร มีดังนี้

1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อันประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรวางแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย

(1) แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 6 ข้อ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอนและการประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ทั้ง 6 ข้อ

(2) แผนพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านจริยธรรม 4) ด้านลักษณะบุคคล กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำ (PLOs) ทั้ง 6 ข้อ มาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ทั้ง 4 ด้าน และกำหนดออกมาเป็นลำดับขั้นในการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ใช้กลไกการออกแบบรายวิชา กลวิธีการสอน การประเมินผลในรายวิชา ต่าง ๆ มาเป็นแผนงานหลักในการผลักดันให้นักศึกษาบรรลุคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านที่กำหนดไว้

(3) แผนพัฒนานักศึกษาให้บรรลุคุณลักษณะพิเศษ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร กำหนดกลยุทธ์และวิธีการ ในการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้น มาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษเหล่านั้น

(4) แผนส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้วางแผน (1) การประชาสัมพันธ์ (2) การสัมมนาและทำวิจัยกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต และ (3) การจัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิชากลุ่มวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา และกลุ่มวิชารัฐศาสตร์เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้นักศึกษาค้นพบแนวทางในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา

2.2. การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรตามแผนที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

- 1) ออกแบบรายละเอียดของรายวิชา (OBE3) ในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ได้กำหนดไว้ทั้งในเรื่อง CLOs กลวิธีการสอนและการประเมินผล
- 2) จัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (OBE3)
- 3) ประเมินผลการเรียนการสอนตามเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) ซึ่งจะถูกรวบรวมให้เป็นเกณฑ์การประเมินที่สามารถวัดพัฒนาการของนักศึกษาตามแผนที่กำหนด ไว้ได้
- 4) หลักสูตรร่วมกับคณะฯ จัดให้มีสัมมนาและ/หรือส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรเผยแพร่ผลงานวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

2.3 การทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของแผนพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (C)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

- 1) ในทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ทวนสอบและดูแลกำกับติดตามนักศึกษาในหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนา PLOs คุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และคุณลักษณะพิเศษ
- 2) ประเมินคุณภาพของบัณฑิตโดยให้บรรลุตามกรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
- 3) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประเมินผลการจัดสัมมนาและการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อนเพื่อการพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป

2.4 การนำผลการประเมินไปพัฒนาแผนการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร (A)

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้

- 1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำผลการทวนสอบนักศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา มาปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชา (OBE3) ในรายวิชาต่าง ๆ ในปีการศึกษาถัดมาให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่นักศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นำจุดแข็งจุดอ่อนที่ค้นพบมาพัฒนาการจัดงานสัมมนาและการเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยนำเอาผลการวิจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร

และความรู้ความสามารถของบัณฑิตในหลักสูตรมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาแผนงานด้านนี้ หากนักศึกษาในหลักสูตรสามารถบรรลุเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ นักศึกษาเหล่านั้นจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับ (1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) (2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (3) คุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร และ (4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3) ให้มีการสำรวจข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรและแสดงผลสัมฤทธิ์การบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

4) ให้มีการสำรวจภาวะการณ์ของบัณฑิตที่ได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระ ภายในระยะเวลา 1 ปีนับจากวันที่สำเร็จการศึกษา

5) ให้มีการสำรวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการสำรวจให้กับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้รับทราบเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

3. นักศึกษา

3.1 การวางแผนรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา (P)

1) กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและวิธีการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร และเป็นไปตามคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตร และเป็นไปตามระเบียบการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) กำหนดจำนวนนักศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษาเหล่านั้นให้บรรลุ PLOs ของหลักสูตร และงบประมาณในการบริหารหลักสูตร

3) ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผน กล่าวคือ จำนวนผู้สมัครไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้ปรับแผนงบประมาณการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่

3.2 การดำเนินงานดูแลนักศึกษาระหว่างการเรียนการสอน (D)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดกระบวนการดูแลนักศึกษา ดังนี้

1) กระบวนการให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนว

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ นักศึกษาทุกคน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวทางต่าง ๆ ในการเรียน

(2) อาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าวจะต้องกำหนดชั่วโมงให้คำปรึกษา พร้อมจัดทำตาราง การทำงานติดไว้หน้าห้องทำงานและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหลักสูตร

2) กระบวนการรักษานักศึกษาให้คงอยู่

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมรายงานผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ข้อร้องเรียนของนักศึกษา และปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาทุกภาคการศึกษา

(2) อาจารย์ที่ปรึกษารายงานผลการให้คำปรึกษา สถานภาพ ปัญหาและข้อร้องเรียนของนักศึกษาในที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ รายงานพัฒนาการของนักศึกษาและปัญหาที่ค้นพบในระหว่างการจัดการเรียนการสอน

3) กระบวนการอุทธรณ์และร้องเรียนของนักศึกษา

(1) ในคาบแรกของการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนในทุกรายวิชาต้องชี้แจงรายละเอียดของรายวิชา (OBE3) ทั้งในเรื่องวัตถุประสงค์ของรายวิชา CLOs ที่นักศึกษาต้องบรรลุ กลวิธีการสอน วิธีการเก็บคะแนน และวิธีการประเมินผล ซึ่งต้องมีการแสดงเกณฑ์การประเมิน (Assessment Rubric) หรือเกณฑ์และเงื่อนไขการให้คะแนนที่ชัดเจน

(2) รายงานหรือการเก็บคะแนนระหว่างเรียนในรูปแบบอื่น ๆ จะต้องแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษารับทราบภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากนักศึกษาได้ส่งงาน เพื่อนักศึกษาจะได้นำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงงานในครั้งต่อไป

(3) ในการสอบกลางภาค และปลายภาค หากนักศึกษาไม่พอใจในผลการประเมินนักศึกษาสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบในการสอบ คะแนน และวิธีการประเมินของอาจารย์ในแต่ละรายวิชาได้

3.3 การทวนสอบแผนการดูแลนักศึกษา (C)

1) กระบวนการทวนสอบผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และแนวทางแก้ไข

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินด้านต่าง ๆ ดังกล่าว มากำหนด แนวทางการแก้ไขและแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป

(2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรชี้แจงแนวทางการแก้ไขและพัฒนาให้อาจารย์และนักศึกษารับทราบทุกภาคการศึกษา

2) กระบวนการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับรายวิชาทุกภาคการศึกษา

(2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในระดับหลักสูตรก่อนจบการศึกษา

3) กระบวนการสำเร็จการศึกษา

(1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

(2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในเรื่อง การบรรลุ PLOs กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา 4 ด้าน และคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาในหลักสูตร

(3) นักศึกษาดำเนินตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการสำเร็จการศึกษา

3.4 การนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษา (A)

1) กระบวนการปรับปรุงแผนการรับนักศึกษาและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา

(1) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำแผนการรับนักศึกษาและจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาจริงมาทบทวนเพื่อปรับแผนการรับนักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

(2) ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะนำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาและผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลในรายวิชาเหล่านั้นมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในปีการศึกษาถัดไป

2) กระบวนการปรับปรุงแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการให้คำปรึกษาและแนะแนวของอาจารย์ที่ปรึกษา และข้อร้องเรียนของนักศึกษามาทบทวนเพื่อปรับแผนการให้คำปรึกษาและแนะแนวในปีการศึกษาถัดไป

3) กระบวนการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอน

ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำรายงานผลการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ รายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในแต่ละรายวิชา รายงานการประเมินผลการสอนของนักศึกษา และรายงานความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนมาทบทวนเพื่อปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไป

4. อาจารย์

4.1 การวางแผนอัตรากำลังอาจารย์ (P)

1) การแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้ประชุมร่วมกันและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

2) การแต่งตั้งอาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง และมีความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ

3) มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่เพื่อมาเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ใหม่ดังกล่าวจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร

4.2 การพัฒนาอาจารย์ (D)

1) กำหนดให้อาจารย์ในหลักสูตรทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565

2) จัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยและผลิตผลงานวิชาการ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการสรรหาแหล่งเผยแพร่ผลงานวิชาการให้แก่อาจารย์ในหลักสูตร

3) กระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ในหลักสูตรขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

4) อาจารย์ในหลักสูตรเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

4.3 การทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจัดให้มีการประชุมทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา กำหนดแนวทางแก้ไข รวมทั้งสรรหาอาจารย์ใหม่ ๆ มาประจำหลักสูตร

4.4 การพัฒนาแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการทวนสอบคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของอาจารย์มาเป็นข้อมูลในการปรับแผนอัตรากำลังและการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ได้อันพบ

5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

5.1 การออกแบบหลักสูตรและวางระบบการจัดการเรียนการสอน (P)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนและออกแบบปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำหลักการจัดการศึกษาแบบ Outcomes Based Education (OBE) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาเป็นเกณฑ์หลักในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

5.2 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน (D)

ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควบคุม กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน ดังนี้

- 1) จัดให้มีการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน อย่างน้อย 1 รายวิชา 1 ครั้งต่อภาคการศึกษา
- 2) จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา

5.3 การดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน (C)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา ดังนี้

- 1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาต่าง ๆ ต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (OBE5) ภายใน 30 วันหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนให้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร
- 2) จัดให้มีการประชุมรายงานผลการจัดการเรียนการสอนทุกสิ้นภาคการศึกษา โดยนำเอารายงานผลการดำเนินงานรายวิชา (OBE5) ในรายวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อทวนสอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ
- 3) จัดให้มีการทวนสอบสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชา

5.4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงกลวิธีการสอน (A)

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (OBE3) ในรายวิชานั้น ๆ ในปีการศึกษาถัดไป

5.5 การประกันผลลัพธ์การเรียนรู้

หลักสูตรฯ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนและรู้ ด้วยการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเองเป็นผู้ปฏิบัติและต้องเป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ มีพันธะผูกพัน (Engagement) โดยพัฒนาผู้เรียนต้องเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) นักศึกษาสามารถทำ/ปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้ สร้างการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในตัว ทำให้สามารถทำและหรือคิด อะไรบางอย่างที่ไม่เคยคิด หรือทำได้มาก่อน
- 2) นักศึกษาสามารถพัฒนาการทางปัญญา (พุทธิปัญญา) ผ่านกระบวนการการคิด ผึกฝนตนเองเพื่อพัฒนาทักษะ (Skills) และหรือ เจตคติ/อารมณ์ (Affective) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและหรือการปฏิบัติ
- 3) นักศึกษาสะสมความสามารถ (Competence) จากการสะสมจากการเรียนรู้
- 4) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทางอ้อมจากหลักฐานเชิงประจักษ์เป็น “ความสามารถ” ของนักศึกษาที่มีพัฒนาการสะสมจากการเรียนรู้ที่เรียกเป็นที่ว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes)”

6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

6.1 มีระบบการดำเนินงานของหลักสูตร ภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ในการจัดเตรียมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน ทั้งทางด้านกายภาพ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่สนับสนุนต่อการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และผลักดันให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

6.2 มีการปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนำเอาผลการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

7. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

7.1 การประเมินหลักสูตร โดยนักศึกษาปัจจุบันและอาจารย์ เพื่อนำข้อมูลมาทบทวนและปรับปรุงการจัดการแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาที่อาจซ้ำซ้อน ไม่ทันสมัย ยาก/ง่าย เป็นต้น

7.2 การประเมินหลักสูตรโดยศิษย์เก่า เพื่อติดตามผลการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน

7.3 การประเมินผลโดยผู้ใช้บัณฑิต เพื่อสำรวจความพึงพอใจและความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บัณฑิต เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรนี้

ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร

1. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

1.1. ผลการดำเนินงานของหลักสูตรที่ผ่านมา

จากผลการดำเนินงานของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ให้มีความพร้อมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยยึดหลักความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนผลการประเมินโดยรวม 3.84 หลักสูตรได้มาตรฐาน ระดับดี มีรายละเอียดผลการดำเนินงานทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีผลการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร ในองค์ประกอบที่ 1 นี้ คือ ผ่าน

องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต การผลิตบัณฑิตหรือการจัดการเรียนหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร สอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตาม หลักสูตรที่กำหนด บัณฑิตระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผลการประเมินตนเองในองค์ประกอบที่ 2 นี้เท่ากับ 3.38 ระดับคุณภาพดี

องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร ระบบการประกันคุณภาพนักศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการรับหรือคัดเลือก นักศึกษา และการส่งเสริมพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ความพร้อมทางการเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษามี ความรู้ความสามารถ ตามหลักสูตร มีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการประเมินตนเองใน องค์ประกอบที่ 3 นี้เท่ากับ 3.33 ระดับคุณภาพดี

องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร มีการบริหารและพัฒนาอาจารย์ คุณภาพอาจารย์และผลลัพธ์ที่เกิดกับอาจารย์ ผลการประเมิน ตนเองใน องค์ประกอบที่ 4 นี้เท่ากับ 4.08 ระดับคุณภาพดีมาก

องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร มีการกำกับการบริหารจัดการหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินตนเองในองค์ประกอบที่ 4.40 ระดับคุณภาพดีมาก

องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาเขตสิรินธร มีการสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานผล การเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลการประเมินตนเองใน องค์ประกอบที่ 6 นี้เท่ากับ 3.00 ระดับคุณภาพปานกลาง

2. ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้นำเอากระบวนการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ การพัฒนา อาจารย์ การรับนักศึกษา การติดตามและประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการบริหารจัดการ กระบวนการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพด้วยการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) เพื่อให้การดำเนินงานของหลักสูตร บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการประเมินจากนักศึกษา บัณฑิต ศิษย์เก่า ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต ข้อมูลจากผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ หรือผลการประเมิน

คุณภาพการศึกษา มาใช้วิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การวางแผน ปรับปรุง หรือพัฒนาการดำเนินงานของหลักสูตรใน ภาควิชาการศึกษาศาสตร์และปีการศึกษาถัดไป รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายในไม่เกินทุก 5 ปี

2.1 แผนการบริหารคุณภาพ

หลักสูตรออกแบบการบริหารคุณภาพ เพื่อให้มีการประกันคุณภาพเชิงผลลัพธ์และมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการจัดการศึกษา โดยมีการดำเนินการแต่ละด้านดังนี้

2.1.1 การวางแผนคุณภาพ

หลักสูตรมีการกำหนดกลุ่มและสำรวจความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำ ความต้องการดังกล่าวมากำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้และตัววัดผลลัพธ์ ตลอดจนมีการออกแบบหลักสูตร และ กระบวนการที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรจะสามารถดำเนินการได้ตามจุดประสงค์คุณภาพที่ กำหนดไว้และสร้างความพึงพอใจต่อผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

2.1.2 การรักษาคุณภาพ

หลักสูตรมีการกำหนดวิธีการในการประเมินความรู้และทักษะของบุคคล ตลอดจนความเสี่ยง ต่าง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้จะได้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด ตามที่กำหนดไว้ก่อนการดำเนินการ และในกรณีที่น่าจะมีความเสี่ยง หรือความรู้และทักษะของ บุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ มีการแก้ไขเพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินการ

2.1.3 การควบคุมคุณภาพ

หลักสูตรมีการกำหนดแผนการควบคุม จุดควบคุม และจุดตรวจสอบ ตลอดจนกระบวนการ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้มั่นใจว่ามีการตรวจสอบและติดตามกระบวนการเพื่อการบ่งชี้ความผิดปกติของ กระบวนการ และการปรับแก้ ให้กระบวนการได้มีการดำเนินการเป็นไปตามที่ได้รับวางแผนไว้

2.1.4 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ

หลักสูตรมีการกำหนดวิธีการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดปัญหาความบกพร่องของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารคุณภาพเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลง ให้กระบวนการดังกล่าวมีความสามารถในการบรรลุ ต่อความต้องการเพื่อการลดและกำจัดความบกพร่องที่เกิดขึ้น สำหรับการลดความไม่พึงพอใจ ตลอดจนสร้าง ความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย

3. วิธีการจัดการข้อร้องเรียนและการอุทธรณ์

หลักสูตรมีกระบวนการจัดการข้อร้องเรียน โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำหน้าที่เป็นกรรมการจัดการข้อร้องเรียน ซึ่งมีช่องทางการรับแจ้งข้อร้องเรียนผ่าน e-mail, Line หรือ Facebook ของประธานหลักสูตรหรือบันทึกข้อความ เป็นต้น โดยมีการดำเนินการดังนี้

- รับข้อร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ
- พิจารณาข้อร้องเรียนว่าหลักสูตรสามารถแก้ไขหรือไม่
- ในกรณีที่หลักสูตรสามารถแก้ไขได้ให้แจ้งไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการแก้ไข แล้วแจ้งผลการแก้ไขให้ผู้ร้องเรียน

การแก้ไขให้ผู้ร้องเรียน

- ในกรณีที่หลักสูตรไม่มีอำนาจในการแก้ไข หลักสูตรประสานกับผู้บริหารระดับคณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้พิจารณาแก้ไข แล้วแจ้งผลการแก้ไขให้ผู้ร้องเรียน

4. การนำข้อมูลการประเมินผลการจัดการศึกษามาใช้ในการทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษาที่ผ่านมา SAR ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า ข้อมูลจาก OBE5 โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นำข้อมูลการประเมินผลการจัดการศึกษาดังกล่าว มาใช้ในการทบทวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการและความคาดหวัง

5. วิธีการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลหลักสูตรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ

หลักสูตรมีความพร้อมในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลหลักสูตรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รับทราบผ่านช่องทาง ดังนี้

5.1 เว็บไซต์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

5.2 เอกสารรายงานการประชุม หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

5.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.4 เอกสารประชาสัมพันธ์

5.5 สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊กแฟนเพจของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย และของหลักสูตร หรือกลุ่มไลน์

6. การบริหารความเสี่ยงในการจัดการหลักสูตร

การบริหารความเสี่ยงในการจัดการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2567) กำหนดเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม (Objective Establishment)

6.2 การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) โดยให้พิจารณาถึงปัจจัยเสี่ยง ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง

6.3 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ประกอบด้วย 2 กระบวนการหลัก ได้แก่

6.3.1 การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

6.3.2 การจัดลำดับความสำคัญ (ความรุนแรง) ของความเสี่ยง

6.4 การจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment) ประกอบด้วย 2 กระบวนการหลัก ได้แก่

6.4.1 กำหนดความรับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Owner)

6.4.1 กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยง (Risk Owner)

6.5 การติดตามผลและทบทวน (Monitoring & Review)

7. กลไกในการติดตามและการนำผลไปใช้ในการพัฒนา

ประเด็น	กระบวนการติดตามการดำเนินงาน (Check)	กระบวนการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูล (1) ผลการประเมินหลักสูตรรายปี (2) ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อการดำเนินงานของหลักสูตร (3) ผลการประเมินผู้ใช้บัณฑิต (4) ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต (5) เกรตเฉลี่ยรวมตลอดหลักสูตรของบัณฑิต จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลเพื่อทราบในคณะกรรมการบริหารคณะและการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะ	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง PLOs และกระบวนการที่จะช่วยให้บรรลุ PLOs ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงกระบวนการในหลักสูตรที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนา PLOs ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้แต่ละภาควิชาปฏิบัติตามต่อไป
โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างหลักสูตรระบุไว้ใน มคอ.2 อย่างละเอียด โดยพิจารณาความทันสมัย	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ผ่าน (1) กิจกรรม student

ประเด็น	กระบวนการติดตามการดำเนินงาน (Check)	กระบวนการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
(Program Structure and Content)	ของหลักสูตร อดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการของประเทศ ทุกรายวิชาที่มีความเชื่อมโยงที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวนรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม สะท้อนความเป็นสหวิทยาการ มีการจัดเรียงรายวิชาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีการปรับปรุงเนื้อหาการสอนอย่างต่อเนื่อง ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาปัจจุบัน	engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป
กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ (Teaching and Learning)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายว่าหลักสูตรมีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลุกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้อย่างไร และเพื่อแสดงให้เห็นถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทำให้มั่นใจได้ อย่างไรก็ตามผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้ และตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสอดคล้องกับ PLOs และ CLOs ของหลักสูตร	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป
การประเมินผลผู้เรียน (Student Assessment)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์การประเมินผลผู้เรียนว่ามีวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ PLOs และมีวิธีการวัด เครื่องมือวัด และเกณฑ์การวัดที่สอดคล้องกับ PLOs ตามหลักการ Constructive Alignment หรือไม่	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง การประเมินผลผู้เรียน ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยอาจารย์ประจำรายวิชาให้ข้อเสนอแนะถึงการประเมินผลผู้เรียน ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการ

ประเด็น	กระบวนการติดตามการดำเนินงาน (Check)	กระบวนการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
		บริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการประเมินผลผู้เรียน ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงการประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป
กระบวนการเกี่ยวกับผู้ที่สนใจจะเข้ามาเป็นนักศึกษา (Prospective Students)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์กระบวนการเกี่ยวกับผู้ที่สนใจจะเข้ามาเป็นนักศึกษา โดยพิจารณาจากผลการสำรวจข้อมูลในการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง กระบวนการเกี่ยวกับผู้ที่สนใจจะเข้ามาเป็นนักศึกษา ผ่าน (1) การสำรวจข้อมูลการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จากของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงกระบวนการประชาสัมพันธ์หลักสูตร (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ (4) ทำ MOU กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ที่สนใจจะเข้ามาเป็นนักศึกษา
ระบบสนับสนุนนักศึกษา (Student Support)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์กระบวนการรับเข้าศึกษาและการเตรียมความพร้อมให้แก่ศึกษาก่อนเข้าศึกษา และในระยะเริ่มต้นของการศึกษา การควบคุมดูแล และการกำกับติดตามความก้าวหน้าในการศึกษา การวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวในการสนับสนุนนักศึกษา การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และทักษะการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อประกวดผลงานนักศึกษา ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา เป็นต้น	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง ระบบสนับสนุนนักศึกษา ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงระบบสนับสนุนนักศึกษา ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาระบบสนับสนุนนักศึกษา ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงระบบสนับสนุนนักศึกษา เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป
บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน (Academic and Support Staff)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์กระบวนการสรรหาและคัดเลือก บริหารจัดการ วัดและประเมินผล รวมทั้งแนวทางการพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ใน	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในหลักสูตร โดยพิจารณาเกี่ยวกับ - แนวทางการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์และเจ้าหน้าที่

ประเด็น	กระบวนการติดตามการดำเนินงาน (Check)	กระบวนการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
	หลักสูตรทั้งคนใหม่และคนที่มีอยู่เดิม เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของหลักสูตรและมั่นใจได้ว่าหลักสูตรจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตาม PLOs ที่ตั้งไว้ได้	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการเตรียมการสำหรับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ใหม่ การปฐมนิเทศ และ/หรือการแนะนำอาจารย์และเจ้าหน้าที่ใหม่และอาจารย์พิเศษ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าอาจารย์และเจ้าหน้าที่เข้าใจถึงหลักสูตรและบทบาทของรายวิชาต่าง ๆ ที่สอนในหลักสูตรและรายวิชาที่ตนรับผิดชอบสอนหรือช่วยสนับสนุนการสอน - แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่อาจารย์และเจ้าหน้าที่ทั้งใหม่และที่มีอยู่เดิม - การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล <p>โดยสรุปและรายงานข้อมูลต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยต่อไป</p>
สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ (Academic Environment)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดการจัดการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป
ทรัพยากร สิ่งสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐาน (Resources, Facilities, and Infrastructure)	คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์ สิ่งสนับสนุนการสอนและการให้บริการของหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ PLOs ตามที่ตั้งไว้ ประเมินความเพียงพอและความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการสอนและการให้บริการผู้เรียน อันจะช่วยส่งเสริมการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ เช่น มีจำนวนที่เพียงพอหรือสัดส่วนที่เหมาะสมต่อผู้เรียน การเข้าถึงบริการ	นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง ทรัพยากร สิ่งสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐาน ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาแต่ละชั้นปีให้ข้อเสนอแนะถึงทรัพยากร สิ่งสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐาน ที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนว

ประเด็น	กระบวนการติดตามการดำเนินงาน (Check)	กระบวนการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)
	<p>ต่างๆอย่างทั่วถึง การให้บริการที่ดี สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม การให้ทุนสนับสนุน เป็นต้น แผนการบริหารจัดการสิ่งสนับสนุนการสอนและการให้บริการของหลักสูตร เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนนั้นมีความพร้อมและเพียงพอต่อผู้เรียนอยู่เสมอ</p>	<p>ทางการปรับปรุงพัฒนาทรัพยากร สิ่งสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐาน ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงทรัพยากร สิ่งสนับสนุน และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป</p>
<p>ผลผลิตของหลักสูตร (Output)</p>	<p>คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์คุณสมบัติของบัณฑิต โดยพิจารณาจากบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจวิชาการทางรัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของนักรัฐศาสตร์ มีทักษะของนักปกครองตามหลักธรรมาภิบาล สามารถพัฒนางาน พัฒนาอาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ผ่านการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร</p>	<p>นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง ผลผลิตของหลักสูตร ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ให้ข้อเสนอแนะถึงผลผลิตของหลักสูตรที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาผลผลิตของหลักสูตร ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงผลผลิตของหลักสูตร เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป</p>
<p>ผลลัพธ์และความสำเร็จ (Outcome and Achievement)</p>	<p>คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ได้แก่ (1) ความรู้ (Cognitive domain) : ความรู้เชิงทฤษฎีและหลักการพื้นฐาน (ระดับปริญญาตรี) (2) ทักษะ : ปฏิบัติได้ (ระดับปริญญาตรี) (3) จริยธรรม: มีจริยธรรม (ระดับปริญญาตรี) (4) ลักษณะบุคคล : มีลักษณะบุคคลที่ชัดเจน (ระดับปริญญาตรี)</p>	<p>นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากส่วนแรก (ด้านซ้าย) มาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง ผลลัพธ์และความสำเร็จ ผ่าน (1) กิจกรรม student engagement โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ให้ข้อเสนอแนะถึงผลลัพธ์และความสำเร็จที่ต้องปรับปรุงพัฒนา (2) คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของอาจารย์และภาควิชา (3) คณะกรรมการบริหารส่วนงานให้ข้อเสนอแนะในมุมมองระดับคณะ จากนั้นในการสัมมนาอาจารย์ทั้งคณะฝ่ายวิชาการสรุปประเด็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาผลลัพธ์และความสำเร็จ ให้อาจารย์ทั้งคณะวิพากษ์และร่วมกันกำหนดแผนการปรับปรุงผลลัพธ์และความสำเร็จ เพื่อให้แต่ละหลักสูตรรับไปปฏิบัติต่อไป</p>

8. การดำเนินการปรับปรุงแก้ไข กรณีที่ผู้เรียนไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้มีการกำหนดผลการเรียนรู้ระดับรายวิชาและระดับชั้นปี เพื่อใช้ในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษาในแต่ละรายวิชาและระดับชั้นปี เพื่อให้มั่นใจว่านักศึกษาจะบรรลุผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ในกรณีที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด หลักสูตรมีแนวทาง ดังนี้

- 1) จัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่าที่หลักสูตรกำหนด
- 2) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตร

กำหนด

ภาคผนวก
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2559
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562
- ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564
- ระเบียบการแต่งกายนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษา
ระดับปริญญาตรี ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานทางวิชาการ และการจัดการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ และในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
ได้มีมติที่ ๑๐๘/๒๕๕๙ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาระดับ
ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งหรือสอดคล้องกับ
ระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“อธิการบดี” หมายถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายถึง สภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

“วิทยาเขต” หมายถึง เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นนอกเขตที่ตั้ง
มหาวิทยาลัยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

“คณะ” หมายถึง คณะที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย และให้หมายความ
รวมถึงวิทยาลัยในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

“คณบดี” หมายถึง คณบดีของคณะที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย และ
ให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

“ภาควิชา” หมายถึง ภาควิชาในคณะที่นักศึกษาสังกัด

“หัวหน้าภาควิชา” หมายถึง หัวหน้าภาควิชาในคณะที่นักศึกษาสังกัด และให้หมายความ
รวมถึงหัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษาในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขต

“นักศึกษา” หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย

“หน่วยกิต” หมายถึง หน่วยที่ใช้แสดงปริมาณการศึกษาในแต่ละรายวิชา

“นายทะเบียน” หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยซึ่งได้รับมอบหมาย
จากมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย

“เจ้าหน้าที่ทะเบียน” หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย
ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ทะเบียนของวิทยาลัยในวิทยาเขตและวิทยาลัยที่มีได้สังกัดวิทยาเขต

/“อาจารย์ที่ปรึกษา”...

-๒-

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายถึง อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยและได้รับแต่งตั้งให้เป็น อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือในกรณีต้องตีความ วินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้ระเบียบนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เว้นแต่อธิการบดีเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ควรนำเข้าสู่ การพิจารณาของสภาวิชาการ ให้อธิการบดีเสนอสภาวิชาการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยชี้ขาดของ อธิการบดีหรือสภาวิชาการแล้วแต่กรณีถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษา ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๗.๑ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และไม่มีผู้มีความสมบัติ ต้องห้ามข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

(๒) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษา ตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ

(๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

๗.๒ เป็นผู้ที่สภาวิชาการพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้รับเข้าศึกษา

ข้อ ๘ การรับเข้าศึกษา

มหาวิทยาลัยจะรับผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ เข้าศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัย กำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละปีการศึกษา

หมวด ๒

ระบบการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการศึกษา

การศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยใช้ระบบหน่วยกิตแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การศึกษาภาคปกติและการศึกษาภาคพิเศษ

๙.๑ การศึกษาภาคปกติใช้ระบบทวิภาค แบ่งเวลาการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ ๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ แต่ละภาคการศึกษามี ระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

ทั้งนี้ ในการศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาภาคฤดูร้อนต่อจากภาค การศึกษาที่ ๒ ก็ได้ และการศึกษาภาคฤดูร้อนจะต้องมีกำหนดระยะเวลาการศึกษาและหน่วยกิต โดยมีสัดส่วน เทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนและการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในโครงการพิเศษ ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

/๙.๒ การศึกษา...

-๓-

๙.๒ การศึกษาภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการศึกษาภาคพิเศษนอกเวลาราชการ หรือเวลาทำการของมหาวิทยาลัยด้วยก็ได้ และการจัดการศึกษาภาคพิเศษจะต้องให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เช่นเดียวกันกับการศึกษาภาคปกติ และมีกำหนดระยะเวลาการศึกษาและหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ได้กับการศึกษาภาคปกติ

การจัดการศึกษาภาคพิเศษเป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด โดยทำเป็นระเบียบของ มหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๐ การคิดหน่วยกิต การกำหนดหน่วยกิตแต่ละรายวิชามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑๐.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรือการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๐.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำ โครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๑ จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๒ ปีการศึกษา สำหรับการ ลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต ใช้เวลาการศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๕ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

ทั้งนี้ การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในหลักสูตร ของมหาวิทยาลัย และในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นและสภาวิชาการเห็นสมควร นักศึกษาทุกหลักสูตร สามารถขออนุมัติขยายระยะเวลาการศึกษาต่อสภาวิชาการได้อีกไม่เกิน ๑ ปีการศึกษา ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติใน การขอขยายระยะเวลาการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเนื้อและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาและ จำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นสถาบัน เฉพาะทางพระพุทธศาสนา หลักสูตรทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย ให้มีวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาไม่น้อย กว่า ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๓ เวลาเรียน ในแต่ละรายวิชานักศึกษาต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลา เรียนทั้งหมดในหนึ่งภาคการศึกษา หรือได้ปฏิบัติงานในรายวิชานั้นจนเป็นที่เพียงพอตามที่อาจารย์ประจำ รายวิชากำหนดจึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นในกรณีที่คณบดีได้สอบสวนแล้วเห็นว่ากรณีเวลาเรียน ไม่ครบตามกำหนดนี้ เนื่องจากเหตุอันมิใช่ความผิดของนักศึกษา

ข้อ ๑๔ การเทียบชั้นปีของนักศึกษา ให้เทียบชั้นปีของนักศึกษาจากจำนวนหน่วยกิตที่สอบได้ ตามอัตราส่วนของหน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน

ข้อ ๑๕ การเปิดการเรียนการสอนและการระงับการเรียนการสอนรายวิชา ให้อยู่ในดุลพินิจของ หัวหน้าภาควิชา โดยความเห็นชอบของคณบดี

-๔-

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและการลงทะเบียนเรียน

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และในการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาผู้สมัครเข้าศึกษาต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนเรียน

๑๗.๑ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นกรณีที่มีเหตุจำเป็นสุดวิสัย อาจได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษจากคณบดี ทั้งนี้ จะต้องลงทะเบียนเรียนให้เรียบร้อยภายใน ๒ สัปดาห์ของภาคการศึกษานั้น ๆ

๑๗.๒ การลงทะเบียนเรียนจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว การลงทะเบียนล่าช้า การชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ภายหลังจากที่มหาวิทยาลัยกำหนดต้องเสียค่าปรับตามประกาศของมหาวิทยาลัย

๑๗.๓ การลงทะเบียนเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถ้ารายวิชาใดบังคับว่าต้องเรียนรายวิชาอื่นก่อน ต้องสอบรายวิชาที่ต้องศึกษาก่อนให้ได้ หรือได้รับอนุมัติจากหัวหน้าภาควิชา เป็นกรณีพิเศษ จึงจะมีสิทธิลงทะเบียนเรียนวิชานั้น

๑๗.๔ ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด จะต้องยื่นคำร้องลาพักการศึกษาเพื่อรักษาสถานภาพนักศึกษา พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้นอาจถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

ข้อ ๑๘ จำนวนหน่วยกิตต่อภาคการศึกษา

๑๘.๑ นักศึกษาภาคปกติ ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ยกเว้นการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาสุดท้าย ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี

๑๘.๒ ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น เพื่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามปรัชญาและพันธกิจของมหาวิทยาลัย สภาวิชาการจะกำหนดให้การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษามีจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างไปจากเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๘.๑ ก็ได้ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และนักศึกษาต้องเรียนให้ครบและสอบได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๑๙ การลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๑๙.๑ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิต (Audit) ได้ โดยต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และชำระค่าหน่วยกิตหรือค่าธรรมเนียมปกติ

๑๙.๒ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาโดยไม่นับหน่วยกิต ไม่บังคับให้นักศึกษาสอบและไม่มีผลการเรียน การบันทึกผลการเรียนจะบันทึกว่า "AUD" เฉพาะผู้ที่ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชานั้น

๑๙.๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้บุคคลภายนอกลงทะเบียนเรียนวิชาโดยไม่นับหน่วยกิตได้ แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด และจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย

/ข้อ ๒๐ การลงทะเบียน...

-๕-

ข้อ ๒๐ การลงทะเบียนเรียนซ้ำ

๒๐.๑ ในรายวิชาที่มีการประเมินผลว่าสอบได้ นักศึกษาไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้นอีก ยกเว้นกรณีที่นักศึกษาสอบได้จำนวนหน่วยกิตครบทุกวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง ๒.๐๐ และต้องเป็นรายวิชาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนต่ำกว่า ๒.๐๐ เท่านั้น

๒๐.๒ นักศึกษาที่มีผลการเรียนหรือผลการสอบในรายวิชาบังคับได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C จะต้องลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้นซ้ำอีกจนกว่าจะสอบได้ระดับคะแนน C ขึ้นไป ส่วนรายวิชาอื่นที่ไม่ใช่รายวิชาบังคับซึ่งนักศึกษาสอบได้ระดับคะแนน F สามารถลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือจะเลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นแทนก็ได้

๒๐.๓ การลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือเรียนแทนรายวิชาตามข้อ ๒๐.๑ และ ๒๐.๒ จะต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีโดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา และต้องนำค่าระดับคะแนนทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไปรวมในการคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

หมวด ๔

การขอลด ขอเพิ่มและขอเพิกถอนรายวิชา

ข้อ ๒๑ การขอลด ขอเพิ่ม หรือขอเพิกถอนรายวิชาต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำความเห็นของอาจารย์ประจำรายวิชามาประกอบการพิจารณา แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนทราบแล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๒ การขอลด หรือขอเพิ่มรายวิชาที่จะเรียนให้กระทำได้ภายใน ๒ สัปดาห์แรกของการศึกษา และรายวิชาที่ขอลดนั้นจะไม่บันทึกในใบรายงานผลการศึกษา

ข้อ ๒๓ การขอลดรายวิชา การขอเพิ่มรายวิชา จะต้องไม่ขัดกับจำนวนหน่วยกิตตามข้อ ๑๘

ข้อ ๒๔ การขอเพิกถอนรายวิชา

๒๔.๑ การขอเพิกถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายในสัปดาห์ที่ ๔ ของภาคการศึกษา รายวิชาที่ขอเพิกถอนนั้นจะบันทึกสัญลักษณ์ W ในใบรายงานผลการศึกษา

๒๔.๒ การขอเพิกถอนรายวิชาหลังระยะเวลาที่กำหนดจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะขอเพิกถอนทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น โดยยื่นคำร้องขอเพิกถอนก่อนวันสอบปลายภาคการศึกษาวันแรก เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากคณบดี

หมวด ๕

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๕ นักศึกษาต้องได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ของรายวิชา และเข้าสอบทุกครั้งที่มีการสอบทุกประเภท

๒๕.๑ การสอบย่อยหรือการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอน เป็นการทดสอบและหรือการประเมินผลการเรียนรู้ในระหว่างการศึกษาของแต่ละรายวิชา การกำหนดเวลา จำนวนครั้ง วิธีการสอบ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

๒๕.๒ การสอบกลางภาค เป็นการทดสอบในระหว่างการศึกษาของแต่ละรายวิชา โดยมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

/๒๕.๓ การสอบ...

-๖-

๒๕.๓ การสอบปลายภาค เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของแต่ละรายวิชาที่ได้ทำการเรียนการสอนครบตามเนื้อหาและระยะเวลาตามปริมาณหน่วยกิตในภาคการศึกษานั้น การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้เป็นไปตามตารางสอบตามประกาศของมหาวิทยาลัย ยกเว้นในกรณีที่อาจารย์ประจำรายวิชาจะกำหนดให้มีการสอบปลายภาคนอกตารางสอบของมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยการอนุมัติของคณบดีและได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชา และแจ้งให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยทราบแล้วแต่กรณี

๒๕.๔ นักศึกษาที่ขาดสอบในรายวิชาใดให้ถือว่าได้ค่าระดับคะแนนศูนย์ (๐) เว้นแต่ในการสอบครั้งนั้น ผู้ขาดสอบได้แจ้งเหตุที่ขาดสอบพร้อมแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยแล้วแต่กรณี ภายใน ๕ วันทำการ นับจากวันที่ขาดสอบ และให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัย แจ้งคณบดีเพื่อพิจารณาให้การสอบครั้งนั้นไม่สมบูรณ์

ข้อ ๒๖ การให้คะแนนการสอบ หรือคะแนนการประเมินผลการเรียนรู้ประจำรายวิชา ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา โดยในการประเมินผลการเรียนรู้จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการวัดและการประเมินผลภายใต้การควบคุมของคณบดี

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดให้มีมาตรฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ของนักศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการสอนของอาจารย์ประจำรายวิชา อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ข้อ ๒๗ ระบบการประเมินผล

๒๗.๑ การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาให้กระทำเป็นระดับชั้น ซึ่งมีความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	๔.๐๐
B ⁺	ดีมาก (Very good)	๓.๕๐
B	ดี (Good)	๓.๐๐
C ⁺	ค่อนข้างดี (Above average)	๒.๕๐
C	พอใช้ (Average)	๒.๐๐
D ⁺	อ่อน (Below average)	๑.๕๐
D	อ่อนมาก (Poor)	๑.๐๐
F	ตก (Fail)	๐

๒๗.๒ ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นระดับคะแนนหรือค่าระดับคะแนนดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้สัญลักษณ์ ต่อไปนี้

- (๑) AUD (Audit) หมายถึง การลงทะเบียนเรียนรายวิชาไม่นับหน่วยกิต
- (๒) I (Incomplete) หมายถึง การวัดผลยังไม่สมบูรณ์
- (๓) S (Satisfactory) หมายถึง การเรียนเป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาสอบผ่านวิชานั้น
- (๔) U (Unsatisfactory) หมายถึง การเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำเพื่อเปลี่ยน U ให้เป็น S
- (๕) W (Withdrawal) หมายถึง การขอเพิกถอนรายวิชาโดยได้รับอนุมัติ

-๗-

๒๗.๓ การให้ระดับคะแนน A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F จะกระทำในกรณีที่ป็นรายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบและหรือมีผลงานที่ประเมินค่าได้ตามระดับคะแนน

๒๗.๔ นักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน D ขึ้นไปถือว่าสอบได้ในรายวิชานั้น ยกเว้นรายวิชาตามข้อ ๒๐.๒ ส่วนนักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน F จะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้น

๒๗.๕ การให้ F นอกจากข้อ ๒๗.๓ จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) นักศึกษาเข้าสอบและสอบตก
- (๒) นักศึกษาขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี
- (๓) นักศึกษาไม่มีสิทธิเข้าสอบเนื่องจากได้รับการตัดสินว่ามีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐

ในรายวิชานั้น

- (๔) นักศึกษาทำผิดระเบียบการสอบและได้รับการตัดสินให้สอบตกในรายวิชานั้น

๒๗.๖ การให้ AUD จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๗.๗ การให้ I ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) นักศึกษาที่มีเวลาเรียนครบร้อยละ ๘๐ แต่ไม่สามารถเข้าสอบได้เพราะป่วย โดยต้องยื่นใบลาพร้อมใบรับรองแพทย์ โดยต้องได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา และได้รับอนุมัติคณบดี

- (๒) นักศึกษาขาดสอบโดยเหตุสุดวิสัยและได้รับอนุมัติจากคณบดี

(๓) นักศึกษาทำงานที่เป็นส่วนประกอบการศึกษาของรายวิชายังไม่สมบูรณ์และอาจารย์ประจำรายวิชาเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาที่ได้รับการประเมินผลด้วยสัญลักษณ์ I ต้องดำเนินการขอประเมินผลเพื่อแก้สัญลักษณ์ I ให้เสร็จภายในภาคการศึกษาถัดไป หากพ้นกำหนดดังกล่าว จะได้รับการเปลี่ยนสัญลักษณ์ I เป็น F โดยอัตโนมัติ

๒๗.๘. การให้ S หรือ U ในรายวิชาใดจะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่ไม่มีหน่วยกิต หรือมีหน่วยกิตแต่คณะวิชาเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับคะแนน

๒๗.๙ การให้ W ในรายวิชาใดจะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้แล้ว โดยจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์

(๑) นักศึกษาขอเพิกถอนรายวิชานั้น หรือลาพักการศึกษาหลังจากเวลาที่ได้กำหนดไว้และได้รับอนุมัติจากคณบดี

- (๒) นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๒๘ การคำนวณค่าระดับคะแนน

๒๘.๑ การนับจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ย ให้คำนวณจากรายวิชาที่นับหน่วยกิตและมีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F

๒๘.๒ สำหรับรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ F ให้บันทึกผลการศึกษาในใบรายงานผลการศึกษา และนำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นมาคำนวณในค่าระดับคะแนนเฉลี่ยด้วย

๒๘.๓ การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตร ให้นำเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

/๒๘.๔ ค่าระดับ...

-๘-

๒๘.๔ ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยมี ๒ ประเภท

(๑) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยรายภาคศึกษา (Semester Grade Point Average = SEM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของทุกรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น

(๒) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average = CUM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาสุดท้าย โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมดหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมด

ข้อ ๒๙ การเทียบความรู้ การเทียบประสบการณ์ การเทียบรายวิชาและการเทียบโอนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๖

สถานภาพและการพ้นสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๓๐ สถานภาพนักศึกษา

๓๐.๑ นักศึกษาที่ได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบนี้โดยถูกต้องสมบูรณ์แล้ว มีสถานภาพเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

๓๐.๒ นักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยมี ๒ สถานภาพ

(๑) นักศึกษาสภาพปกติ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาแรก หรือนักศึกษาสอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

(๒) นักศึกษาวิทยาทัศน์ ได้แก่ นักศึกษาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ ๑.๕๐ ถึง ๑.๙๙

๓๐.๓ การจำแนกสถานภาพนักศึกษา

(๑) การจำแนกสถานภาพนักศึกษาคงกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษา ยกเว้น นักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก การจำแนกสถานภาพนักศึกษาคงกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ ของปี การศึกษาแรกที่เข้าศึกษา

(๒) นักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนให้นำผลการศึกษภาคฤดูร้อนไปรวมกับผลการศึกษภาคปกติในภาคการศึกษาถัดไปที่นักศึกษาผู้นั้นลงทะเบียนเรียน เพื่อการจำแนกสถานภาพนักศึกษา

(๓) นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียน ต้องแจ้งสถานภาพนักศึกษาวินิจฉัยให้นักศึกษาที่มีสภาพเช่นนั้นและอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๓๑ เพื่อแสดงสถานภาพการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีบัตรประจำตัวนักศึกษา เพื่อประกอบการใช้สิทธิต่าง ๆ ที่นักศึกษาพึงมีในมหาวิทยาลัย รูปแบบบัตรนักศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการออกบัตรนักศึกษา ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๓๒ การพ้นสภาพนักศึกษา นักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาเมื่อ

๓๒.๑ มรณภาพ หรือ ตาย

๓๒.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดีให้ลาออก

๓๒.๓ ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งในข้อ ๗

-๙-

- ๓๒.๔ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับอนุมัติให้จบการศึกษา
- ๓๒.๕ มีระยะเวลาการศึกษาครบ ๑๖ ภาคการศึกษาสำหรับหลักสูตร ๔ ปี และ ๒๐ ภาคการศึกษาสำหรับหลักสูตร ๕ ปี แต่ยังมีจำนวนหน่วยกิตสอบได้ไม่ครบตามหลักสูตร หรือได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐
- ๓๒.๖ ใช้เอกสารหลักฐานอันเป็นเท็จสมัครเข้าเป็นนักศึกษา
- ๓๒.๗ ถูกถอนสถานภาพนักศึกษาหรือถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาในกรณี ดังต่อไปนี้
- (๑) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ ยกเว้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก
 - (๒) ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ ในสองภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน
 - (๓) เป็นนักศึกษาวิทยาลัยที่มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๘๐ เป็นเวลาสองภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกัน หรือเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครบ ๔ ภาคการศึกษาที่มีการจำแนกสถานภาพต่อเนื่องกัน แล้วยังไม่พ้นสถานภาพนักศึกษาวิทยาลัย
 - (๔) ไม่ลงทะเบียนเรียนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันเปิดภาคการศึกษา และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การลาพักการศึกษา
 - (๕) ลาพักการศึกษากิน ๒ ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน เว้นแต่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษ
 - (๖) มหาวิทยาลัยพิจารณาให้พ้นสถานภาพนักศึกษาเพราะกระทำผิดวินัยนักศึกษอย่างร้ายแรง
 - (๗) ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
- ข้อ ๓๓ นักศึกษาที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา ให้ยื่นคำร้องขอลาออกพร้อมด้วยใบปลอดพันธะต่อคณบดี โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คณบดีรายงานสภาวิชาการทราบ

หมวด ๗

การลาพักการศึกษาและการสั่งพักการศึกษา

- ข้อ ๓๔ การลาพักการศึกษา
- ๓๔.๑ นักศึกษาจะต้องยื่นคำร้องขออนุมัติการลาพักการศึกษาต่อคณบดี โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ ภายใน ๒ สัปดาห์หลังจากวันเปิดเรียนของภาคการศึกษานั้น และสามารถลาพักการศึกษาได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษา ในกรณีที่นักศึกษายังมีความจำเป็นที่จะลาพักการศึกษาต่อ ให้ยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาใหม่
- ๓๔.๒ นักศึกษาอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาได้ในกรณี ต่อไปนี้
- (๑) ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา ยกเว้นจะได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากสภาวิชาการ
 - (๒) ถูกเกณฑ์หรือระดมพลเข้ารับราชการทหารกองประจำการ
 - (๓) ได้รับทุนแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน
 - (๔) เจ็บป่วยจนต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานเกินร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาคการศึกษานั้นตามคำสั่งแพทย์ โดยมีใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาล

/(๕) มีเหตุจำเป็น...

-๑๐-

(๕) มีเหตุจำเป็นสุดวิสัย หรือมีความจำเป็นส่วนตัวที่คณะกรรมการประจำคณะพิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๓๕ นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาแล้วต้องปฏิบัติดังนี้

๓๕.๑ ในระหว่างการลาพักการศึกษา จะต้องชำระค่ารักษาสถานสภาพการเป็นนักศึกษาทุกภาคการศึกษา มิฉะนั้นจะถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

๓๕.๒ การนับระยะเวลาการศึกษา ให้นับระยะเวลาที่ขอลาพักการศึกษาทุกครั้งอยู่ในระยะเวลาการศึกษาตามข้อ ๑๑ ยกเว้นนักศึกษาที่ขอลาพักการศึกษาตามข้อ ๓๕.๒

๓๕.๓ นักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาจะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดีไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ก่อนวันเปิดภาคการศึกษานั้น และให้คณบดีแจ้งให้นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนของมหาวิทยาลัยทราบ

ข้อ ๓๖ การสั่งพักการศึกษา

๓๖.๑ นักศึกษาอาจถูกสั่งพักการศึกษาได้ในกรณีที่ประพฤติทุจริตในการสอบ หรือประพฤติผิดวินัยนักศึกษา

๓๖.๒ การสั่งพักการศึกษาตามข้อ ๓๖.๑ จะสั่งพักการศึกษาได้ไม่เกิน ๑ ภาคการศึกษา

๓๖.๓ คำสั่งให้นักศึกษาพักการศึกษา ให้เริ่มเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่กระทำผิดนั้น โดยให้มีระยะเวลาการลงโทษต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ ให้รับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเข้าเป็นระยะเวลาการศึกษา และให้จำแนกสถานสภาพนักศึกษาทุกภาคการศึกษาที่ถูกสั่งพักด้วย

ทั้งนี้ นักศึกษาที่ถูกสั่งพักการศึกษา จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๖ เช่นเดียวกับกับนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

ข้อ ๓๗ ให้คณบดีเป็นผู้อนุมัติให้นักศึกษาลาพักการศึกษาตามข้อ ๓๖ และสั่งพักการศึกษาตามข้อ ๓๗

ข้อ ๓๘ นักศึกษาที่ถูกสั่งพักการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยมีคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษา สามารถอุทธรณ์คำสั่งพักการศึกษาและคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษาได้ และการอุทธรณ์คำสั่งพักการศึกษาและคำสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

หมวด ๘

การย้ายสถานที่เรียน การย้ายคณะ และการเปลี่ยนสาขาวิชา

ข้อ ๓๙ การย้ายวิทยาเขต นักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยใดของมหาวิทยาลัย จะต้องศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยนั้น

มหาวิทยาลัยอาจอนุญาตให้นักศึกษาย้ายไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยส่วนกลาง วิทยาเขต หรือวิทยาลัยอื่น เฉพาะในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยี่งเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด

ข้อ ๔๐ การย้ายคณะและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอย้ายคณะ

นักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะวิชาใด จะต้องศึกษาในคณะวิชานั้น กรณีที่นักศึกษาต้องการย้ายคณะต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๔๐.๑ ไม่เป็นผู้ที่พ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษา

๔๐.๒ ไม่เคยได้รับอนุมัติให้ย้ายคณะมาก่อน

/๔๐.๓ การขอย้าย...

-๑๑-

๔๐.๓ การขอย้ายคณะจะต้องขอย้ายภายใน ๒ ภาคการศึกษาปกติ นับตั้งแต่เข้ารับการศึกษา ทั้งนี้ ไม่นับภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา หรืออุทธรณ์มหาวิทยาลัยให้พักการศึกษา

๔๐.๔ ในการยื่นคำร้องขอย้ายคณะ นักศึกษาต้องแสดงเหตุผลประกอบ และอยู่ในดุลยพินิจคณบดีที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณาอนุมัติเป็นรายกรณี ซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ของคณะที่เกี่ยวข้อง

๔๐.๕ การขอย้ายคณะจะกระทำได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาปกติ แต่ต้องกระทำก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต่อไป

๔๐.๖ รายวิชาที่นักศึกษาย้ายคณะได้ศึกษามา ถึงแม้จะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะที่ย้ายเข้าศึกษาใหม่ก็ตาม ให้นำมาคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมด้วย

ข้อ ๔๑ การเปลี่ยนสาขาวิชา การขอเปลี่ยนสาขาวิชาจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวตลอดการเป็นนักศึกษา และจะกระทำได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาปกติ แต่ต้องกระทำก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต่อไป โดยการขอเปลี่ยนสาขาวิชาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้องและได้รับอนุมัติจากคณบดี

ข้อ ๔๒ การรับโอนนักศึกษา และการศึกษาข้ามสถาบัน ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๙

การปฏิบัติกรรมฐานและการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๔๓ การปฏิบัติกรรมฐาน นักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะต้องฝึกปฏิบัติกรรมฐานในรายวิชาการปฏิบัติกรรมฐานในหลักสูตร และเมื่อสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรแล้ว ก่อนการขอรับปริญญาจะต้องออกปฏิบัติกรรมฐานตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๔ การปฏิบัติศาสนกิจ มี ๓ ประเภท

๔๔.๑ การปฏิบัติงานภายหลังจากที่นักศึกษาได้สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรแล้ว การปฏิบัติศาสนกิจตามข้อนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

๔๔.๒ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามตามหลักสูตร การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ที่ใช้เวลาการฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อการศึกษาภาคปกติ ซึ่งกำหนดไว้เป็นรายวิชาหนึ่งของหลักสูตรที่มีปริมาณหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๔๔.๓ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ข้อ ๔๕ นักศึกษาที่ไม่ผ่านการปฏิบัติกรรมฐานและการปฏิบัติศาสนกิจ จะไม่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาและขออนุมัติปริญญา

หมวด ๑๐

การสำเร็จการศึกษาและการให้ปริญญา

ข้อ ๔๖ การสำเร็จการศึกษา

๔๖.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๖ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๔๖.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๘ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๗ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

/ทั้งนี้ นักศึกษา...

-๑๒-

ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเรียนและสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร และปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตร ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษาและหรือการปฏิบัติของนักศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเรื่องโดยครบถ้วนแล้ว จึงจะได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๔๗ การขอจบการศึกษา ในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนและสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของหลักสูตรและเงื่อนไขทางการศึกษาอื่นของมหาวิทยาลัยครบถ้วนแล้ว หากมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป มีสิทธิ์ยื่นคำร้องขอจบการศึกษาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔๘ การให้ปริญญา

๔๘.๑ นักศึกษาที่จะได้รับปริญญาต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตรในสาขาวิชาที่ศึกษาและได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

(๒) สอบได้นักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นใดชั้นหนึ่ง หรือมีผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพระพุทธศาสนาตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้วิชาการพระพุทธศาสนาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๓) มีความประพฤติเรียบร้อยเหมาะสมกับปริญญาที่ได้รับ

(๔) ไม่มีพันธะผูกพันใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

(๕) ผ่านการปฏิบัติกรรมฐานตามข้อ ๔๓ และผ่านการปฏิบัติศาสนกิจข้อใดข้อหนึ่งในข้อ ๔๔

๔๘.๒ คุณสมบัติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำคณะ เป็นผู้เสนอรายชื่อ นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๘.๑ ให้เป็นผู้สมควรได้รับปริญญาและปริญญาเกียรตินิยมต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอสภาวิชาการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติการให้ปริญญา

ข้อ ๔๙ การขอรับปริญญา

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๔๘ จะต้องยื่นคำร้องขอรับปริญญาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับตามประกาศมหาวิทยาลัย และอาจไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติปริญญาในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๕๐ การให้ปริญญาเกียรตินิยมและการให้เหรียญรางวัล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๑ พิธีประทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีพิธีประทานปริญญาบัตรสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาปีละ ๑ ครั้ง หรือตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

หมวด ๑๑

ค่าหน่วยกิตและค่าบำรุงการศึกษา

ข้อ ๕๒ ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด โดยทำเป็นประกาศประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕๓ กรณีมีความจำเป็น นักศึกษาที่ไม่สามารถชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษาได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ยื่นเรื่องขอผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา

/การขอผ่อนผัน...

-๑๓-

การขอผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้ยื่นขอผ่อนผันต่อคณบดี และอธิการบดีหรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้อนุมัติการขอผ่อนผันชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา และไม่ได้รับยกเว้นค่าปรับการลงทะเบียนล่าช้า

ข้อ ๕๔ นักศึกษาที่อยู่ระหว่างรอรับเงินทุนการศึกษาทุกประเภท ทั้งทุนภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย จะได้รับผ่อนผันการชำระค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษา และหรือค่าธรรมเนียมทางการศึกษา จนกว่าจะได้รับเงินทุนการศึกษา โดยนักศึกษาจะต้องยื่นเรื่องขอผ่อนผันการชำระตามข้อ ๕๔ วรรคสอง พร้อมเอกสารหลักฐานการได้รับทุนการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินก่อนสอบปลายภาคการศึกษา

ข้อ ๕๕ มหาวิทยาลัยอาจพิจารณายกเว้นค่าหน่วยกิตและหรือค่าบำรุงการศึกษาก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนดโดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๒

การประกันคุณภาพหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษ

ข้อ ๕๖ การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ การกำกับมาตรฐาน, บัณฑิต, นักศึกษา, อาจารย์, หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ข้อ ๕๗ การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

ข้อ ๕๘ มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษ ให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษของนักศึกษา ซึ่งสามารถเทียบเคียงกันได้กับมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

หมวด ๑๓

การพัฒนาอาจารย์และกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

ข้อ ๕๙ การพัฒนาอาจารย์ ให้คณะ ภาควิชา หลักสูตร จัดวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระบบการบริหารอาจารย์และการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ การกำหนดผู้สอนโดยคำนึงถึงคุณภาพของอาจารย์ ให้สอดคล้องกับการเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ ๖๐ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้คณะ ภาควิชา หลักสูตร จัดวางระบบการกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตร ดังนี้

/๖๐.๑ จัดให้มีระบบ...

-๑๔-

๖๐.๑ จัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการแก่นักศึกษาและแนะแนวแก่นักศึกษา จัดบริการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านการใช้ชีวิต และการเข้าสู่อาชีพแก่นักศึกษา จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาและการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ

๖๐.๒ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้เป็นไปตามหลักการดังนี้

(๑) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ให้มีกิจกรรมพัฒนานักศึกษาครอบคลุมประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

(๒) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเหมาะสม ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

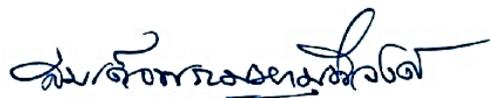
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๖๑ ให้ใช้ระเบียบนี้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙ ให้ใช้ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือให้ปฏิบัติตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่รับเข้าศึกษาในขณะนั้น ไปจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามระเบียบนี้ ให้ใช้ประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่ออกโดยอาศัยระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีฉบับก่อนไปพลางจนกว่าจะได้ออกประกาศหรือหลักเกณฑ์ตามระเบียบฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(สมเด็จพระมหามุนีวงศ์)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับมติสภามหาวิทยาลัยที่ ๑๙๙/๒๕๖๒ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ ของระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาและจำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อความเป็นสถาบันเฉพาะทางพระพุทธศาสนา หลักสูตรทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยให้มีวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต ยกเว้นหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ จัดให้มีรายวิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)
อุปนายกสภามหาวิทยาลัย
ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยที่ ๑๔๓/๒๕๖๔ ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕๒ ของระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕๒ ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด โดยทำเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นักศึกษา **มหามกุฏราชวิทยาลัย** USSWซีต

ห้ามจิวรเจวียงบ่า
เมื่ออยู่ภายในมหาวิทยาลัย

รองเท้าแตะ ไม่หุ้มส้น
สีสุภาพ

ไม่สะพายย่ามในมหาวิทยาลัย
ให้คล้องไว้ที่ข้อพับแขน

<http://www.develop.mbu.ac.th>

กองพัฒนานักศึกษา

โทร. 02-444-6000 ต่อ 1104-1108

นักศึกษา **มหามกุฏราชวิทยาลัย**

เสื้อเชิ้ตสีขาว แขนยาว
ผูกเนคไทสีกรมท่า
ติดเครื่องหมายตรามหาวิทยาลัย

เข็มขัดหนังสีดำ
หัวเข็มขัดตรามหาวิทยาลัย

กางเกงขายาวสีดำ ทรงตรงสุภาพ
ไม่ขาดพ ไม่มีลวดลาย

รองเท้าหนังหุ้มส้น สีดำ
ถุงเท้าสีสุภาพ ไม่มีลวดลาย

<http://www.develop.mbu.ac.th>

นักศึกษา **มหามกุฏราชวิทยาลัย**

เสื้อเชิ้ตสีขาว แขนสั้นเหนือศอก
ติดกระดุมโลหะ ตรามหาวิทยาลัย

อกเสื้อขวาติดเข็มตรามหาวิทยาลัย
คอเสื้อซ้ายห้อยตุ้มตั้งตราวิทยาลัย

เข็มขัดหนังสีดำ ไม่มีลวดลาย
หัวเข็มขัดตราวิทยาลัย

กระโปรงสีดำ ทรงตรง
ความยาวคลุมเข่า ไม่มีลวดลาย

รองเท้าหนังหุ้มส้น สีดำ
แบบสุภาพ ไม่มีลวดลาย

<http://www.develop.mbu.ac.th>

กองพัฒนานักศึกษา

โทร. 02-444-6000 ต่อ 1104-1108

ชุดพิธีการ นักศึกษา **มหามกุฏราชวิทยาลัย**

เสื้อเชิ้ตสีขาว แขนสั้นเอนือศอก
ติดกระดุมโลหะ ตรามหาวิทยาลัย

อกเสื้อขวาติดเข็มตรามหาวิทยาลัย

เข็มขัดหนังสีดำ ไม่มีลวดลาย
หัวเข็มขัดตรามหาวิทยาลัย

กระโปรงสีกรมท่า ทรงตรง
ความยาวคลุมเข่า ไม่มีลวดลาย

รองเท้าหนังหุ้มส้น สีดำ
แบบสุภาพ ไม่มีลวดลาย

<http://www.develop.mbu.ac.th>

นักศึกษา **มหามกุฏราชวิทยาลัย**

เสื้อเชิ้ตสีขาว แขนสั้นเหนือศอก
ติดกระดุมโลหะ ตรามหาวิทยาลัย

อกเสื้อขวาติดเข็มตรามหาวิทยาลัย
คอเสื้อซ้ายห้อยตุ้มตั้งตรามหาวิทยาลัย

เข็มขัดหนังสีดำ ไม่มีลวดลาย
หัวเข็มขัดตรามหาวิทยาลัย

กระโปรงพลิทจีบรอบ สีดำ
ความยาวคลุมเข่า ไม่มีลวดลาย

รองเท้าผ้าใบสีขาว
แบบสุภาพ ไม่มีลวดลาย

<http://www.develop.mbu.ac.th>

กองพัฒนานักศึกษา

โทร. 02-444-6000 ต่อ 1104-1108